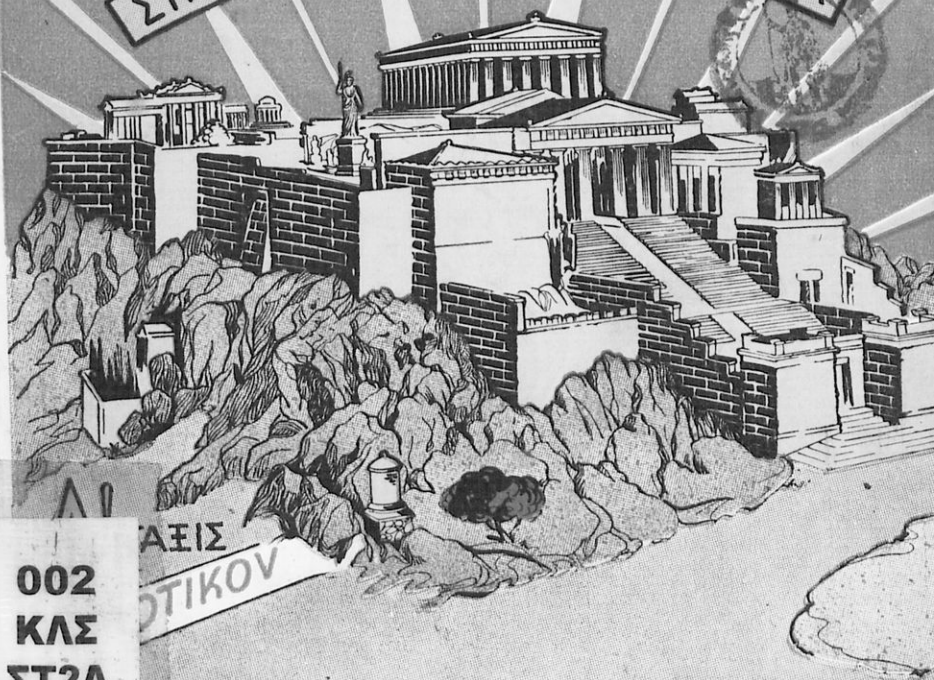

ΜΑΡΘΑΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
925

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΑΡΘΑΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΗΣ

9 69 ΠΔΓ
Καράμπελα (Μαρόδα)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΘΗΝΑΙ
1959

009
403
879A
925

Κάθε γνήσιο αντίτυπο έχει την υπογραφή της συγγραφέως.

Μαυράμωγο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΣΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ

1. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι μία μικρὴ ἀλλὰ πολὺ ὠραία χώρα. Βρίσκεται στὸ νότιο ἄκρο τῆς Εὐρώπης γύρω ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο καὶ Ἰόνιο Πέλαγος καὶ φθάνει κάτω στὸ κέντρο τῆς Μεσογείου.

Ἔχει τὸ ὠραιότερο κλίμα τοῦ κόσμου.

Ὁ γαλάζιος οὐρανὸς της καὶ ὁ λαμπρὸς ἥλιος, ποὺ λάμπει μέσα στὸν καθρέφτη τῆς θάλασσας τὴν κάνουν πιὸ ὠραία.

Γι' αὐτὸ οἱ κάτοικοι σ' αὐτὴ τὴν χώρα γίνονται πιὸ ἔξυπνοι καὶ πιὸ ἐργατικοί. Ἀπὸ τὴ παλιὰ ἐποχὴ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν μεγάλη ἀγάπη στὰ γράμματα καὶ στὶς τέχνες.

2. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι.

Πρὶν τέσσαρες χιλιάδες χρόνια δηλαδή, 2.000 χρόνια πρὸ Χριστοῦ στὴ χώρα μας κατοικοῦσαν οἱ Πελαγοί.

Οἱ Πελαγοὶ ἔφτιαναν χάλκινα ὄπλα καὶ ἐργαλεῖα, γιὰ νὰ πολεμοῦν τὰ θηρία καὶ νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆ. Γιὰ νὰ προφυλάσσωνται δὲ ἀπὸ ἄλλους λαοὺς, ἔχτιζαν μεγάλα πέτρινα κάστρα καὶ ἔμπαιναν μέσα.

Τέτοια ἐρείπια Πελασγικῶν κάστρων βρίσκονται καὶ σήμερα ἀκόμα καὶ λέγονται Πελασγικὰ τεῖχη.

3. Κυριαρχία τῆς Κρήτης.

Στὰ παράλια τῆς Χώρας καὶ στὰ νησιά κατοικοῦσε ἓνας πολιτισμένος λαὸς ποὺ ἐλέγοντο Αἰγαῖοι ἢ Κρήτες.

Ὁ λαὸς αὐτὸς ἀνήκει στὴν Ἀρία ἢ Ἰνδοευρωπαϊκὴ φυλὴ καὶ ἔχει μεγάλη συγγένεια μὲ τοὺς πολιτισμένους λαοὺς τῆς Εὐρώπης. Οἱ Κρήτες ἐτελειοποίησαν τὴν κατεργασία τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ὀρειχάλκου καὶ τῶν ἄλλων μετάλλων κι ἔφτιαναν ὄπλα, ἐργαλεῖα, ἀγγεῖα, σπίτια καὶ καράβια καὶ ἔτσι ἀπέκτησαν μεγάλη ναυτικὴ δύναμη καὶ ἐκυριάρχησαν στὴ Μεσόγειο.

Πρωτεύουσα τῆς Κρήτης ἦταν ἡ Κνωσσὸς κοντὰ στὸ σημερινὸ Ἡράκλειο.

Ἐκεῖ ἦταν τὸ μεγαλύτερο κέντρο τοῦ Πολιτισμοῦ. Εἶχαν μεγάλες οἰκοδομές, ναοὺς καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα, ποὺ κατοικοῦσαν οἱ βασιλιάδες τους καὶ τὰ θαυμάζει ὅλος ὁ κόσμος ἀκόμη καὶ σήμερα μὲ τὴν ὠραία τους ἀρχιτεκτονικὴ. Ὁ λαὸς αὐτὸς ἐπολέμησε τοὺς Πελασγοὺς καὶ τοὺς ἔδιωξε πρὸς βορράν.

Ἐκυράρχησε δὲ παντοῦ εἰς ὅλη τὴ Μεσόγειο.

4. Οἱ πρῶτοι Ἑλληνες.

Τὸ 2.000 π.Χ. φθάνουν στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴ βορειοανατολικὴ Εὐρώπη οἱ Ἀχαιοὶ οἱ πρῶτοι Ἑλληνες, πρωτοπορεία τοῦ Ἰνδοευρωπαϊκοῦ λαοῦ καὶ πιάνουν ὅλη τὴ χώρα ποὺ εἶχαν πρὶν οἱ Πελασγοί.

Ἐνώνονται μὲ τοὺς Κρήτες καὶ δημιουργοῦν ἓνα κοινὸ πολιτισμὸ στὶς τέχνες καὶ τὰ γράμματα. Οἱ Ἀχαιοὶ ἀπέκτησαν μεγάλο στόλο καὶ ἄρχισαν νὰ συναγωνίζονται μὲ τοὺς Κρήτες. Κατέλαβον ὕστερα τὴν Κρήτη καὶ ὅλα τὰ νησὰ τοῦ Αἰγαίου. Ἐπέρασαν τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἔκαμαν ἐκεῖ πολλὰ ἀποικίες. Ἀπὸ τότε ἡ Μ. Ἀσία ἄρχισε νὰ γίνεταὶ χώρα Ἑλληνικὴ.

5. Μυκῆναι.

Οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Κρητῶν ἔκαμαν ἓνα μεγάλο κέντρο πολιτισμοῦ στὶς Μυκῆνες, οἱ ὁποῖες

ἔγιναν ἡ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους των. Ὁ πολιτισμὸς των ἔφθασε τὸν πολιτισμὸ τῆς Κνωσοῦ. Ἔκαναν πολλές ἀκροπόλεις στὴ Σπάρτη, στὴν Ἀττικὴ καὶ στὴ Βοιωτία καὶ ἔφθασαν σὲ μεγάλη ἀκμὴ.

Ἀπὸ τῆ φυλῆ αὐτὴ κατάγονται ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Ἐκεῖνοι τὴν ἐποχὴ οἱ Ἕλληνες ἦσαν χωρισμένοι σὲ τέσσερες μεγάλες φυλές, τοὺς Ἀχαιοὺς, Ἴωνες, Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς. Ἐπῆραν αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἀναλόγως τοῦ τόπου ποὺ κατοικοῦσαν. Πρῶτα ἦλθαν οἱ Ἀχαιοί, ἔπειτα οἱ Ἴωνες, κατόπι οἱ Αἰολεῖς καὶ τελευταῖοι οἱ Δωριεῖς.

6. Κάθοδος τῶν Δωριέων.

Οἱ Δωριεῖς ἔμειναν πολλὰ χρόνια εἰς τὰ βόρεια κλίματα καὶ ἦσαν πολὺ σκληροί. Κατέβηκαν μὲ ὀρμὴ καὶ ἔδιωξαν τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπὸ πολλές ἐπαρχίες. Ἦσαν ὀπλισμένοι μὲ σιδερένια δόρατα καὶ ἄλλα ὄπλα, ἐκυρίευσαν τὶς ἀκροπόλεις, ἄρπαξαν θησαυροὺς καὶ κατέλαβον τὴ Θεσσαλία, Βοιωτία, Πελοπόννησο μέχρι τῆ Σπάρτη, ὅπου ἐγκαταστάθηκαν. Κατέστρεψαν τὸν πολιτισμὸ, ποὺ εἶχαν οἱ Μυκῆνες καὶ ἔδιωξαν τοὺς Ἀχαιοὺς. Οἱ Ἀχαιοὶ τότε πήγανε στὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἔχτισαν πολλές ἀποικίες καὶ ἔτσι ἄρχισε νὰ γίνετα Ἑλληνικὴ χώρα ἡ Μ. Ἀσία.

7. Ἡ ὁμοιότης τῶν Ἑλλήνων.

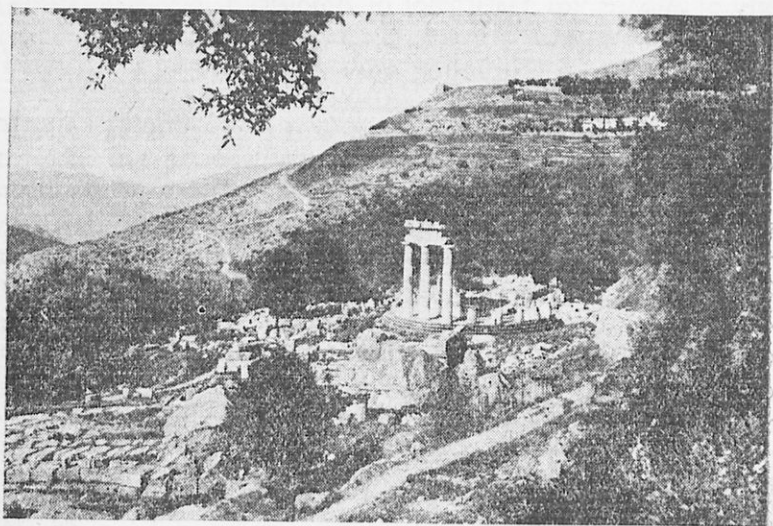
Ἡ κάθοδος τῶν Δωριέων ἔφερε καθυστέρηση στὴν τέχνη καὶ στὸν πολιτισμὸ. Οἱ ἐπιδρομὲς αὐτὲς ἔγιναν ἀφορμὴ γιὰ πολλὰ χρόνια νὰ ζοῦνε χωριστὰ οἱ διάφορες ἑλληνικὲς φυλές. Γλῶσσα ὅμως εἶχαν τὴν ἴδια μὲ μικρὲς διαφορές. Ἐπίσης ἡ θρησκεία τους ἦταν ἡ ἴδια. Ὅλοι πίστευαν ὅτι οἱ θεοὶ εἶναι δώδεκα καὶ κατοικοῦνε στὸ ψηλότερο βουνὸ τῆς Ἑλλάδας, τὸν Ὀλυμπο. Ὅταν ἄστραφτε καὶ πέφτανε κεραυνοί, νόμιζαν ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ κάνει ὁ Δίος, γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Γιὰ νὰ τὸν ξεθυμῶνουν τοῦ ἔκαναν θυσίες καὶ ἔχτιζαν ναοὺς.

Τὶς συνήθειες αὐτὲς τὶς εἶχαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ ζούσανε ὅλοι μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Εἶχαν δηλαδὴ τὴν ἴδια κατα-

γωγή, τὴν ἴδια γλῶσσα, τὰ ἴδια ἔθιμα καὶ τὴν ἴδια θρησκεία.

8. Μαντεῖα.

Οἱ Ἕλληνες γιὰ νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ ἐξηγοῦν τὰ μηνύματα ποὺ τοὺς ἔστελναν οἱ θεοί, πηγαίνανε στοὺς ἱερεῖς ποὺ τοὺς λέγανε μάντιες. Αὐτοὶ κατοικοῦσαν μέσα σὲ ναοὺς, ποὺ ἐλέγοντο Μαντεῖα. Σὲ αὐτὰ πῆγαιναν ὅλοι γιὰ νὰ μάθουν ἂν θὰ εἶχαν καλὸ ταξίδι, ἂν θὰ νικήσουν στὸν πόλεμο

Οἱ Δελφοὶ σήμερα.

καὶ ρωτοῦσαν γιὰ ὅλες τους τὶς δουλιές. Ἐπίσης ἀπὸ τὶς ἀστραπές, τὶς βροντές, τοὺς σεισμοὺς καὶ τοὺς ἀνέμους, ἐμάντευαν τὴ θέληση τῶν θεῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ σημάδια τὰ ἔλεγαν οἰωνοὺς. Τέτοια μαντεῖα ὑπῆρχαν πολλὰ στὴν Ἑλλάδα. Τὰ σπουδαιότερα ἦταν τὸ Μαντεῖο Δωδώνης στὰ Γιάννενα καὶ τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν.

9. Μαντεῖο Δελφῶν.

Τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν ἦταν ἐπάνω στὸν Παρνασσό.

Αὐτὸ τὸ μέρος, ἐπίστευαν οἱ Ἕλληνες ὅτι ἦταν τὸ κέντρο τῆς Γῆς. Ἐκεῖ στὸ ἱερό τοῦ Μαντείου ἦταν μιὰ ἱερεία, ἡ Πυθία, ἡ ὁποία ἔδινε τοὺς χρησμούς σ' αὐτοὺς πού τὴν ρωτοῦσαν. Προηγουμένως ἐνήστευε καὶ ἐλούζετο στὴν Κασταλία Πηγὴ. Κατόπιν ἐμασοῦσε φύλλα ἀπὸ τὶς δάφνες τοῦ Ἀπόλλωνα καὶ ἀνέβαινε ἐπάνω σ' ἓνα σιδερένιο τρίποδο. Ἐκεῖ ζαλισμένη ἀπὸ τοὺς καπνοὺς, ἔλεγε διάφορα ἀκατανόητα λόγια πού τὰ ἐξηγοῦσαν μόνο οἱ ἱερεῖς. Στὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν ἐπήγαιναν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας γιὰ νὰ μάθουν τὴν ἐπιθυμία τῶν θεῶν, γι' αὐτὸ τοὺς ἀφιέρωναν καὶ πολλοὺς θησαυροὺς.

Ακόμη καὶ ξένοι βασιλιάδες ἐπήγαιναν νὰ ρωτήσουν γιὰ τὰ βασίλειά τους καὶ ἀφιέρωναν διάφορα δῶρα καὶ ἔφτιαναν μεγάλα καὶ ὠραῖα ἀγάλματα, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν κάθε θεό. Πολλὰ τέτοια ὠραῖα ἀγάλματα ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ τώρα, στὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν.

10. Ἀμφικτιονίες.

Ὅλες οἱ ἑλληνικὲς φυλὲς ἐσέβοντο τὸ ἱερό τῶν Δελφῶν. Ἐκεῖ στὸ χῶρο τῶν Δελφῶν ἐσταματοῦσαν τὰ μῖση καὶ οἱ πόλεμοι καὶ ὅλες οἱ διαφορὲς. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζαν νὰ βρῆκεται σὲ καλὴ κατάσταση τὸ Μαντεῖο. Ὅταν δὲ εἶχαν μεταξύ τους διαφορὲς οἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδας, ἔστελναν ἐκεῖ ἀντιπροσώπους καὶ ἔκαναν ἓνα μεγάλο Πανελλήνιο Συνέδριο, ὅπου ἔλυναν τὶς διαφορὲς. Οἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου ἦταν σεβαστὲς ἀπὸ ὅλους. Τὸ Συνέδριο αὐτὸ ἔλεγόταν Ἀμφικτιονικὸ Συνέδριο. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐβγήκε ἡ ἐνότῃς ὄλων τῶν ἑλληνικῶν πόλεων καὶ τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ φύτρωσε ἡ παλιὰ δόξα τῆς Ἑλλάδας.

11. Πανελλήνιοι ἀγῶνες.

Οἱ Ἕλληνες γιὰ νὰ τιμήσουν τοὺς θεοὺς ἔκαναν κάθε χρόνο ἢ κάθε τέσσερα χρόνια μεγάλους ἀγῶνες σὲ ἓνα ὀρισμένο μέρος. Κάθε πολιτεία ἔστελνε ἀντιπροσώπους στὸν τόπο τῶν ἀγῶνων καὶ ἔπαιρνε μέρος στοὺς ἀγῶνες. Οἱ νικητὲς ἐστεφανώνοντο καὶ ἐτιμῶντο πολὺ ἀπὸ ὅλους

τούς άλλους "Ελληνες. "Ετσι ἐκτός ἀπὸ τὴν κοινὴ καταγωγή, τὴν γλῶσσα, τὰ ἔθιμα, τὴν θρησκεία, τοὺς "Ελληνες τοὺς ἔνωσαν καὶ οἱ κοινοὶ Πανελλήνιοι ἀγῶνες.

Τέτοιοι ἀγῶνες ἐγίνοντο : 1) Τὰ Ὀλύμπια, στὴν Ὀλυμπία πρὸς τιμὴν τοῦ Διός. 2) Τὰ Πύθια, στοὺς Δελφοὺς, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνα, 3) Τὰ Ἴσθια, στὸν Ἴσθμὸ τῆς Κορίνθου, πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ 4) τὰ Νέμεα, στὴν Νεμέα πρὸς τιμὴν τοῦ Διός.

12. Τὰ Ὀλύμπια.

Οἱ σπουδαιότεροι ἀγῶνες ἐγίνοντο κάθε τέσσερα χρόνια στὴν ἀρχαία Ὀλυμπία, μέσα στὸ ἱερὸ Ἄλσος, πού ἐλεγόταν Ἄλτη, πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

Ἀρχαία Ὀλυμπία : Ἡ παλαίστρα.

Οἱ "Ελληνες ἐπίστευαν ὅτι μόνον ὅταν κάνει κανεὶς γερὸ σῶμα μὲ τὴ γυμναστική, τότε μπορεῖ νὰ ἔχη καὶ καλὴ φρόνηση. Γι' αὐτὸ ἀγαποῦσαν πολὺ τὸν ἀθλητισμό.

"Εκαναν διάφορα παιχνίδια πού δυναμώνουν τὸ σῶμα καὶ ἐξευγενίζουν τὴν ψυχὴ. "Ετρεχαν, ἐπηδοῦσαν, ἐπά-

λευαν, ἔριχναν λιθόρι, ἀκόντιο, σφαίρα καὶ ἄλλα ὠραῖα ἀγωνίσματα. Κοντὰ στοὺς ναοὺς εἶχαν πάντα καὶ γυμναστήρια. Μετὰ τὶς θρησκευτικὲς τελετὲς ἄρχιζαν τὰ ἀγωνίσματα. Τελεωναν δὲ μὲ τὶς ἀρματοδρομίες καὶ ἵπποδρομίες.

Αὐτὰ λοιπὸν τὰ ἀγωνίσματα ἐγίνοντο στὰ Ὀλύμπια, πλάϊ ἀπὸ τὸν Ναὸ τοῦ Διός, ὅπου ὑπῆρχε ἓνα μεγάλο χρυσολεφάντινο ἄγαλμα τοῦ Διός. Ἐκεῖ ἦταν καὶ ὁ Ναὸς τῆς Ἥρας μὲ τὸ ὠραῖο ἄγαλμα τοῦ Ἑρμῆ τοῦ Πραξιτέλη καὶ τῆς Νίκης τοῦ Παιωνίου. Συνέχεια ἦταν καὶ τὸ Πρυτανεῖο ὅπου ἔτρωγαν δωρεὰν οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς καὶ οἱ Ὀλυμπιονίκες. Ἐκεῖ ἐφυλάσσοντο οἱ θησαυροὶ καὶ στὴν ἄκρη τῆς Ἄλτης, ἦταν τὸ μεγάλο Στάδιο ὅπου ἐγίνοντο οἱ ἀγῶνες.

Πρὶν ἀρχίσουν οἱ ἀγῶνες ἐσταματοῦσαν ὅλοι οἱ πόλεμοι καὶ ἐγίνετο διακοπὴ. Τοὺς νικητὲς τοὺς ἐστεφάνωναν οἱ Ἑλλανοδίκες, δηλαδὴ δώδεκα κάτοικοι τῆς Ἥλειας ποῦ φοροῦσαν τήβενο. Πρὶν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες, ὀρκίζοντο στὸν Δία ὅτι θὰ κρίνουν δίκαια. Ἐπίσης ὀρκίζοντο καὶ οἱ ἀθληταί, ὅτι θὰ ἀγωνισθοῦν τίμια. Κατόπιν ἔκαναν ὅλοι μαζὶ θυσίες στοὺς θεοὺς καὶ μετὰ ἄρχιζαν οἱ ἀγῶνες. Τὴν τελευταία ἡμέρα ἐστεφάνωναν τοὺς νικητὲς μὲ κλάδον ἀγριλιᾶς ποῦ τὴν εἶχε φυτέψει ὁ Ἡρακλῆς. Ὁ κήρυκας ἐδιάβαζε τὰ ὄνοματὰ τῶν νικητῶν, ὕστερα τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του καὶ τῆς πατρίδος του. Τελευταία ἔκαναν πάλι εὐχαριστήριες θυσίες στὸν Δία καὶ τραγουδοῦσαν ὅλοι τὸν Ὀλυμπιακὸ Ὕμνο.

Οἱ Ὀλυμπιονίκες ἐγύριζαν στὴν πατρίδα τους, ὅπου τοὺς ἔκαναν μεγάλη ὑποδοχὴ καὶ γκρεμίζαν, ἓνα μέρος ἀπὸ τὰ τείχη της, γιὰ νὰ δείξουν ὅτι ἡ πολιτεία τους, ποῦ ἔχει τέτοια παληκόρια δὲν χρειάζεται τείχη. Οἱ Ὀλυμπιονίκες ἔτρωγαν δωρεὰν στὸ Πρυτανεῖο τῆς Ἱερῆς Ἄλτης καὶ ἅμα νικοῦσαν τρεῖς φορές στὰ Ὀλύμπια εἶχαν δικαίωμα νὰ στήσουν τὸν ἀνδριάντα τους στὸ ἱερὸ ἄλσος τῆς Ἄλτης.

13. Ἀποικίες τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἐπίδρομὴ τῶν Δωριέων καὶ οἱ συγκρούσεις μεταξὺ

των ανάγκασε τούς άλλους Έλληνες νά φύγουν άλλοι γιά τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας, άλλοι γιά τόν Ἑλλησποντο, τὰ παράλια τοῦ Βοσπόρου καί τῆς Θράκης, άλλοι γιά τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καί νά χτίζουν ἐκεῖ καινούργιες πολιτείες. Ἔτσι οἱ Ἴωνες πού κατοικήσαν στήν Μ. Ἀσία ἔδωσαν τὸ ὄνομα Ἴωνία σέ ὅλη τὴν περιφέρεια. Οἱ Αἰολεῖς κατέλαβαν τὰ νησιά τῶν Κυκλάδων καί τὴ Λέσβο καί ἔτσι ὅλο τὸ Αἰγαῖο ἔγινε ἑλληνικὴ θάλασσα. Κατόπιν ὅλοι αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ἐνώθηκαν σὲ μιὰ ὁμοσπονδία μὲ κέντρον τὴν νῆσο Δῆλο, πού ἔθεωρεῖτο τόπος ἱερός.

Οἱ Ἕλληνες σ' αὐτὲς τὶς ἀποικίες προώδευσαν πολὺ στὶς τέχνες, στὰ γράμματα, στὸ ἐμπόριο καί στὴ ναυτιλία. Ἐκεῖ ἔζησαν οἱ μεγάλοι ποιητὲς Ὅμηρος, Σαπφῶ καί οἱ φιλόσοφοι Θαλῆς, Πυθαγόρας καί ἄλλοι. Μετὰ οἱ Ἕλληνες ἀπόκτησαν μεγάλο στόλο καί ἐπῆγαν καί ἐγκαταστάθηκαν στὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Σικελίας καί τῆς Κάτω Ἰταλίας καί ἔχτισαν ἐκεῖ πολιτείες. Τόση δὲ ἦταν ἡ πρόοδος αὐτῶν ἐκεῖ, ὥστε ὠνομάστηκε Μεγάλῃ Ἑλλάδα. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος καί τὰ ἑλληνικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἐταξίδευσαν σὲ ὅλη τὴ Μεσόγειο, ἀπὸ τὸ Γιβραλτάρ μέχρι τὴν Αἴγυπτο.

Ἀνακαιφαλαίωση μὲ ἐρωτήσεις :

1. *Γιατί εἶναι ὠραία ἡ Χώρα μας ;*
2. *Ποιοὶ κατοικοῦσαν πρῶτοι τὴν Ἑλλάδα ; Στὰ παράλια καί στὰ νησιά ποῖος λαὸς ἔμεινε καί τί διαφορὰ εἶχε ἀπὸ τούς Πελασγούς ;*
3. *Ἀπὸ ποῦ ἦρθαν οἱ πρῶτοι Ἕλληνες στὴν Ἑλλάδα καί πότε ;*
4. *Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες σὲ ποιά πόλη ἔστησαν τὸ πολιτισμὸ τους ;*
5. *Σὲ πόσες φυλὲς ἦσαν χωρισμένοι οἱ Ἕλληνες ;*
6. *Ποιοὶ ἔδιωξαν τούς Ἀχαιοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ; καί ποῦ πῆγαν μετὰ οἱ Ἕλληνες ;*
7. *Τί ἦταν τὰ Μαντεῖα καί γιατί πῆγαιναν ἐκεῖ ; Πῶς ἔβλεπαν τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν οἱ Ἕλληνες καί γιατί ;*

8 Ποῦ ἐγίνοντο Πανελλήνιοι ἀγῶνες καὶ γιὰ νὰ τιμήσουν ποιούς Θεούς;

9 Ποῦ ἐγίνοντο οἱ μεγαλύτεροι ἀγῶνες;

10. Μετὰ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν Δωριέων πὺν ἔχτισαν ἀποικίες οἱ Ἕλληρες!

Η ΑΡΧΑΙΑ ΣΠΑΡΤΗ

14. Ἡ Σπαρτιατικὴ Πολιτεία.

Μιὰ μεγάλη ομάδα Δωριέων κατέλαβε τὴν Λακωνικὴν, γύρω ἀπὸ τὸν ποταμὸν Εὐρώτα, καὶ ἔχτισε μιὰ ὠραία πολιτεία, τὴ Σπάρτη. Οἱ κάτοικοι αὐτοὶ ὠνομάσθησαν Σπαρτιᾶτες.

Ἐκτὸς τῶν κατοίκων ἄλλοι ἐγίναν τεχνῖτες καὶ ἄλλοι ἔμποροι. Ἄργότερα οἱ Δωριεῖς ἐπολεμοῦσαν τοὺς Σπαρτιᾶτες. Ὅσοι δὲν ἤθελαν νὰ ὑποταχθῶν τοὺς Δωριεῖς τοὺς κυρίευσαν μὲ τὴν βία. Αὐτοὺς τοὺς ἔλεγον δούλους. Ὅσοι ἐδέχθησαν τοὺς Δωριεῖς χωρὶς πόλεμον ἦσαν ἐλεύθεροι.

Οἱ δοῦλοι ἐχρησιμοποιοῦντο γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν χτημάτων τῶν ἐλευθέρων καὶ ἔπαιρναν τὸ μισθὸν εἰσόδημα. Αὐτοὺς τοὺς ἔλεγον εἰλωτες. Ὅστε οἱ Σπαρτιᾶτες εἶχαν χωρισθῆναι σὲ ἐλεύθερους καὶ σὲ εἰλωτες.

Οἱ ἐλεύθεροι ἐπήγαιναν στρατιῶτες καὶ διαρκῶς ἐγυμνάζοντο γιὰ νὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ πολεμήσουν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὰ παιδιὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἐγυμνάζοντο καὶ ἔτσι ἡ Σπάρτη ἀπόχτησε τὸν δυνατώτερον στρατόν. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴν διοικοῦσε τὴν Σπάρτη ἓνας μέγας σοφὸς ἄνθρωπος, ὁ Λυκοῦργος, ὁ ὁποῖος ἔκανε ὀνομαστοὺς νόμους.

Ἐρωτήσεις :

1. Πῶς ἐχτίστηκεν ἡ Σπάρτη;
2. Σὲ πόσας κατηγορίας χωρίσθησαν οἱ κάτοικοι αὐτῆς;
3. Γιατί εἶχε τὸ μεγαλύτερον στρατὸν ἡ Σπάρτη;

15. Ὁ Λυκοῦργος.

Οἱ Σπαρτιᾶτες δὲν ἤξεραν πότε ἔζησε στὴ Σπάρτη ὁ Λυκοῦργος. Μιὰ παράδοση ἔλεγε ὅτι ἦταν γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Εὐνομου τῆς Σπάρτης. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Εὐνομου ἔγινε βασιλιάς ὁ Πολυδεύκης, πού ἦταν μεγαλύτερος ἀδελφός του. Πέθανε ὅμως κι' αὐτὸς γρήγορα καὶ τὸν διεδέχθη στὸ θρόνο τῆς Σπάρτης ὁ γιὸς του ὁ Λυκοῦργος πού ἐκυβέρνησε καλὰ τὸ λαό του, γι' αὐτὸ τὸν ἀγαποῦσαν πολὺ.

Λίγο καιρὸ μετὰ, γέννησε ἓνα ἀγόρι ἢ γυναίκα τοῦ ἀδελφοῦ του. Ὁ Λυκοῦργος ἐπῆρε τὸ νεογέννητο καὶ τὸ ἔφερε στὴν πλατεῖα γιὰ νὰ τοῦ δώση ὁ λαὸς ὄνομα καὶ τοὺς εἶπε ὅτι αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ νέος βασιλιάς τους. Ὁ λαὸς μὲ μεγάλη χαρὰ τὸν ὑποδέχθηκε κι' ἔδωσε σὲ αὐτὸν τὸ ὄνομα Χαρίλαος, πού θὰ πῆ χαρὰ τοῦ λαοῦ. Ὅταν ἐμεγάλωσε ὁ Χαρίλαος, ὁ Λυκοῦργος παρέδωσε σὲ αὐτὸν τὸ βασίλειο κι' αὐτὸς ἔφυγε σὲ ἄλλες χῶρες, γιὰ νὰ μελετήσῃ τὸν πολιτισμὸ τους καὶ τοὺς νόμους τους. Πῆγε στὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ γύρισε ὅλες τὶς Ἑλληνικὲς ἀποικίες, πῆγε στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴν Κρήτη καὶ κάθησε πολὺ σὲ κάθε χώρα, γιὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τοὺς νόμους του κι' ἔπειτα γύρισε στὴν πατρίδα του.

Σὲ κάποια ἐπανάσταση σκοτώθηκε ὁ Χαρίλαος κι' ὅταν γύρισε ὁ Λυκοῦργος, ὁ λαὸς ἤθελε αὐτὸν γιὰ βασιλιᾶ του.

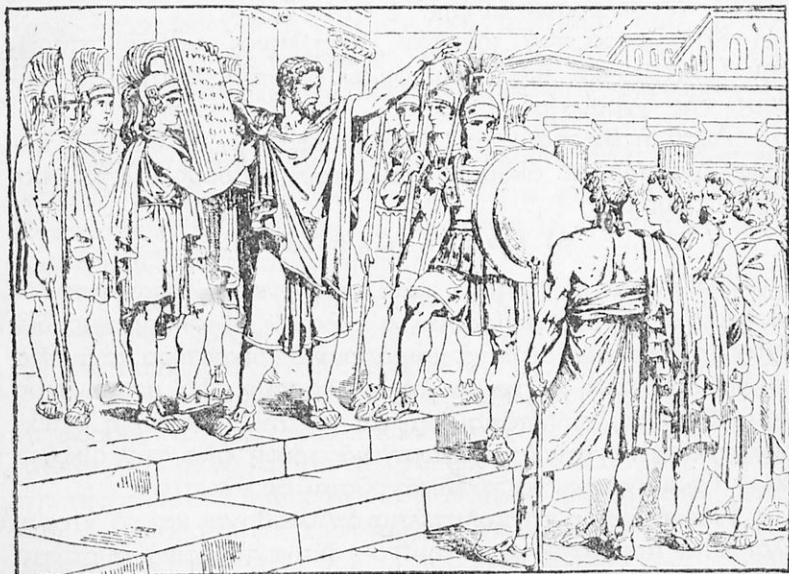
Ὁ Λυκοῦργος ὅμως πρὶν ἀνεβῆ στὸν θρόνο θέλησε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν, γιὰ νὰ τὸ συμβουλευθῆ ἂν κάνουν καλὸ οἱ νόμοι του στὴν Πατρίδα. Ἡ Πυθία τοῦ εἶπε ὅτι, ἂν τοὺς νόμους πού θὰ βάλῃ στὴ Σπάρτη τοὺς φυλάξουν καλὰ, ἡ Σπάρτη θὰ γίνῃ μεγάλη καὶ δυνατὴ, τὸ δὲ ὄνομα του θὰ μείνῃ ἀθάνατο. Μετὰ ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μαντείου, γύρισε στὴ Σπάρτη καὶ ἔβαλε τοὺς νόμους του.

16. Οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου.

Τρία πράγματα κανόνισε ὁ Λυκοῦργος μὲ τοὺς νόμους του.

α) Τῆ διοίκηση τῆς Σπάρτης.

Ὅπως ἔλεγαν οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου στὴ Σπάρτη ἦταν δύο βασιλεῖς, ἀπὸ τὶς βασιλικὲς οἰκογένειες τῶν Δωριέων. Στὴν ἀρχὴ οἱ Βασιλεῖς εἶχαν πολλὰ δικαιώματα. Ἡ ἐξουσία τους ὅμως ἀργότερα περιορίστηκε νὰ πηγαίνουν στὶς θρησκευτικὲς τελετὲς καὶ νὰ δικάζουν τοὺς ἄρχοντες. Κατὰ τοὺς πολέμους ἦσαν ἀρχιστράτηγοι καὶ πολεμοῦσαν μαζί μὲ τὸ στρατό.

Ὁ Λυκούργος παραδίνει τοὺς νόμους στὸ λαό.

Ἡ Γερουσία εἶχε τὴν ἐξουσία τῆς χώρας καὶ ἀποτελεῖτο ἀπὸ 28 γέροντας διαλεγμένους ἀπὸ τὸ λαὸ μεταξὺ τῶν ἀρχόντων καὶ ἦσαν ἰσόβιοι. Οἱ Βασιλεῖς ποὺ ἦσαν πρόεδροι μαζί μὲ τὴ Γερουσία, ἐκυβερνοῦσαν τὴ Σπάρτη καὶ ἐτοίμαζαν τοὺς νόμους, ποὺ ἐψήφισε ὁ λαὸς στὴ συνέλευση.

Ἄλλη μεγάλη ἀρχὴ ἦσαν οἱ Ἔφοροι.

Αὐτοὶ ἦσαν πέντε καὶ κάθε χρόνο τοὺς ἔβγαζε ὁ λαός.

Ἡ δουλειά τους ἦταν νὰ τιμωροῦν ὅσους δὲν ὑπακούουν εἰς τοὺς νόμους, νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν νέων, νὰ ἐλέγχουν τοὺς ἄρχοντες καὶ νὰ τοὺς παύουν, ἂν δὲν τηροῦσαν καλὰ τοὺς νόμους. Οἱ ἔφοροι ἔγιναν τόσο παντοδύναμοι πὺ μποροῦσαν νὰ δικάζουν ἀκόμη καὶ τοὺς Βασιλεῖς.

Ἄλλη ἀρχὴ πὺ λεγόταν — Ἀπέλλα — ἦταν ἡ ἐκκλησία τοῦ λαοῦ.

Ὅλοι οἱ στρατεύσιμοι ἀπὸ 30 χρονῶν καὶ πάνω Σπαρτιᾶτες ἀποτελοῦσαν αὐτὴν.

Κάθε φορὰ πὺ γινόταν Πανσέληνος, μαζεῦονταν εἰς τὴν Πλατεία καὶ ἐκεῖ ἡ ἐψήφιζαν ἡ ἀπέρριπταν τοὺς νόμους τῆς γερουσίας.

Αὐτὴ ἡ ἐκκλησία τοῦ λαοῦ ἀπεφάσιζε, ἂν θὰ γίνη πόλεμος ἡ εἰρήνη κι' ἀκόμα διώριζε τοὺς ἐφόρους καὶ τὰ μέλη τῆς γερουσίας.

β) Τὴν ζωὴ τῶν πολιτῶν.

Ἀνάλογα μὲ τὰ μέλη κάθε οἰκογένειας χῶρισαν τὴ γῆ σὲ μερίδια καὶ τὰ μοίρασαν σ' ὅλους. Οἱ οἰκογένειες δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ μοιράσουν σὲ μικρότερα κομμάτια τὸ μερίδιό τους, οὔτε νὰ τὸ πωλήσουν. Τὸ μεγαλύτερο παιδί διηύθυνε τὴν περιουσία, ἂν τύχαινε νὰ πεθάνη ὁ πατέρας καὶ εἶχε τὴν ὑποχρέωση νὰ τρέφη ὅλη τὴν οἰκογένεια. Τὰ κτήματα τὰ καλλιεργοῦσαν οἱ εἴλωτες.

Γιὰ νὰ διώξη τὴ πολυτέλεια ὁ Λυκοῦργος καὶ νὰ γίνουν ὅλοι οἱ Σπαρτιᾶτες ἀγαπημένοι, ἔκανε τὰ κοινὰ συσσίτια καὶ ὅλοι οἱ ἄνδρες κάθονταν κι' ἔτρωγαν μαζὶ μὲ τοὺς Βασιλεῖς, ἀφοῦ ἔφερε ὁ καθένας τὸ μερίδιό του. Τὸ καλύτερό τους φαγητὸ ἦταν ὁ μέλας ζωμὸς, πὺ γινόταν ἀπὸ χοιρινὸ κρέας καὶ μέσα ἔριχναν ξύδι, ἀλάτι καὶ αἷμα. Μέσα ἐκεῖ βουτοῦσαν τὸ κριθαρένιο τους ψωμί. Κατὰ τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ συζητοῦσαν καὶ τίς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους.

Ὁ Λυκοῦργος ἀπαγόρευσε τὰ ἀσημένια καὶ τὰ χρυσὰ νομίσματα καὶ ἐπέτρεψε μόνο τὰ σιδερένια πὺ ἦταν βαρεῖα καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ τὰ φέρουν μαζὶ τους. Αὐτὸ τὸ ἔκανε ὁ Λυκοῦργος, γιὰ νὰ μὴν ἀγαπήσουν οἱ Σπαρτιᾶτες τὰ χρήματα.

γ) Τὴν ἀνατροφή τῶν νέων.

Ὁ Λυκούργος ἤθελε νὰ κάμῃ τοὺς Σπαρτιᾶτες γενναίους πολεμιστὰς καὶ καλοὺς πατριῶτες, γι' αὐτὸ ὅλη του ἡ προσοχὴ στράφηκε πρὸς τοὺς νέους.

Κάθε παιδί πού γεννιόταν, σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῶν ἄν ἦταν ἀγόρι ἔπρεπε νὰ τὸ παρουσιάσουν οἱ γονεῖς του σὲ μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ γέρους, γιὰ νὰ τὸ ἐξετάσουν. Ἄν ἦταν ἀσθενικὸ ἢ εἶχε καμμιά σωματικὴ βλάβη τὸ ἔριχναν στὴ Καιάδα, πού ἦταν μιὰ χαράδρα τοῦ Ταῦγετου. Τόσο πολὺ ἦταν μεγάλη ἡ ἀγάπη στὴ πατρίδα, πού ὅποιος δὲν μποροῦσε νὰ πολεμήσῃ καλύτερα ἦταν νὰ μὴ ζῆ, γι' αὐτὸ ἔριχναν καὶ τ' ἀνίκανα ἀγόρια στὴ χαράδρα τοῦ Ταῦγετου.

Ὅταν τὸ παιδί ἦταν γερὸ τὸ ἔδιναν πάλι στοὺς γονεῖς του νὰ τὸ ἀναθρέψουν μέχρι ἑπτὰ χρονῶν. Κατόπιν τὸ ἔπαιρνε ἡ πολιτεία νὰ τὸ ἀναθρέψῃ μὲ μεγάλη σκληραγωγία μαζί μὲ τ' ἄλλα παιδιά.

Τὰ παιδιά τὰ γύμναζαν σὲ διάφορα ἀγωνίσματα καὶ τὰ μάθαιναν πῶς νὰ πολεμοῦν, τὰ μάθαιναν σκληραγωγία καὶ τὰ συνήθιζαν στὴν πείνα καὶ στὴ δίψα ν' ἀντέχουν πολὺ, νὰ μὴ φοροῦν καπέλλο καὶ νὰ γυρίζουν ξυπόλυτα, νὰ φοροῦν τὰ ἴδια ροῦχα καλοκαίρι καὶ χειμῶνα. Τὰ μάθαιναν ἀκόμα νὰ σέβωνται τοὺς γέρους καὶ τοὺς νόμους τῆς πατρίδας. Γράμματα τὰ μάθαιναν πολὺ λίγα, τόσα πού νὰ μποροῦν νὰ γράφουν καὶ νὰ διαβάζουν κι' ἀκόμη μάθαιναν ἀπ' ἔξω τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, νὰ χορεύουν καὶ νὰ τραγουδοῦν πατριωτικὰ τραγούδια. Ἔτσι μ' αὐτὴ τὴν ἀνατροφή οἱ Σπαρτιᾶτες ἔγιναν οἱ καλύτεροι στρατιῶτες κι' ἀγαποῦσαν πολὺ τὴν πατρίδα τους, θεωροῦσαν δὲ μεγάλη τιμὴ τους, ἂν πέθαιναν γι' αὐτὴ. Οἱ Σπαρτιᾶτες ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ εἶναι στρατιῶτες ἀπὸ 20-60 χρονῶν.

Καὶ στὰ κορίτσια ἔδιναν τὴν ἴδια ἀνατροφή πού ἔγινε παροιμιώδης ὁ πατριωτισμὸς τῆς Σπαρτιάτισσας ὥστε νὰ φθάσῃ ὅταν ἔστειλε τὸ παιδί της στὸ πόλεμο νὰ τοῦ λέγῃ τὸ « ἦ τᾶν ἦ ἐπὶ τᾶς » ὅταν τοῦ ἔδινε τὴν ἀσπίδα

πού θά εἰπῆ ἢ νά νικήσης ἢ νά σέ φέρουν ἐπάνω σ' αὐτήν νεκρό.

Τὴν μεγαλυτέρα ἀτιμία καὶ περιφρόνηση τὴν εἶχε ὁ Σπαρτιάτης πού θά ἔφευγε ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ δὲν ἐκάθητο ὥσπου νά νικήσῃ.

Σ' αὐτὸν δὲν τοῦ ἔδιναν οὔτε γυναῖκα, ἂν ἦταν ἄγαμος, οὔτε στὰ κορίτσια του γαμπροῦς, ἂν ἦταν παντρεμένος κι' εἶχε κορίτσια.

Αὐτοὶ ἦσαν οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου.

Ὁ Λυκοῦργος ἔφυγε γιὰ τὴ Κρήτη καὶ διέταξε τοὺς Σπαρτιάτες νά φυλάξουν τοὺς νόμους ὥσπου νά γυρίσῃ. Ἐκεῖ ὅμως πέθανε καὶ γιὰ νά φέρουν τὴ στάχτη ἀπὸ τὸ καμένο σῶμα του οἱ πατριῶτες του τὴν σκόρπισαν στὸν ἄερα γιὰ νά μὴ μποροῦν νά λύσουν τὸν ὄρκο πού τοὺς ἔδωσε.

Ἐρωτήσεις :

1. Πῶς βρέθηκε ὁ Λυκοῦργος στὴ Σπάρτη;
 2. Ἀπὸ ποῦ πῆρε τὴ γνώση νά κἀνῃ τόσο καλοὺς νόμους;
 3. Πόσα πράγματα κανόνισε νά τακτοποιήσῃ μὲ τοὺς νόμους του;
- Τί ἀπέγινε στὸ τέλος ὁ Λυκοῦργος;

17. Πρῶτος Μεσσηνιακὸς πόλεμος.

Ἐπειδὴ ἡ Λακωνία ἦταν χώρα φτωχὴ καὶ ὁ τόπος τῆς δὲν ἔκανε σχεδὸν τίποτε, γιὰ τὴν ἦταν ὅλο πέτρες μὲ λίγο χῶμα καὶ δύσκολα μεγάλωναν τὰ φυτά, σκέφτηκαν οἱ Σπαρτιάτες ὅταν ἔγιναν πιὰ ἰσχυροὶ κι' ἔκαναν καλὸ στρατὸ ἀπὸ τὴν ἀνατροφή πού ἔδιναν ὅπως εἶδαμε στὰ παιδιά τους μὲ τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, ὅτι ἔπρεπε νά μεγαλώσουν.

Χώρα πού συνόρευε κοντὰ μ' αὐτοὺς καὶ μάλιστα εὐφορὴ ἦταν ἡ Μεσσηνία.

Αὐτὴ λοιπὸν πρῶτα σκέφτηκαν νά καταλάβουν.

Ἐπρεπε ὅμως νά βροῦν μιὰ ἀφορμὴ καὶ δὲν ἄργησαν νά τὴ βροῦν.

Ἐπάνω στοὺς Ταῦγετο καὶ στὰ σύνορα τῆς Μεσσηνίας ἦταν ὁ ναὸς τῆς Θεᾶς Ἀρτέμιδας

Κάθε χρόνο μαζεύονταν στὴ γιορτὴ τῆς Θεᾶς, Μεσσήνιοι καὶ Σπαρτιαῖτες, γιὰ νὰ κάνουν θυσίες στὴ Θεά.

Μετὰ τὶς θρησκευτικὲς τοῦ τελετῆς, χόρευαν καὶ διασκεδάζαν.

Σὲ κάποιον χορὸν, ἐκεῖ στὴ γιορτὴ τῆς Θεᾶς, ἄρπαξαν οἱ Μεσσήνιοι τὰ κορίτσια τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τὰ πῆραν μαζί τους στὰ χωριά τους.

Ἀμέσως μόλις ἔμαθαν τοῦτο οἱ Σπαρτιαῖτες, ἔστειλαν στρατὸ καὶ μετὰ ἀπὸ μάχη κατέλαβαν τὴν πόλιν Ἀμφεία. Ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴ ἔκαναν συχνὲς ἐπιδρομὲς ἐναντίον τῶν Μεσσηνίων, ὥστε ἀνάγκασαν αὐτοὺς νὰ κλεισθοῦν στὸ φρούριον τῆς Ἰθώμης.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Μεσσηνίων ἔστειλε ἀνθρώπους στὸ Μαντεῖο γιὰ νὰ ρωτήσῃ, πῶς θὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα του ἀπὸ τοὺς Σπαρτιαῖτες.

Ἡ Πυθία τοῦ ἀπάντησε, ὅτι πρέπει νὰ θυσιάσουν στὴ θεᾷ Ἀρτέμιδα ἓνα κορίτσι ποῦ νὰ εἶναι ἀπὸ βασιλικὸ γένος. Ὁ Ἀριστόδημος ποῦ ἦταν ἀπὸ βασιλικὸ γένος, ἐπροτίμησε νὰ θυσιάσῃ τὸ δικό του κορίτσι, γιὰ νὰ δώσῃ θάρρος στὸ λαὸ του.

Μετὰ ἀπὸ τὴν θυσία, ὤρμησαν οἱ Μεσσήνιοι καὶ νίκησαν τοὺς Σπαρτιαῖτες.

Μάλιστα στὴ μάχη σκοτώθηκε κι' ὁ Βασιλεὺς τους ὁ Θεόπομπος.

Οἱ Σπαρτιαῖτες ἔφυγαν τότε ἀπὸ τὸ κάμπιο τῆς Μεσσηνίας καὶ ἦλθαν πάνω στὴν πόλιν Ἀμφεία.

Ὁ Ἀριστόδημος ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ σκότωσε τὴν κόρη του ἔγινε πολὺ δυστυχῆς, γιὰτὶ κάθε ἡμέρα τὴν ἔβλεπε στὸν ὕπνον του καὶ τοῦ φώναζε μὲ παράπονον ὅτι τὴν σκότωσε ἄδικα.

Αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ σκοτωθῇ ἔπάνω στὸ μνημεῖον τῆς κόρης του.

Ὅταν ἔμαθαν οἱ Σπαρτιαῖτες τὸ θάνατό του, ὤρμησαν μὲ τὸ θάρρος ποῦ πῆραν καὶ ἐνίκησαν τοὺς Μεσσηνίους. Ἔτσι ὑποτάχθηκε ὅλη ἡ Μεσσηνία στοὺς Σπαρτιαῖτες.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατοικοὺς ἔφυγαν πρὸς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ τὸ Ἄργος γιὰ νὰ μὴ σκλαβωθοῦν.

Ὁ πόλεμος αὐτὸς πού κράτησε 17 χρόνια, ὠνομάσθηκε Πρῶτος Μεσσηνιακὸς πόλεμος καὶ ἄρχισε ἀπὸ τὸ 743 π.Χ. καὶ τελείωσε τὸ 724.

Ἑρωτήσεις :

1. *Γιατί ἔγινε ὁ πρῶτος Μεσσηνιακὸς πόλεμος ;*
2. *Ποιά ἦταν ἡ ἀφορμή ;*
3. *Ποιὸς ἦταν ὁ ἀοχηγὸς τῶν Μεσσηνίων ;*
4. *Πῶς κατέλαβαν ὀλόκληρη τὴ Μεσσηνία οἱ Σπαρτιᾶτες ;*

18. Δεύτερος Μεσσηνιακὸς πόλεμος.

Μετὰ ἀπὸ 40 χρόνια ὁ Ἀριστομένης πού ἦταν κι' αὐτὸς ἀπὸ Βασιλικὸ γένος, ξεσήκωσε σ' ἐπανάσταση τοὺς Μεσσηνίους κι' ἔτσι κατῶρθωσαν νὰ διώξουν τοὺς Σπαρτιᾶτες ἀπὸ τὴ χώρα τους.

Μάλιστα ἔφτασαν ἔξω ἀπὸ τὴ Σπάρτη καὶ ἓνα βράδυ ὁ Ἀριστομένης γιὰ νὰ τρομοκρατήσῃ τοὺς Σπαρτιᾶτες ἀνέβηκε κρυφὰ στὴν Ἀκρόπολη πού ἦταν ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ κρέμασε μιὰ ἀσπίδα.

Κάτω ἀπὸ τὴν ἀσπίδα ἔγραψε τὴν ἐπιγραφή. « Ὁ Ἀριστομένης ἀφιερώνει στὴ θεὰ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν Σπαρτιατῶν αὐτὴν τὴν ἀσπίδα ».

Τότε οἱ Σπαρτιᾶτες ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἐπειδὴ εἶχαν καὶ ἐσωτερικὲς ἐπαναστάσεις ζήτησαν, βοήθεια ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους.

Οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως ἀντὶ γιὰ στρατιωτικὴ βοήθεια, τοὺς ἔστειλαν ἓνα κουτσὸ δάσκαλο ποιητῆ, πού λεγόταν Τυρταῖος κι' εἶχε τὴ καταγωγὴ του κι' αὐτὸς ἀπὸ τὴ Σπάρτη. Ὁ Τυρταῖος μὲ τὰ πολεμικὰ του ἄσματα, εἶχε τὴ δύναμη νὰ ξεσηκώνη τὶς ψυχὲς τῶν νέων.

Κατῶρθωσε ἔτσι νὰ ἐνθουσιάσῃ τοὺς ἀπελπισμένους Σπαρτιᾶτες καὶ νὰ νικήσουν τοὺς Μεσσηνίους.

Μὲ τοὺς αἰχμαλώτους, ἔπιασαν μαζὶ καὶ τὸν Ἀριστομένη καὶ τοὺς ἔρριξαν στὴν Καιάδα.

Μέσα στὴν Καιάδα ὁ Ἀριστομένης ἔμεινε πολλὲς ἡμέρες,

ἕως πού εὐρήθηκε ἓνα μονοπάτι καὶ ἐγύρισε στήν πατρίδα του.

Οἱ Μεσσήνιοι τότε ἀναγκάσθηκαν ἀπό τοὺς Σπαρτιᾶτες νὰ κλειστοῦν στοῦ φρούριου τῆς Εἴρας. Ἐπὶ 11 χρόνια ἀπὸ αὐτὸ τὸ φρούριον ἔκανε ἐπιθέσεις ὁ Ἀριστομένης ἐναντίον τῶν Σπαρτιατῶν, πού ἦταν στὴ πεδιάδα τῆς Μεσσηνίας.

Μιά μέρα ὅμως οἱ Σπαρτιᾶτες κατέλαβον καὶ τὸ φρούριον αὐτό, γιατί ἦταν τραυματισμένος ὁ Ἀριστομένης. Ἐφυγε ὁ Ἀριστομένης γιὰ τὴ Ρόδο καὶ ἀπὸ τότε ἡ Μεσσηνία ὑποτάχθηκε ὀλόκληρη στοὺς Σπαρτιᾶτες. Πολλοὶ Μεσσήνιοι ἔφυγαν γιὰ τὴ Σικελία ὅπου ἔχτισαν τὴν πόλιν Μεσσήνη, πού ὑπάρχει καὶ σήμερα.

Αὐτὸς ὁ πόλεμος ὠνομάσθηκε Δεύτερος Μεσσηνιακὸς πόλεμος καὶ κράτησε 27 ὀλόκληρα χρόνια.

Οἱ Σπαρτιᾶτες κατέλαβαν ἀκόμη τὴν Ἀρκαδία καὶ Κυνουρία.

Ἐκαναν δὲ μιὰ συμμαχία μὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς Πελοποννήσου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Ἄργος καὶ τὴν Ἀχαΐα, πού τὴν ὠνόμασαν Πελοποννησιακὴ. Ἐτοί ἡ Σπάρτη ἔγινε μεγάλη στρατιωτικὴ δύναμη καὶ τὸ ὄνομά της ἔφθασε ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐρωτήσεις :

1. Μετὰ πόσα χρόνια ἀπὸ τὸ πρῶτο Μεσσηνιακὸ πόλεμον ἔγινε ὁ δεύτερος ;
2. Γιατί ἐφοβήθησαν οἱ Σπαρτιᾶτες καὶ ἐζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους.
3. Τί ἦταν ὁ Τυρταῖος ;
4. Ὄταν κατελήφθη ἡ Μεσσηνία ποῦ πῆγε ὁ Ἀριστομένης ;
5. Πῶς χτίσθηκε ἡ σημερινὴ Μεσσήνη στὴ Σικελία ;

19. Ὁ βασιλιάς Κόδρος.

Ἡ Ἀττική εἶναι χερσόνησος μικρὴ πού ἔχει γύρω της μικρὰ βουνὰ καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἀπλώνονται μικρὲς πεδιάδες μὲ χῶμα φτωχὸ καὶ λίγη βλάστηση.

Σ' αὐτὸ τὸ τόπο ὅπως ξέρουμε, κατοίκησαν οἱ Ἴωνες καὶ πρωτεύουσα ἔκαναν τὴν Ἀθήνα.

Ὅταν οἱ Δωριεῖς κατέλαβαν τὴν Πελοπόννησο, περά-

Στρατιώτης τῶν Δωριέων σκοτώνει τὸν Κόδρο.

σανε καὶ τὸν Ἴσθμὸ τῆς Κορίνθου καὶ ἦλθαν πρὸς τὴν Ἀττική. Βασιλιάς τότε τῆς Ἀθήνας ἦταν ὁ Κόδρος.

Ὅταν εἶδεν αὐτὸς νὰ μπαίνουν στὴ χώρα του οἱ Δωριεῖς ἔστειλε ἀνθρώπους νὰ ρωτήσουν τὴν Πυθία στὸ Μαντεῖο ποῖος θὰ νικήσῃ.

Ἡ Πυθία τοὺς εἶπε ὅτι θὰ νικήσουν ἐκεῖνοι πού θὰ σκοτωθῇ ὁ Βασιλιάς τους. Ἔμαθαν ὅμως οἱ Δωριεῖς τὸ χρησμὸ

τῆς Πυθίας καὶ διέταξαν τὰ στρατεύματά τους νὰ προσέξουν καὶ νὰ μὴ σκοτώσουν τὸ Βασιλιὰ Κόδρο.

Ὁ Κόδρος ὅμως ἤθελε νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του καὶ ἔπρεπε ὅπως ὅπως νὰ θυσιασθῆ γιὰ νὰ τὴ σώσῃ. Γι' αὐτὸ σκέφτηκε νὰ ντυθῆ μὲ ροῦχα χωριάτικα καὶ ἀφοῦ πῆρε στὰ χέρια του ἓνα δρεπάνι, πέρασε στὸ στρατόπεδο τῶν Δωριέων. Ἐκεῖ φιλονίκησε μ' ἓνα στρατιώτη ἐπίτηδες κι' αὐτὸς χωρὶς νὰ ξέρῃ ποιὸς εἶναι, τοῦ ἐπετέθη καὶ τὸν σκότωσε.

Ὅταν ἔμαθαν οἱ Ἀθηναῖοι ὅτι σκοτώθηκε ὁ Βασιλιᾶς τους, ἔστειλαν ἀνθρώπους νὰ ζητήσουν τὸ πτώμα του στὸ στρατόπεδο τῶν Δωριέων. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Δωριεῖς ἤξεραν ἀπὸ τὸ χρῆσμός τῆς Πυθίας ὅτι θὰ νικηθοῦν, ἔφυγαν κι' ἐγκατέλειψαν τὴν Ἀττικὴ, πού ἐσώθηκε ἀπὸ τὴ φιλοπατρία τοῦ Κόδρου.

Ἐπειδὴ δὲν μπορούσαν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ βροῦν τόσο καλὸ Βασιλιὰ σὰν τὸν Κόδρο, κατάργησαν τὴ Βασιλεία.

Ἐρωτήσεις :

1. *Τί χώρα εἶναι ἡ Ἀττικὴ ;*
2. *Πῶς ὁ Βασιλιᾶς Κόδρος ἔσωσε τὴ Χώρα του ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν Δωριέων ;*

20 Τὸ πολίτευμα τῆς Ἀθήνας.

Ὅταν σκοτώθηκε ὁ Κόδρος τὴν Ἀθήνα τὴν κυβερνοῦσαν ἐννιὰ ἄρχοντες πού κάθε χρόνο ἄλλαζαν.

Αὐτοὶ ἦσαν ὁ Βασιλιᾶς, πού ἀσκοῦσε μόνον θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὁ ἄρχοντας πού διοικοῦσε τὸ Κράτος, ὁ Πολέμαρχος πού φρόντιζε γιὰ τὰ πολεμικὰ ζητήματα τοῦ Κράτους καὶ ἕξη θεσμοθέτες πού ἐκανόνιζαν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄλλη ἀρχὴ ἦταν καὶ ἡ Βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἡ ὁποία ἐζήφιζε τοὺς νόμους καὶ συζητοῦσε τὶς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους.

Τὰ μέλη τῆς ἦσαν ὅλα ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατία.

Ὅπως βλέπουμε, τὸ πολίτευμα τῆς Ἀθήνας ἀπὸ μοναρχικὸ ἔγινε ὀλιγαρχικὸ. Λεγόταν δὲ ὀλιγαρχικὸ, ἐπειδὴ

κυβερνοῦσαν οἱ ὀλίγοι καὶ μάλιστα οἱ ἀριστοκράτες, οἱ ὅποιοι δὲν λογάριάζαν καθόλου τὸ λαό.

Οἱ φτωχοὶ δούλευαν τὰ χτήματα τῶν πλουσίων καὶ ὅταν δὲν πλήρωναν τοὺς φόρους, τοὺς ἔκαναν δούλους.

Ἐπειδὴ ὁ λαὸς δὲν εὔρισκε πουθενὰ τὸ δίκιο του, γι' αὐτὸ ἔκανε ταραχές.

Οἱ Ἄρχοντες ἀνέθεσαν τότε στὸν Δράκοντα νὰ κάνη τοὺς νόμους.

Οἱ νόμοι τοῦ Δράκοντα ἦσαν αὐστηροί, ἐπειδὴ κι' αὐτὸς καταγόταν ἀπὸ τοὺς ἀριστοκράτες, γι' αὐτὸ συνεχίσθησαν οἱ ταραχές μέχρις ὅτου ἦρθε στὰ πράγματα ὁ Σόλωνας.

Ἑρωτήσεις :

1. Τί πολίτευμα εἶχε στὴν ἀρχὴ ἡ Ἀθήνα ;
2. Ἀπὸ ποιά αἰτία ἀναγκάσθηκε νὰ ἐγκαταλείψη τὸ ὀλιγαρχικὸ πολίτευμα ;

21. Ὁ Σόλωνας.

Ὁ Σόλωνας ἦταν κι' αὐτὸς ἀριστοκράτης, ὅταν ἔλαβε ὅμως τὴν περιουσία του ἔγινε ἔμπορος. Σὰν ἔμπορος ἔκανε πολλὰ ταξίδια καὶ γύρισε πολλὰ μέρη.

Πῆγε στὴν Αἴγυπτο καὶ στὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἐκτὸς πού ἀπόκτησε ἀπὸ τὰ ταξίδια πολλὰ χρήματα, ἐσπούδασε νομοθεσία καὶ ἐγνώρισε τίς συνήθειες στὶς χῶρες αὐτὲς, καθὼς καὶ τὰ οἰκονομικὰ τοὺς συστήματα.

Τόσο πολὺ τοῦ ἄρεσε νὰ μαθαίνει, πού ἔγινε σοφός.

Ὅταν γύρισε στὴν πατρίδα του, ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων τὸν ἔκανε ἄρχοντα μὲ πολλὰ δικαιώματα καὶ τοῦ ἀνάθεσε νὰ γράψη νόμους, πού νὰ ἐξυπηρετοῦν ὀλόκληρο τὸ λαὸ τῶν Ἀθηναίων.

22. Οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνα.

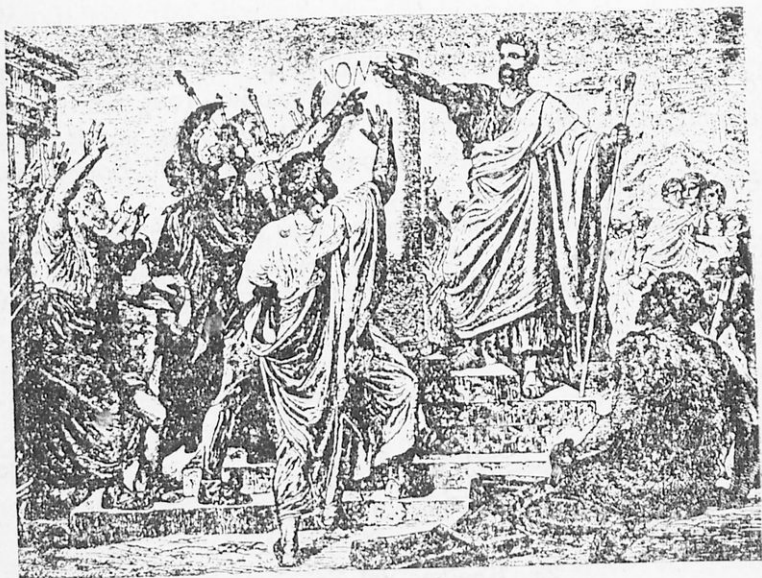
Ὁ Σόλωνας ἔγραψε τοὺς παρακάτω νόμους.

1. Ἔδωσε δικαίωμα νὰ μοιράζεται ἡ περιουσία μεταξὺ

ὄλων τῶν ἀδελφῶν καὶ νὰ μποροῦν νὰ τὴν πωλοῦν οἱ πολῖτες μεταξύ τους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν ἔμενε στὰ χέρια τῶν ὀλίγων καὶ ἔδινε ἔτσι τὴν ὄρεξι στους πολῖτες νὰ ἐργάζονται καὶ ἀποκτοῦν περιουσία.

2. Ἀπαγόρευσε νὰ δανείζονται οἱ πολῖτες χρήματα καὶ νὰ ὑποθηκεύουν τὸν ἑαυτὸν τους, ὥστε νὰ περιορίση τὴ δουλεία.

Ἐλευθέρωσε ἐκείνους ποὺ εἶχαν γίνει δοῦλοι γιὰ χρέη

Ἄσολωνας ὀρκίζει τὸ λαὸ νὰ κρατήση τοὺς νόμους του.

καὶ ἐξαγόρασε ὅσους εἶχαν πωληθῆ ὡς δοῦλοι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀττικὴ. Χάρισε δὲ καὶ μέρος τῶν χρεῶν στὸν λαό. Ἡ ἀπαλλαγὴ τους ἀπὸ τὰ χρέη ὠνομάσθηκε σεισάχθεια.

3. Τοὺς κατοίκους ἀνάλογα μὲ τὰ εἰσοδήματά τους χῶρισε σὲ τέσσερες τάξεις.

α) Ὅσοι εἶχαν εἰσόδημα 500 καὶ ἄνω μέδιμνα καρπῶν δημητριακῶν, κρασί καὶ λάδι, τοὺς ὠνόμασε πεντακοσιομεδίμνους.

Σημειῶνουμε ὅτι κάθε μέδιμνο εἶχε βάρος 20 ὀκάδες.

β) "Όσοι είχαν εισόδημα από 380 - 499 μέδιμνα τούς ώνόμασε τριακοσιομεδίμνους ή ίππεις.

Αύτοι μάλιστα έτρεφαν κι' ένα άλλογο και όταν επήγαivano στόν πόλεμο ήσαν ίππεις.

γ) "Όσοι είχαν εισόδημα από 200 έως 299 μέδιμνα τούς ώνόμασε διακοσιομεδίμνους ή ζευγίτες και αύτοι έτρεφαν από ένα ζευγάρι βόδια και,

δ) "Όσοι είχαν εισόδημα κάτω από 200 μέδιμνα τούς ώνόμασε θήτες.

4) Έπεστήριξε τó εμπόριο και τή Βιομηχανία.

5) Έποχρέωσε τούς 'Αθηναίους νά μαθαίνουn γράμματα, μουσική και γυμναστική στα παιδιά τους και νά τά συνηθίζουν νά εργάζωνται και νά τιμouν τούς γονεΐς τους.

6) Έκανε Βουλή που αποτελείτο από 400 Βουλευτάς, τούς όποιους έδιάλεγε ó λαός κάθε χρόνο.

7) Έκανε λαϊκό δικαστήριο που ώνομάσθηκε 'Ηλιαία. Στο δικαστήριο αυτό έπαιρναν μέρος και οί θήτες κι' έδικαζαν τίς ύποθέσεις τών πολιτuν, εκτός τών φόνων που τούς δικάζε ό Άρειος Πάγος.

Έρωτήσεις:

1. Τί ήταν ó Σόλωνας ;
2. Γιατί τόν αγάπησε ó λαός τών 'Αθηνuν ;
3. Πότε οί νόμοι τής πατρίδας είναι καλοί ;

23. Κροΐσος και Σόλωνας.

Κάποτε στα χρόνια τά παληά που έγύριζε στις διάφορες χώρες ó Σόλωνας, πέρασε και από τή Λυδία, στην όποία Βασιλιάς ήτανε ó Κροΐσος. Έκει στη πρωτεύουσα τής Λυδίας τας Σάρδεις, φιλοξενήθηκε ó Σόλωνας από τó Βασιλιά Κροΐσο.

Ό Κροΐσος, που ήτανε πολύ πλούσιος, γύρισε τόν Σόλωνα νά ιδή τούς θησαυρούς του.

Τόν έρώτησε κατόπιν και του είπε. Έσύ που είσαι σοφός και έχεις γυρίσει πολύ κόσμο, ποιόν άνθρωπο γνώρισες περισσότερο ευτυχισμένο ;

Ὁ Σόλωνας τοῦ ἀπάντησε ἀμέσως.

Ὅτι ἐγνώρισε τὸν Βασιλιά Τέλλο τὸν Ἀθηναῖο, ποῦ ἦταν πολὺ καλὸς καὶ εἶχε παιδιὰ ποῦ τὸν τιμοῦσαν πολὺ. Ὅταν σκοτώθηκε ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσε γενναῖα, τὰ παιδιὰ του μαζὺ μὲ τοὺς Ἀθηναίους τὸν ἔθαψαν μὲ μεγάλες τιμές.

Ποῖον ἄλλον τοῦ λέγει γνώρισες, γιατί νόμιζε ὅτι θὰ ἔλεγε αὐτόν, ἐπειδὴ εἶχε πολλοὺς θησαυρούς.

Γνώρισα τοῦ λέγει δυὸ ἀδελφία ἀπὸ τὸ Ἄργος, τὸ Κλέοβι καὶ τὸν Βίτωννα.

Αὐτὰ εἶχαν μητέρα, ποῦ ἦταν ἱέρεια στὸ ναὸ τῆς Ἥρας Ὅταν πήγαινε κάποτε στὸ ναὸ ποῦ ἔπρεπε νὰ φθάσῃ γρήγορα, ἔσυραν αὐτὰ τὸ ἀμάξι, ἐπειδὴ τὰ βῶδια ποῦ τὸ ἔσερναν πήγαιναν ἀργά.

Ἡ μητέρα τους τὰ εὐχήθηκε νὰ γίνουν εὐτυχισμένα. Αὐτὰ κοιμήθηκαν καὶ ἡ Ἥρα μετὰ τῆ θυσία τοὺς ἔδωκε ὕπνον γλυκὸ καὶ πέθαναν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄργους γιὰ νὰ τοὺς τιμήσουν τὴ πράξη αὐτῆ, τοὺς ἔκαναν ἀγάλματα καὶ τὰ ἔστησαν στοὺς Δελφοὺς, γιὰ νὰ τὰ βλέπῃ ὁ κόσμος καὶ νὰ θαυμάζῃ τὴν ὠραία πράξη.

Ὅταν εἶδε ὁ Κροῖσος ὅτι αὐτόν ποῦ εἶχε τοὺς θησαυρούς, δὲν τὸν λογάριάζε μὲ τοὺς εὐτυχισμένους θύμωσε. Ἐμένα τοῦ λέγει θυμωμένος δὲ μὲ λογαριάζεις καὶ μὲ βάζεις κάτω καὶ ἀπὸ τοὺς κοινοὺς θνητοὺς ;

Βλέπω τοῦ λέγει ὅτι ἔχεις πολλοὺς θησαυρούς. Κανένα ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ εἰποῦμε εὐτυχισμένο, ἂν δὲν ἴδοῦμε τὸ τέλος του.

Θύμωσε ὁ Κροῖσος καὶ ἐνῶ σ' ὄλους τοὺς ξένους ποῦ φιλοξενοῦσε συνειθίζε νὰ δίνῃ δῶρα, τὸν ἔδιωξε μὲ ἄδεια χέρια.

Μετὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια ὁ Κῦρος ὁ Βασιλιάς τῆς Περσίας ἔκανε πόλεμο μὲ τὸ Κροῖσο.

Ἐνίκησε τὸν Κροῖσο καὶ τὸν ἔπιασε αἰχμάλωτο.

Ὁ Κῦρος διέταξε τοὺς στρατιῶτες του νὰ τὸν κάψουν ζωντανό.

Ὅταν βρέθηκε πάνω στὸ σωρὸ τῶν ξύλων, θυμήθηκε τὰ λόγια τοῦ Σόλωνα καὶ φώναξε δυνατά.

Σόλωννα ! Σόλωννα ! Σόλωννα !

“Όταν ὁ Κῦρος ἄκουσε τὰ λόγια αὐτά, τὸν ρώτησε τί σημαίνουν.

“Ὁ Κροῖσος τοῦ διηγήθηκε ἀκριβῶς τὰ λόγια τοῦ Σόλωνα, δηλαδή τὸ μηδέν ἀπὸ τοῦ τέλους μακάριζε.

“Ὁ Κῦρος ἔπεσε σὲ βαθεῖα σκέψη, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια τοῦ Σόλωνα.

Διέταξε νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ τὸν πῆρε στὸ παλάτι του γιὰ σύμβουλο.

Ἐρωτήσεις.

1. Πότε οἱ ἄνθρωποι εἶναι ποῖο εὐτυχισμένοι;
2. Γιατί τὰ πλούτη δὲν φέρνουν τὴν εὐτυχία;
3. Ποῖο ρητὸ εἶπε ὁ Σόλων;

24. Ἡ τυραννία τοῦ Πεισιστράτου.

Οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνα ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ γίνουν στάσεις ἀπὸ διάφορα κόμματα.

Πρῶτη στάσις ἔγινε ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶχαν τὰ κτήματα τους στὴν εὐφορὴ γῆ τῆς Ἀττικῆς καὶ ὠμομάσθηκε Πεδιακή. Ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦταν ὁ Λυκοῦργος.

Ἡ ἄλλη ἦταν τὸ κόμμα τῶν Ἀκμιωνιδῶν μὲ αὐτὴν δὲ, ἐπῆγαν μαζί οἱ ἀγρότες καὶ εἶχαν ἀρχηγὸ τὸν Μεγακλέα.

Τρίτη στάσις ἦταν τὸ κόμμα τοῦ Πεισιστράτου ποὺ εἶχε ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχασαν τὴν περιουσία τους, ὅταν ὁ Σόλωνας χάρισε τὰ χρέη. Ὁ Πεισίστρατος ἦταν ἀγαπητὸς καὶ εἶχε φίλους ἐκείνους ποὺ ζοῦσαν στὰ βόρεια ὄρεινὰ μέρη τῆς Ἀττικῆς καὶ στὴ βουνώδη παραλία. Ὁ Πεισίστρατος ἔγινε ἀγαπητὸς στοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του κατὰ τῶν Μεγάρων.

Τὸ 540 π.Χ. μὲ τὴ νίκη του στὴ Παλλήνη τῆς Ἀττικῆς (τὸ σημερινὸ Χαρβάτι) ἐπέβαλε τὴ Τυραννία του, ποὺ ἔμεινε συνέχεια καὶ ἐξακολούθησαν νὰ κυβερνοῦν καὶ τὰ παιδιά του.

Κατὰ τὴ γνώμη τῶν Ἑλλήνων, ἡ Ἀθήνα ἔχασε τὴν ἐλευθερία της, ἀλλὰ ἀπόκτησε δύναμη καὶ φίλους πολλούς, ἀπὸ τὴν εἰρηνικὴ πολιτικὴ ποὺ εἶχε ὁ Πεισίστρατος. Ἡ

δύναμή του ἔφθασε μέχρι τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ στὰ νησιὰ Λήμνο καὶ Ἰμβρο.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τυραννίας τοῦ Πεισιστράτου ἔγιναν πολλὰ ἔργα, ἐπειδὴ δὲν εἶχε πολιτικούς ἀγῶνες ὁ λαός. Μεγάλωσε τὸ ἐμπόριο καὶ ἡ Βιομηχανία.

Ἄρχισαν νὰ γίνωνται μεγάλα ἔργα, ὅπως ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ἡ νέα ἀγορὰ καὶ ὁ παλαιὸς ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Πεισιστράτου τὴν ἀρχὴν κατέλαβε ὁ γιὸς του Ἰππαρχος ὁ ὁποῖος δολοφονήθηκε τὸ 514 π.Χ. Ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ χάνη τὴ δύναμή της ἡ τυραννία καὶ οἱ Ἀλκμεωνίδες μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Σπάρτης Κλεομένη ἐπολιόρκησαν τὴν Ἀκρόπολη καὶ ἔδιωξαν τὸ Ἰππίαν. Ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολη ἔστησαν μιὰ πλάκα καὶ ἔγραψαν τὴν καταδίκη τῶν Πεισιστρατῶν.

Ἐρωτήσεις :

1. Ποῖα κόμματα ἔκαναν στάσεις στὴν Ἀθήνα καὶ ποιούς εἶχαν ἀρχηγούς ;
2. Γιατί μεγάλωσε τὸ ἐμπόριο, ἡ Βιομηχανία καὶ ἔγιναν πολλὰ ἔργα κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Πεισιστράτου ;
3. Ποιὸ κόμμα ἔδιωξε τὴν τυραννία τοῦ Πεισιστράτου ;

25 Κλεισθένης καὶ Ἀθηναϊκὴ Δημοκρατία.

Μετὰ τὴν τυραννία τοῦ Πεισιστράτου ἔχασε τὴ δύναμή της ἡ Ἀθήνα. Οἱ Σπαρτιᾶτες εἶχαν τὸν ἔλεγχον τῆς Ἀττικῆς καὶ ὁ Ἰππίας πῆγαινε μαζί μὲ τοὺς στρατιῶτες διὰ νὰ ἔχη τὴν ἀγάπην τους. Τότε φάνηκαν δύο ἄνδρες ὁ Ἰσαγόρας, φίλος τῶν Πεισιστρατιδῶν καὶ ὁ Κλεισθένης φίλος τῶν Ἀλκμεωνιδῶν.

Ὁ δεύτερος κέρδισε μὲ τὸ μέρος του τὸν δῆμον καὶ ἔγινε κύριος τῆς Ἀθήνας. Ἦταν πολὺ μυαλωμένος καὶ δὲν σκέφθηκε νὰ κάνῃ τυραννία.

Διῶρθωσε τὰ κακὰ σημεῖα τῶν νόμων τοῦ Σόλωνα καὶ ἔκανε ὅλους πολίτες τῆς Ἀθήνας, ἀκόμη καὶ τοὺς ξένους καὶ τοὺς δούλους. Χώρισε τὴν Ἀττικὴν σὲ τρεῖς περιοχές·

τὸ Ἄστυ, τὴν παραλία καὶ τὴν Μεσογαίαν καὶ σὲ φυλὲς ποὺ ἦσαν καὶ ἀπὸ τῆς τρεῖς περιοχῆς.

Ἔτσι ὅλες οἱ τάξεις ἔπαιρναν μέρος στὴ διοίκηση.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν φυλῶν ἦσαν οἱ στρατηγοί, ποὺ τοὺς ἔβγαζε κάθε φυλὴ. Ἔτσι τοὺς ἄρχοντες τοὺς ἔβγαζε ὁ λαὸς καὶ ἦταν πραγματικὴ Δημοκρατία. Ἄλλη ἀρχὴ ἦταν ἡ Βουλὴ τῶν τετρακοσίων, ποὺ ἀργότερα αὐξήθηκαν σὲ πεντακοσίους. Ἀκόμη ἄλλη ἀρχὴ ἦταν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Δήμου, ἡ ὁποία ἀπεφάσιζε διὰ τὸν πόλεμο ἢ τὴν εἰρήνη καὶ διὰ τὰ διάφορα ζητήματα τῆς Ἀττικῆς, ὡς καὶ διὰ τὰ πολιτικὰ δικαιώματα τῶν Ἀθηναίων.

Ὁ Κλεισθένης διατήρησε καὶ πολλὰ ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Σόλωνα.

Διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν πολιτείαν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν δυνατῶν ἀνδρῶν, ἔφερε τὸν ὄστρακισμόν. Δηλαδὴ μποροῦσε νὰ διώχῃ διὰ δέκα χρόνια ὅποιον ἐνόμιζε ἀπὸ τοὺς ἄνδρας ὅτι ἦταν ἐπικίνδυνος διὰ τὸ πολίτευμα τῆς χώρας του. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ εἶχε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Δήμου, ποὺ ἔγραφε ἐπάνω σ' ἓνα ὄστρακο τὸ ὄνομα ἐκείνου ποὺ ἤθελε νὰ διώξῃ, δι' αὐτὸ ὠνομάσθηκε καὶ ὄστρακισμός.

Ἐρωτήσεις :

1. Τίνος φίλος ἦταν ὁ Κλεισθένης ;
2. Πῶς χώρισε τὴν Ἀθήνα, διὰ νὰ τὴν διοικήσῃ ;
3. Ποιὲς ἦταν οἱ ἀρχεὲς ποὺ διοικοῦσαν τὴν Ἀθήνα ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

1. Ἡ Ἴωνικὴ Ἐπανάσταση.

Οἱ Ἕλληνες ἔχτισαν πολλές ἀποικίες στὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Μεσογείου.

Ἔκαναν μεγάλες προόδους στὸ ἐμπόριο, στὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες.

Μεγαλύτερη πρόοδο εἶχαν οἱ Ἴωνικὲς ἀποικίες, ποὺ ἦσαν στὰ δυτικὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας.

Κυριώτερες πόλεις αὐτῶν ἦσαν ἡ Ἐφεσος, ἡ Σμύρνη, ἡ Φώκαια καὶ ἡ Μίλητος.

Αὐτὲς οἱ ἀποικίες, ἐπειδὴ δὲν εἶχαν καλὴ διοίκηση, ὑποτάχθηκαν στὸ Βασιλιὰ Κροῖσο τὸ 560 π.Χ. ἀλλὰ περνοῦσαν καλὰ, γιατί ὁ Κροῖσος σεβάσθηκε τὴν ἐλευθερία τους. Κατόπιν ὅμως ἓνα ἄλλο κράτος οἱ Πέρσες κατέκτησαν ὅλη τὴν Μ. Ἀσία καὶ ἔφθασαν μέχρι τὸ Αἰγαῖο.

Ὅλες οἱ πόλεις ὑποτάχθηκαν στὸ Βασιλιὰ Κῦρο.

Μετὰ ἀπὸ τὸν Κῦρο ἔγιναν Βασιλιάδες τὰ παιδιά του.

Πρῶτα ὁ Καμβύσης κι' ἔπειτα ὁ Δαρεῖος.

Ὁ Δαρεῖος χῶρισε τὸ μεγάλο κράτος σὲ σατραπείες, ποὺ τὸ διοικοῦσαν οἱ λεγόμενοι σατράπες.

Ἐπειδὴ ὅμως φοβήθηκαν τοὺς Ἕλληνας, διώρισαν ὑπεύθυνο διοικητὴ Ἕλληνα καὶ αὐτοὶ ὠνομάσθηκαν τύραννοι. Τύραννος στὴ Μίλητο διωρίσθηκε ὁ Ἰστιαίας, ποὺ κέρδισε τὴν εὐνοια τοῦ Δαρείου.

Κατόπιν ὅμως τὸν ἐθεώρησε ἐπικίνδυνο ἀπὸ τὴ μεγάλη

δύναμη πού απέκτησε καί τόν ἐκάλεσε εἰς τὰ Σοῦσα ὅπου τόν κράτησε τάχα γιά σύμβουλό του.

Τόν Ἰστιαῖο τόν ἀντικατέστησε στή Διοίκηση ὁ γομπρός του ὁ Ἀρισταγόρας.

Ὁ βασιλιάς Δαρεῖος.

Ὁ Ἀρισταγόρας παρέσυρε τὸ Δαρεῖο σὲ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Νάξου, πού δὲν πέτυχε.

Ἀπὸ αὐτὴ τὴν αἰτία ὁ Βασιλιάς ἔχασε ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἐμπιστοσύνη του.

Δι' αὐτὸ ὁ Ἀρισταγόρας ἐσκέφθη νὰ ξησηκώσῃ σὲ ἐπανάσταση τοὺς Ἴωνες.

Μυστικὰ τὸν βοήθησε σ' αὐτὴ τὴν ἐπανάσταση καὶ ὁ πεθερὸς του ὁ Ἰστιαῖος.

Ἐπεισε ὅλες τὶς Ἴωνικὲς πόλεις νὰ ἐπαναστατήσουν. Κατὰ συμβουλήν τοῦ Ἀρισταγόρα ἔδωξαν τοὺς τυράννους καὶ ἄρχισαν νὰ ἐτοιμάζουν στρατὸ.

Σκέφθηκε δὲ νὰ ζητήσῃ καὶ βοήθεια ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Στὴν ἀρχὴ ἦρθε στὴ Σπάρτη καὶ φανέρωσε στὸ Βασιλεῖα Κλεομένη τὴν κατάστασιν ποὺ εὐρίσκοντο οἱ Ἴωνικὲς πόλεις.

Τὸν ἐξώρκιζε κατόπιν νὰ τὸν συνδράμῃ γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὸ Περσικὸ ζυγὸ.

Οἱ Σπαρτιαῖτες φάνηκαν διστακτικοὶ κι' ἀρνήθηκαν νὰ τοὺς δώσουν βοήθεια.

Τότε πῆγε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους νὰ ζητήσῃ βοήθεια. Οἱ Ἀθηναῖοι ποὺ ἦσαν κι' αὐτοὶ Ἴωνες καὶ λαὸς ποὺ τοῦ ἄρεσε ἡ ἐλευθερία, τοῦ ἔδωσαν γιὰ βοήθεια 20 πλοῖα καὶ ἄλλα 5 ἔδωσαν οἱ κάτοικοι τῆς Ἐρέτριας ἀπὸ τὴν Εὐβοία. Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὰ 20 πλοῖα καὶ μετὰ τὰ 5 τῶν κατοίκων τῆς Ἐρέτριας ἦλθαν στὴ Μ. Ἀσία κι' ἐνώθηκαν μετὰ τοὺς ἐπαναστάτες.

Ἐβράδισαν ὅλοι κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ τὰς ἐκυρίευσαν εὐκόλα.

Ἡ Ἀκρόπολις ὅμως ἀνστιστάθηκε.

Ἐνῶ οἱ ἐπαναστάτες πολιορκοῦσαν τὴν Ἀκρόπολιν, ξαφνικὰ πυρκαϊὰ κατέκαυσε τὴν πόλιν.

Τότε οἱ Ἕλληνες ἀναγκάσθηκαν νὰ ὑποχωρήσουν.

Ἐνῶ ὑποχωροῦσαν πλησίον τῆς Ἐφέσου νικήθηκαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας.

Τότε οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἐρέτριας ἐγκαταλείψανε τοὺς Ἴωνες, οἱ ὅποιοι συνέχισαν μόνοι τοὺς τὸν ἀγῶνα.

Ἡ ἐπανάστασις ξηπλώθηκε καὶ στὶς ἄλλες Ἑλληνικὲς πόλεις τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος.

Δυνατὸς Περσικὸς στόλος συνάντησε τὸν Ἴωνικὸ στὴ νῆσο Λάδη, ποὺ εἶναι κοντὰ στὴ Μίλητο καὶ τὸν κατέστρεψε. Ἀργότερα δὲ ἐκυρίεψαν τὴν Μίλητο καὶ τὴν ἔκαψαν. Τέ-

τοιο θλιβερό τέλος είχε ή Ἰωνική ἐπανάσταση και κατέστρεψε ὅλες τίς ἑλληνικές πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας.

Ἡ ἐπανάσταση αὐτή ἦταν και ή ἀφορμή τῶν Περσικῶν πολέμων.

Ἐρωτήσεις :

1. Μέχοι ποῦ εἶχαν ἐξαπλωθῆ οἱ Ἑλληνικές ἀποικίες ;
2. Ποιές ἦταν οἱ κυριότερες ἑλληνικές πόλεις στή Μ. Ἀσία ;
3. Ποιὸς ξεσήκωσε τίς Ἰωνικές ἀποικίες σ' ἐπανάσταση ;
4. Ποῖοι βοήθησαν τοὺς Ἴωνες στήν ἐπανάσταση ;

ΑΜΥΝΤΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

2. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου.

Ὁ Δαρεῖος ὠργίστηκε πολὺ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων και πρὸ παντὸς ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων ποὺ ἦλθαν νὰ βοηθήσουν στήν ἐπανάσταση τοὺς Ἴωνες.

Μάλιστα λένε ὅτι τόση ἦταν ή ὀργή του, ποὺ κάθε βράδυ πρὶν ἀπὸ τὸ φαγητό του, ἕνας δοῦλος τοῦ ἔλεγε τρεῖς φορές. Δέσποτα, θυμήσου τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀκόμη φούντωνε τὴν ὀργή του και ὁ τύραννος τῶν Ἀθηναίων Ἰππίας ποὺ ἦταν κοντὰ στὸ Δαρεῖο και φρόντιζε νὰ ρθῆ νὰ διοικήσῃ πάλι τὴν Ἀθήνα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τ' ἄλλα ποὺ τοῦ ἔλεγε γιὰ νὰ τὸν κάνῃ νὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἔλεγε ὅτι ἦταν πολὺ εὐκόλη ή ὑποδούλωσή της.

Ἀπὸ τὰ πολλὰ, ὁ Δαρεῖος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ 492 π.Χ. ὁ Δαρεῖος ἔστειλε μὲ δυνατὸ στρατὸ και πολλὰ πλοῖα τὸ γαμπρὸ του Μαρδόνιο, νὰ ἐπιτεθῆ και νὰ κταλάβῃ τὴν Ἑλλάδα.

Πέρασε μὲ τὰ πλοῖα του τὸν Ἑλλησποντο καὶ κατέλαβε τὴ Θράκη καὶ τὴ Μακεδονία.

Ἀλλὰ κοντὰ στὴ Χερσόνησο τοῦ Ἄθω, ποὺ σήμερὰ εἶναι τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁγίου ὄρους, ἀπὸ μεγάλη θαλασσοταραχὴ καταστράφηκε ὁ στόλος τῶν Περσῶν κι' ἀναγκάστηκε ὁ Μαρδόνιος νὰ γυρίσῃ πίσω.

Ἀκόμη ἔπαθε μεγάλες καταστροφές καὶ ὁ στρατὸς του στὴ Μακεδονία.

Ἐρωτήσεις :

1. *Γιατί ἐπετέθη ὁ Δαρεῖος ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ;*
2. *Ποιὸν ἔστειλε γιὰ τὴν ἐκστρατεία αὐτή ;*
3. *Γιατί γύρισε πίσω ὁ Μαρδόνιος, χωρὶς νὰ μπορέσῃ νὰ καταλάβῃ τὴν Ἑλλάδα ;*

3. Ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνα.

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἔμαθαν ὅτι οἱ Πέρσες ἔφθασαν μὲ τὰ πλοῖα των στὸν Μαραθῶνα, ἐτοιμάσθηκαν νὰ διώξουν αὐτούς.

Ἔστειλαν ἀμέσως τὸν δρομέα Φειδιππίδην στὴ Σπάρτη διὰ νὰ ζητήσῃ βοήθεια.

Ἐκανε νὰ φθάσῃ 48 ὥρες στὴ Σπάρτη καὶ μίλησε στοὺς ἐφόρους πατριωτικά.

Οἱ Σπαρτιᾶτες ἤθελαν νὰ στείλουν βοήθεια ἀλλὰ ἀρνήθηκαν, διότι δὲν ἦταν ἀκόμη πανσέληνος, παρὰ μόνον 9 ἡμερῶν τὸ φεγγάρι.

Μόνον οἱ Πλαταιεῖς ἔστειλαν ἀπρόσκλητοι 1000 διὰ νὰ πολεμήσουνε μαζί μὲ τοὺς Ἀθηναίους.

Ὅλος ὁ στρατὸς ποὺ μαζεύτηκε στὸ Μαραθῶνα ἦταν 9 χιλιάδες Ἀθηναῖοι καὶ 1000 Πλαταιεῖς.

Οἱ δέκα στρατηγοὶ ποὺ δικοικοῦσαν τότε τὸ στρατὸ τῆς Ἀθήνας ἀνεγνώρισαν τὸν Μιλτιάδην νὰ γίνῃ ἀρχιστράτηγος καὶ αὐτὸ τὸ ἐπρότεινε ὁ Ἀριστείδης.

Ὁ Μιλτιάδης ἦταν πρῶτα τύραννος στὴ Θράκη καὶ ἀναγκάστηκε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ Δαρεῖο στὴν ἐκστρατεία

κατὰ τῆς Σκυθίας. Ἐκεῖ ἔμαθε καλὰ τὴ πολεμικὴ τέχνη τῶν Περσῶν.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ Φειδιππίδη ἀπὸ τῆ Σπάρτη ἔγινε πολεμικὸ Συμβούλιο, πού πῆραν μέρος καὶ οἱ δέκα στρατηγοί.

Ὁ Μιλτιάδης εἶπε νὰ ἐπιτεθοῦν ἀμέσως, ἐνῶ οἱ ἄλλοι πέντε ἔλεγαν νὰ περιμένουν τοὺς Σπαρτιᾶτες.

Ἐπειδὴ ἄρχισαν νὰ κινοῦνται ὑποπτα οἱ ὄπαδοὶ τοῦ Ἴππία, ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὴν ἀναβολὴ ἦταν μέγας.

Τὴ κατάσταση τὴν ἔσωσε τότε ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος, πού ἐτάχθηκε μὲ τὴ γνώμη τοῦ Μιλτιάδη.

Ἔτσι πῆραν ἀπόφαση νὰ ἐπιτεθοῦν τὸ ταχύτερο.

Ἐπειδὴ ὁ Μιλτιάδης ἤξερε ὅτι στὸ κέντρο ἔβαζαν οἱ Πέρσες τὸ καλύτερο καὶ περισσότερο στρατό, ἔβαλε στὸ ἄριστερὸ ἄκρο τοὺς Πλαταιεῖς καὶ στὸ δεξιὸ τὸ Πολέμαρχο Καλλίμαχο.

Στὴ μέση ἔβαζε λίγους ἄνδρες, ὥστε νὰ μακρύνῃ ἢ παράταξῃ καὶ νὰ γίνῃ ἴση μὲ τὴν ἐχθρική. Ἀμέσως δόθηκε τὸ σύνθημα νὰ ἐπιτεθοῦν οἱ Ἕλληνες.

Μὲ τέτοιο ἐνθουσιασμὸ ἐπετέθηκαν οἱ Ἕλληνες πού οἱ Πέρσες τοὺς ἐνόμιζαν τρελλούς.

Ἡ σύγκρουσις ἦταν φοβερὰ.

Οἱ λίγοι Ἕλληνες πού ἦταν στὸ κέντρο ἀναγκάσθηκαν νὰ ὑποχωρήσουν. Τὰ δύο ἄκρα ὁμως ἐπετέθηκαν κατὰ τῶν Περσῶν καὶ ἐπειδὴ τοὺς κτυποῦσαν ἀπὸ ἐμπρὸς καὶ πίσω, οἱ Πέρσες ἔφυγαν τρέχοντες πρὸς τὴ Θάλασσα. Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς καταδίωξαν μέχρι τὰ πλοῖα των. Προσπάθησαν νὰ κάψουν τὰ πλοῖά των, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν.

Ἐκυρίευσαν μόνον ἑπτὰ πλοῖα.

Κατὰ τὴ μάχη αὐτὴ σκοτώθηκε ὁ Πολέμαρχος Καλλίμαχος. Ἐκεῖ ἔπεσε ἡρωϊκὰ καὶ ὁ Κυνέγειρος ἀδελφὸς τοῦ ποιητῆ Αἰσχύλου, ἐνῶ προσπαθοῦσε νὰ κρατήσῃ μὲ τὰ χέρια του ἐχθρικό πλοῖο. Στὴ προσπάθειά του αὐτὴ τοῦ ἔκοψαν καὶ τὰ δυὸ χέρια του.

Ἀπὸ τοὺς Πέρσες σκοτώθηκαν 6.400 κι' ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες 192.

Οί Πέρσες ἔφυγαν πρὸς τὸ Φάληρο, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι θὰ εὕρισκαν τὴν Ἀθήνα χωρὶς ὑπερασπιστῆς καὶ θὰ τὴν κυρίευσαν.

Ὁ Μιλτιάδης ὁμως παρατάχθηκε ἐνωρὶς πλησίον στὴν ἄκρη τῆς Θάλασσης τοῦ Φαλήρου καὶ ὅταν εἶδαν οἱ Πέρσες νὰ ἀστράφτουν τὰ ὄπλα των ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἔφυγαν ντροπιασμένοι εἰς τὴν Ἀσίαν.

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἔφθασαν στὴν Ἀθήνα 2.000 Σπαρτιαῖτες, ἀλλὰ ἦταν πλέον ἄργά.

Ἐπεσκέφθησαν ὁμως τὸν Μαραθῶνα, θαύμασαν τὰ κατορθώματα τῶν Ἀθηναίων καὶ τοὺς συνεχάρησαν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν μαρμάρινη πλάκα, γιὰ νὰ τιμήσουν τοὺς νεκροὺς.

Ἐρωτήσεις :

1. Ποῦ ἐζήτησαν βοήθεια οἱ Ἀθηναῖοι ;

2. Διατί ἀρνήθηκαν νὰ τοὺς βοηθήσουν οἱ Σπαρτιαῖτες ;

3. Ποιὸς ἦταν στρατηγὸς στὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνα καὶ τί σχέδιο πολεμικὸ ἐφάρμοσε ;

4. Ὁ Μιλτιάδης καὶ ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνα.

Ἡ νίκη τοῦ Μαραθῶνα, ἔδωκε μεγάλο θάρρος στοὺς Ἕλληνας καὶ ἀπέκτησαν πίστιν διὰ τὴν ὑπεροχὴν των. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔκαναν μεγάλες τιμῆς στὸ πρωτεργάτη τῆς νίκης Μιλτιάδη.

Ὁ Μιλτιάδης ἦταν ἀνεψιὸς ἄλλου Μιλτιάδου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πεισιστράτου ἔκανε Ἀθηναϊκὴ ἀποικία στὴ Θράκη.

Ἐκεῖ ὅπως εἶδαμε ἔμαθε τὴ πολεμικὴ τέχνη τῶν Περσῶν, ὅταν ἀναγκαστικὰ ἀκολούθησε τὸ Δαρεῖο στὴ μάχη κατὰ τῶν Σκυθῶν.

Ἐμεγάλωσε ὁμως ἡ νίκη τοῦ Μαραθῶνα τὸν ἐγωϊσμό καὶ τὴ φιλοδοξία του.

Παρέσυρε τούς Ἀθηναίους σὲ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς νήσου Πάρου.

Ἐκεῖ μάλιστα ἐπληρώθηκε στὸ πόδι.

Ὅταν γύρισε στὴν Ἀθήνα, τὸν κατηγορήσαν ὅτι ἐξαπάτησε τούς Ἀθηναίους καὶ οἱ ἐχθροὶ του ἐζήτησαν νὰ δικασθῆ σὲ θάνατο.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Δημοῦ τοῦ ἔβαλε πρόστιμο 50 τάλαντα.

Λίγες ἡμέρες ὅμως μετὰ ἀπὸ τὴν καταδίκη του πέθανε καὶ τὸ πρόστιμο τὸ πλήρωσε ὁ γυιὸς του Κίμωνας.

Μιλτιάδης.

Ἐρωτήσεις :

1. Τί σημασία εἶχε ἡ νίκη τοῦ Μαραθῶνα ;
2. Ποῖον ἦταν τὸ τέλος τοῦ Μιλτιάδη ;

5. Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς.

Δύο ἔξοχοι πολιτικοὶ ἄνδρες φάνηκαν στὴν Ἀθήνα μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Μιλτιάδη ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς. Ὁ μὲν Ἀριστείδης ἦταν ἀρχηγὸς τῶν ἀριστοκρατῶν, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς τῶν δημοκρατικῶν.

Ὁ Ἀριστείδης ἦταν ἡσυχος, τίμιος καὶ πολὺ δίκαιος, ὥστε ὅλοι τὸν ἔλεγαν δίκαιο Ἀριστείδη.

Πάντοτε ὑπερέτεινε τὴν πατρίδα του χωρὶς φιλοδοξία. Οὔτε μὲ τὰ ἀξιώματά του πλούτισε, ἀλλὰ ἔμεινε ὅλη του τὴ ζωὴ φτωχός, ἡ δὲ πολιτεία ἐφρόντισε μετὰ τὸ θάττόν του διὰ τὰ κορίτσια του.

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἀντίθετα ἦταν ὀρμητικός, φιλόδοξος καὶ ἀγαποῦσε πολὺ τὴν ἀρχή.

Δι' αὐτὸ μὲ κάθε μέσο προσπαθοῦσε νὰ κρατῆ τὴν ἔξουσίαν.

Ἦταν πολὺ ἔξυπνος καὶ ἐπρόβλεπε τί θὰ γίνῃ στὸ μέλλον.

Ἦταν ὁ μόνος ποὺ ἔλεγε ὅτι ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνα εἶναι ἀρχὴ νέων ἀγῶνων, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπίστευαν ὅτι οἱ Πέρσες δὲν θὰ τολμοῦσαν νὰ ἐπιτεθοῦν πάλι.

Ὁ Ἀριστείδης ὑποστήριζε ὅτι πρέπει νὰ ἐτοιμάσουν στρατό, ἐνῶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλεγε, ὅτι μόνο μὲ δυνατὸ στόλο θὰ ὑπερασπίσουν τὴν ἐλευθερία των οἱ Ἕλληνες.

Βρῆκε μεγάλη ἀντίδραση στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματός του ἀπὸ τοὺς ἀριστοκράτες, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι μὲ τὴ στρατολογία τῶν Θητῶν (δηλαδή τῆς τελευταίας κοινωνικῆς τάξεως) διὰ τὴν ἀπόκτηση στόλου, θὰ ἔπαιρναν αὐτοὶ μεγάλη πολιτικὴ δύναμη σὲ βάρος τῆς ἰδικῆς των.

Δι' αὐτὸ ἔκανε ψηφοφορία καὶ ἔξωρίσθηκε ὁ Ἀριστείδης.

Μάλιστα λένε, ὅτι τὴν ἡμέρα τῆς ψηφοφορίας παρουσιάσθηκε ἕνας ἀπλὸς καὶ ἀγράμματος χωρικός καὶ χωρὶς νὰ ξέρῃ ποιὸς εἶναι τοῦ ἐζήτησε νὰ γράψῃ ἐπάνω στὸ ὄστρακο τὸ ὄνομα Ἀριστείδης.

Ὁ Ἀριστείδης τὸν ρώτησε τί σοῦ ἔκανε ποὺ θέλεις νὰ ἐξορισθῆ;

Θεμιστοκλῆς.

Ὁ χωρικός ἀπάντησε ὅτι: « δὲν μοῦ ἔκανε τίποτε, ἀλλὰ βαρέθηκα νὰ ἀκούω νὰ τὸν λένε δίκαιο ».

Τότε ἔγραψε τὸ ὄνομά του πάνω στὸ ὄστρακο καὶ τὸ ἔδωσε στὸ χωρικό.

Ὅταν ἔδωξε τὸν Ἀριστείδη ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ δὲν εἶχε ποιά ἀντίπαλο, ἔβαλε σὲ ἐνέργεια τὸ σχέδιό του.

Ὡχύρωσε τὸ φυσικὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ καὶ μὲ τὰ χρήματα ποὺ ἔπαιρνε ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου ἔφτιαξε 200 πολεμικὰ πλοῖα.

Ἐρωτήσεις :

1. Τί ἦταν ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ;
2. Διατί τὸν ἔστειλέ στὴν ἐξορία τὸν Ἀριστείδη ὁ Θεμιστοκλῆς ;
3. Μὲ τί μέσα πίστευε ὁ Θεμιστοκλῆς ὅτι θὰ ἀποκτήσουν δύναμη οἱ Ἕλληνες ;

6. Ἐκστρατεία τοῦ Ξέρξη στὴν Ἑλλάδα.

Ὅπως εἶχε προβλέψει ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ ἀγῶνας δὲν ἔτελειωσε. Ὁ Δαρεῖος ὅταν νικήθηκε στὸν Μαραθῶνα, ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ στρατὸ καὶ στόλο διὰ νὰ ἐπιτεθῇ στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ τὴν κυριέψῃ. Ἐνῶ ὅμως παρασκεύαζε τὸ στρατὸ καὶ τὸ στόλο του, πέθανε καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴ ὁ γιὸς του Ξέρξης τὸ 485 π.Χ.

Ὁ θάνατος τοῦ Δαρείου, ἦταν εὐτύχημα διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδὴ ὁ νέος Βασιλιᾶς ὄχι μόνο δὲν εἶχε τὶς πολιτικὲς καὶ στρατιωτικὲς ἀρετὲς τοῦ πατέρα του, ἀλλὰ ἦταν ἀνόητος, δειλὸς καὶ ἐγωϊστής.

Στὴν ἀρχὴ δὲν ἠθελε νὰ ἐγκρίνῃ τὰ σχέδια τοῦ πατέρα του. Κατόπιν ὅμως τὸν παρέσυραν μὲ τὸ μέρος των οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς ἐκστρατείας.

Τὴν ἀνοιξὶ τοῦ 480 π.Χ. ἀφοῦ ἔκανε γενικὴ ἐπιστράτευση καὶ μάζεψε 1.700.000 πῆζικό, 80.000 ἵππικό, 1.207 πολεμικὰ πλοῖα καὶ 3.000 φορτηγά, ἐξεκίνησε ἀπὸ τὰς Σάρδεις.

Ἐπροχώρησε κι' ἔφτασε στὸν Ἑλλήσποντο.

Ἐκεῖ κατὰ διαταγὴν τοῦ εἶχαν φτιάξει δύο γέφυρες ἀπὸ τὴν Ἄβυδο ἕως τὴ Σηστό, γιὰ νὰ περάσῃ ὁ στρατός. Ἐπτὰ μέρες καὶ ἑπτὰ νύχτες ἔκανε νὰ περάσῃ ὁ στρατός του.

Κατόπιν ἐβάδισε πρὸς τὴ Θράκη, τὴ Μακεδονία καὶ τὴ Θεσσαλία, χωρὶς νὰ βρῆ ἀντίσταση. Ὅπου πέραναγε, σκόρπαγε τὸ φόβο καὶ τὸ τρόμο καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ προσκυνοῦσαν τὸν παντοδύναμο Βασιλιά.

Ὅταν οἱ Ἕλληνες ἔμαθαν τὶς ἐτοιμασίες τοῦ Ξέρξη, ἔτρεξαν νὰ ρωτήσουν τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν τί ἔπρεπε νὰ κάνουν.

Τὸ Μαντεῖο τοὺς εἶπε ὅτι μόνο τὰ ξύλινα τεῖχη θὰ σώσουν τοὺς Ἀθηναίους.

Ξύλινα δὲ τεῖχη ἦταν τὰ πλοῖα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἔκαμαν πανελλήνιο Συνέδριο στὸν Ἴσθμὸ τῆς Κορίνθου κι' ἀπεφάσισαν ἐνωμένοι νὰ ἀντιοισθοῦν μ' ὅλες τὶς δυνάμεις τους. Τὴν ἀρχηγία τὴν ἔδωσαν στοὺς Σπαρτιᾶτες. Ἀρχηγὸς στὴ ξηρὰ ἔγινε ὁ Λεωνίδας, ὁ Βασιλιάς τῆς Σπάρτης, καὶ στὴ θάλασσα ὁ Εὐρυβιάδης, πάλι Σπαρτιᾶτης. Ἀπεφάσισαν ν' ἀντισταθοῦν στὶς Θερμοπύλες, πού ἔπιασε τὸ στενὸ ὁ Λεωνίδας μὲ 300 Σπαρτιᾶτες καὶ 7.000 ἄλλους Ἕλληνες.

Ὁ Εὐρυβιάδης μὲ 300 πλοῖα ἔπλευσε στὸ ἀκρωτήριο τῆς Εὐβοίας Ἀρτεμῆσιο, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Περσικὸ στόλο νὰ μπῆ στὸ Μαλιακὸ Κόλπο καὶ νὰ βγάλῃ στρατό.

Ἐρωτήσεις :

1. Πότε πέθανε ὁ Δαρεῖος ;
2. Ποῖος ἀνέλαβε μετὰ ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἀρχὴν ;
3. Ἀπὸ ποῦ πέρασε καὶ ἦλθε στὴν Ἑλλάδα ;
4. Ποῦ ἀπεφάσισαν ν' ἀντισταθοῦν οἱ Ἕλληνες ;

7. Ἡ Μάχη τῶν Θερμοπυλῶν (480 π.Χ.).

Ὁ Ξέρξης ἄμα ἔφθασε στὶς Θερμοπύλες, ἔμαθε πὼς φυλάνε τὸ στενὸ λίγοι Ἕλληνες μὲ ἀρχηγὸ τὸ Βασιλιά τῆς Σπάρτης Λεωνίδα.

Ἔστειλε ἀνθρώπους στὸ Λεωνίδα καὶ τοῦ εἶπε νὰ πα-

ραδῶση τὰ ὄπλα. Ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε « Μολῶν λαβέ » δηλαδή νὰ πάη νὰ τὰ πάρη.

Τότε κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους εἶπε τοῦ Λεωνίδα ὅτι οἱ Πέρσες εἶναι τόσο πολλοὶ πού τὰ βέλη τους θὰ σκεπάσουν τὸν ἥλιο.

Ὁ Σπαρτιάτης Διηνέκης ἀπάντησε ὅτι καλύτερα θὰ πολεμᾶμε κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο. Ὁ Ξέρξης περίμενε τέσσαρες ἡμέρες, νομίζοντας ὅτι οἱ Ἕλληνες θὰ τοῦ παράδιναν τὰ ὄπλα.

« Μολῶν λαβέ ».

Τὴν πέμπτην ἡμέρα διέταξε τὰ στρατεύματά του νὰ ἐπιτεθοῦν, ἀλλὰ νικήθηκαν καὶ ἔπαθαν μεγάλη συμφορά.

Ἔστερα ὁ Ξέρξης ἔστειλε τὴ Βασιλικὴ φρουρὰ ἢ τὸ σῶμα τῶν ἀθανάτων, ὅπως τὸ ἔλεγον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔπαθαν τὸ ἴδιο.

Ὁ Ξέρξης, μόλις εἶδε τὴ καταστροφή τῆς φρουρᾶς του, τaráχθηκε καὶ πήδησε τρεῖς φορές ἀπὸ τὸ θρόνο του.

Ὅτι δὲν κατόρθωσε ὅμως ὁ πολὺς στρατὸς καὶ ἡ ὄρμη τῶν Περσῶν, τὸ πέτυχε ἡ προδοσία.

Βρέθηκε ἓνας ἀνόητος καὶ φιλόδοξος χωριάτης κάποιου γειτονικοῦ χωριοῦ, πού λεγόταν Ἐφιάλτης, παρουσιάσθηκε

στο Ξέρξη και τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στρατὸ ἀπὸ ἓνα μονοπάτι, γιὰ νὰ πιάσουν τὰ νῶτα τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Ξέρξης χάρηκε καὶ τοῦ ἔδωσε πολλὰ δῶρα. Ἄμα λοιπὸν νύχτωσε, 20.000 Πέρσες μὲ ὀδηγὸ τὸν Ἐφιάλτη, πέρασαν τὸ μονοπάτι καὶ ἦλθαν στὰ νῶτα τῶν Ἑλλήνων. Τότε ὁ Λεωνίδας ἄμα εἶδε ὅτι κυκλώθηκε, διέταξε τὸ στρατὸ νὰ φύγῃ γιὰ νὰ πολεμήσῃ ἄλλοῦ γιὰ τὴ πατρίδα.

Αὐτὸς μὲ τοὺς 300 Σπαρτιᾶτες θὰ ἔμενε ἐκεῖ νὰ πολεμήσῃ, γιατί οἱ νόμοι τῆς Σπάρτης ἀπαγόρευαν νὰ ἀφήσουν τὴ θέσῃ τους καὶ νὰ φύγουν. Μαζὶ μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες ἔμειναν καὶ 700 Θεσπιεῖς ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ σκοτωθοῦν μὲ τιμὴν καὶ δόξαν κοντὰ στὸ Λεωνίδα. Τὸ πρῶτῃ ἄρχισε πολὺ σκληρὰ ἡ μάχη ἀπ' ὅλες τὶς πλευρές.

Οἱ Ἕλληνες μάχονται σὰν λιοντάρια.

Ὅταν ἔσπασαν τὰ δόρατά τους, ἔσυραν τὰ ξίφη. Στὴ σκληρὴ αὐτὴ μάχη ἔπεσε ἡρωϊκὰ ὁ Λεωνίδας. Γύρω ἀπὸ τὸ πτώμα του ἔγινε μάχη φονικὴ. Οἱ Ἕλληνες σὲ μιὰ στιγμή ἐπεκράτησαν καὶ παρέλαβον τὸν σκοτωμένο Βασιλιά τους. Τοὺς ἐκύκλωσε ὅμως ὁ πολυάριθμος ἐχθρὸς καὶ ἀφοῦ ἐπολέμησαν ἀκόμη καὶ μὲ τὰ δόντια, ἔπεσαν νεκροὶ ὅλοι πάνω σὲ σωρὸ ἀπὸ ἐχθρικά πτώματα. Ἐκεῖ στὸ μέρος ποῦ ἔπεσαν οἱ Σπαρτιᾶτες, γιὰ εὐγνωμοσύνη οἱ Ἕλληνες ἔστησαν μιὰ μαρμάρινη πλάκα καὶ πάνω σ' αὐτὴ χάραξε τὰ πάρα κάτω λόγια ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης.

« ὦ ξεῖν ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι ».

Αὐτὰ τὰ λόγια λένε : Ἐσὺ διαβάτη ποῦ περνᾷς, νὰ πᾶς νὰ εἰπῆς στοὺς Λακεδαιμονίους, πῶς εἴμαστε ἐδῶ θαμμένοι, ὅπως προστάζει ὁ νόμος.

Ἐρωτήσεις :

1. Πότε ἔγινε ἡ Μάχη τῶν Θερμοπυλῶν ;
2. Τί ἐζήτησε ἀπὸ τὸ Λεωνίδα ὁ Ξέρξης καὶ τί ἀπάντηση ἔδωσε αὐτός ;
3. Γιατί νικήθηκαν στὴ μάχη οἱ Ἕλληνες ;
4. Τί λόγια χάραξε ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης, στὸ τάφο τῶν Σπαρτιῶν, ποὺ σκοτώθηκαν στὴ μάχη ;

8. Ὁ Ξέρξης καταστρέφει τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος νίκησε τὸν ἀκρωτήριο Ἄρτεμῆσιο δυὸ φορές τὸν Περσικὸ στόλο καὶ ἔκανε σ' αὐτὸν σοβαρὰς ζημιὰς.

Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ νικήσῃ αὐτόν, γιατί τὸ πέλαγος ἦταν ἀνοικτὸ καὶ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα πολλά. Ὄταν ὅμως ἔφτασε ἡ θλιβερὴ εἶδησις, ὅτι νικήθηκε ὁ Λεωνίδας καὶ ὁ Περσικὸς στρατὸς πέρασε τὶς Θερμοπύλες, ἐπῆγε νὰ ἀγκυροβολήσῃ στὸ στενὸ, πού εἶναι μεταξὺ τῆς Νήσου Σαλαμίνας καὶ τῆς Ἀττικῆς.

Ὅπως εἶδαμε, ρώτησαν οἱ Ἀθηναῖοι στὴν ἀπελπισίαν τους τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν τί νὰ κάνουν γιὰ νὰ σωθοῦν. Τὸ Μαντεῖο τοὺς εἶπε, πῶς θὰ σωθοῦν ὅταν καταφύγουν στὰ ξύλινα τεῖχη. Ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπεστήριξε ὅτι ἡ Πυθία ἐννοοῦσε τὰ πλοῖα καὶ ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἀφήσουν τὴ πόλη.

Μὲ μεγάλη θλίψη οἱ κάτοικοι ἄφηναν τὰ σπίτια τους καὶ προχωροῦσαν γιὰ τὴν παραλία. Σπαρακτικὴ ἦταν ἡ εἰκόνα τῆς φυγῆς ἀπὸ τὴ πόλη τῶν γυναικῶν, τῶν παιδιῶν καὶ τῶν γερόντων, οἱ ὁποῖοι ἐπῆγαν σὰν πρόσφυγες στὰ γειτονικὰ νησιά. Μόνο 500 γέροντες ἐκλείσθησαν στὴν Ἀκρόπολη καὶ τὴν ἔκλεισαν μὲ ξύλινο φράγμα, γιὰ νὰ τὴν κάνουν τάχα ξύλινο τεῖχος, ὅπως τοὺς εἶπε τὸ Μαντεῖον. Οἱ ἄνδρες πού μποροῦσαν νὰ πολεμοῦν μπῆκαν στὰ πλοῖα, πού ἦταν σταματημένα στὸ στενὸ τῆς Σαλαμίνας.

Ὁ Ξέρξης μετὰ ἀπὸ τὶς Θερμοπύλες, πέρασε χωρὶς κανένα ἐμπόδιο ὀλόκληρη τὴ Βοιωτία καὶ τὴν Ἀττικὴ καὶ μπῆκε στὴν Ἀθήνα.

Κυρίεψε τὴν Ἀκρόπολη, σκότωσε τοὺς γέροντες πού ἦταν μέσα καὶ ἔκαψε ὅλους τοὺς ναοὺς.

Τὴν καταστροφὴ καὶ τὶς φωτιὰς τὴν βλέπανε οἱ Ἕλληνες μὲ δάκρυα στὰ μάτια μέσα ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Ὁ Περσικὸς στόλος κατέλαβε τὸ λιμάνι τοῦ Φαλήρου καὶ ἐκεῖ στὸ ναυαρχεῖο πού στήθηκε δίπλα ἀπὸ τὸ σημερινὸ ἵπποδρόμο στὸ Φάληρο, ἔγινε πολεμικὸ Συμβούλιο καὶ πῆραν ἀπόφαση νὰ ἐπιτεθοῦν καὶ νὰ κτυπήσουν τὸν Ἑλληνικὸ στόλο.

Ἐρωτήσεις :

1. Μετὰ τίς Θερμοπόλες ποῦ πῆγε ὁ Ξέρξης ;
2. Γιατὶ μπῆκαν στὰ πλοῖα οἱ Ἀθηναῖοι ;
3. Οταν μπῆκε στὴν Ἀθήνα ὁ Ξέρξης μὲ τὸ στρατό του τί ἔκαναν ;

8. Πολεμικὸ συμβούλιο τῶν Ἑλλήνων στὴ Σαλαμίνα .

Οἱ ναύαρχοι τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου στὴ Σαλαμίνα, ὅταν ἐστάθμευσε ὁ Περσικὸς στόλος στὸ Φάληρο, ἔκαναν πολεμικὸ Συμβούλιο, γιὰ νὰ ἀποφασίσουν τί πρέπει νὰ κάνουν στὴ δύσκολη αὐτὴ στιγμή.

Οἱ Πελοποννήσιοι ἔλεγον νὰ πᾶνε στὸν Ἴσθμὸ τῆς Κορίνθου καὶ ἐκεῖ νὰ περιμένουν τὸ Περσικὸ στόλο γιὰ νὰ κάνουν ναυμαχία.

Ἐλεγον δὲ αὐτό, ἐπειδὴ ἐπίστευαν ὅτι ἂν τοὺς νικοῦσαν οἱ Πέρσες στὴ Σαλαμίνα, θὰ τοὺς ἀπέκλειαν καὶ θὰ τοὺς ἐσκότωναν ὅλους ἢ θὰ τοὺς ἔπιαναν αἰχμαλώτους.

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπέμενε νὰ γίνῃ ἡ ναυμαχία στὴ Σαλαμίνα, ἐπειδὴ θὰ ἐδυσκολεύονταν νὰ κινουῦνται στὸ στενὸ τὰ μεγάλα Περσικὰ πλοῖα. Ἔτσι τὰ Ἑλληνικά, ποῦ ἦταν μικρότερα θὰ μπορούσαν εὐκόλα νὰ καταστρέψουν τὰ ἐχθρικά. Ἡ συζήτηση στὸ Συμβούλιο αὐτὸ ἔγινε μὲ φωνές. Σὲ μιὰ στιγμή μάλιστα ὁ Εὐρυβιάδης σήκωσε τὸ ραβδί του, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸν Θεμιστοκλῆ, ἀλλὰ ἐκεῖνος τοῦ εἶπε ἀτάραχος « πάταξον μὲν, ἄκουσεν δέ », ποῦ θὰ εἶπῃ χτύπησέ με ἀλλὰ ἄκουσέ με. Μὲ τὴν ἰδέα ὁ Ξέρξης ὅτι τὸν συνέφερε νὰ κλείσῃ τοὺς Ἕλληνας στὸ στενὸ καὶ νὰ καταστρέψῃ τὰ πλοῖά των, τὴν ἴδια νύχτα διέταξε τὸν στόλο του νὰ τοὺς κυκλώσῃ.

Στὴν ἀπόφαση αὐτὴ ἐβοήθησε καὶ τὸ τέχνασμα τοῦ Θεμιστοκλῆ, γιὰ νὰ ἐξαναγκάσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ παραμείνουν καὶ νὰ ναυμαχήσουν στὸ στενὸ. Ἔστειλε γράμμα στὸ Ξέρξη μὲ τὸν δοῦλον του Σίκιννον, ποῦ ἤξερε τὰ Περσικά καὶ τοῦ ἔλεγε νὰ ἐπιτεθῇ μὲ τὰ πλοῖα του τὸ γρηγορώτερο στὸ στενὸ τῆς Σαλαμίνας, γιὰτὶ σκέπτονται οἱ Ἕλληνες νὰ φύγουν.

Ήταν μεσάνυχτα, ἐνῶ ἀκόμη συζητοῦσαν φωναχτά, ὁπότε ἔξαφνα φάνηκε ὁ Ἀριστείδης, πού ἦταν ἐξόριστος. Πῆρε ἓνα μικρὸ πλοiάριο καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγινα χωρὶς νὰ τὸν καταλάβῃ ὁ ἐχθρὸς, ἔφθασε στὴ Σαλαμίνα. Τότε παρουσιάσθηκε στὸ Θεμιστοκλῆ καὶ τοῦ εἶπε ὅλες τὶς κινήσεις τῶν ἐχθρικῶν πλοiῶν.

Οἱ δύο πολιτικοὶ ἀντίπαλοι ἔγιναν φίλοι, λησμόνησαν τὰ παλαιὰ καὶ ἀπεφάσισαν νὰ συνεργασθοῦν.

Ἔτσι οἱ Ἕλληνες ἀναγκάσθηκαν νὰ παραμείνουν καὶ νὰ ναυμαχήσουν εἰς τὸ στενὸ τῆς Σαλαμίνας. Στὸ ἀπέναντι τῆς Σαλαμίνας βουνό, Αἰγάλεω, ἐκάθητο στὸ θρόνο τοῦ ὁ Ξέρξης γιὰ νὰ παρακολοιθῆ τὸν ἀγῶνα ἀπὸ κοντά.

Ἐρωτήσεις :

1. *Τί ἐπρότειναν στὸ πολεμικὸ Συμβούλιο οἱ Ἕλληνες ;*
2. *Τί μεταχειρίσθηκε γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ γνώμη τοῦ Θεμιστοκλῆ;*

10 Ἡ ναυμαχία στὴ Σαλαμίνα.

Τὸ πρωτὶ τῆς ἄλλης ἡμέρας, πού ἦταν 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 480 π.Χ., οἱ δύο στόλοι βρέθηκαν ὁ ἓνας ἀπέναντι στὸν ἄλλο.

Ὁ Ἕλληνικὸς στόλος εἶχε 300 πλοiα ἀπὸ τὰ ὁποῖα 180 ἦσαν Ἀθηναϊκά.

Πρῶτοι ἐπετέθηκαν οἱ Ἕλληνες, ὅταν ὁ Εὐρυβιάδης ἔδωκε τὸ σύνθημα.

Οἱ σάλπιγγες ἔδωκαν ξανὰ τὸ σύνθημα τοῦ Εὐρυβιάδη, ἐνῶ οἱ ἄνδρες πού ἦταν στὰ πλοiα τραγουδοῦσαν πολεμικὰ τραγούδια. Τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ Πέρσες ἐπετέθηκαν μὲ φωνές. Οἱ Ἕλληνες ὑπεχώρησαν γιὰ νὰ παρασύρουν τὰ ἐχθρικά πλοiα στὸ στενὸ. Ὄταν μπῆκε μέσα στὸ στενὸ ὁ Περσικὸς στόλος καὶ τὸ σχέδιο τῶν Ἑλλήνων ἐπέτυχε, ἐπετέθηκαν πρῶτοι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατόπιν ὅλα τὰ πλοiα μπῆκαν στὸν ἀγῶνα. Πρῶτοι νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι πού κινήγησαν τὰ Φοινικικὰ πλοiα τὰ ὁποῖα, ἐνῶ ἔφευγαν, παρέσυραν στὴ φυγὴ τους καὶ τ' ἄλλα Περσικὰ πλοiα.

Σε λίγη ώρα γέμισε ή θάλασσα συντρίμια και ναυάγια. Από τή βιασύνη τους μάλιστα ξέχασαν και τ' άποσπασμα, πού είχαν αφήσει στην Ψυττάλεια.

Τήν ίδια ώρα ό Άριστείδης ώρμησε και με λίγους Αθηναίους κατέστρεψε όλο τó άπόσπασμα. Ό Ξέρξης, άν και είχε πολύ περισσότερο στόλο, μετά τήν καταστροφή από τους Έλληνες, φοβήθηκε όμως νά ξναπαλημήσει για νά μήν άποκλεισθῆ στην Έλλάδα.

Σχέδιο τῆς ναυμαχίας τῆς Σαλαμίνας.

Άφησε τó Μαρδόνιο με 30.000 στρατό και αυτός ξεκίνησε για τόν Έλλήσποντο.

Έκεί βρήκε κατεστραμένες από τήν τρικυμία τῆς γέφυρες και ό ίδιος έφυγε προς τήν Άσία με ένα μικρό πλοiάριο.

Τ' άπομεινάρια του στρατού του, πού υπέφεραν από τήν έλλειψιν τροφών έφθασαν στην Άσία με τὰ πλοiα, πού σώθηκαν από τήν καταστροφή τῆς ναυμαχίας τῆς Σαλαμίνας.

Μετά τή φυγή του Ξέρξη έδωκαν οι Έλληνες βραβεία στους νικητές και δόξασαν τόν Θεμιστοκλή.

Μάλιστα οι Σπαρτιάτες τόν κάλεσαν στη Σπάρτη και

τοῦ ἕκαμαν μεγάλες τιμές. Στους Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ποὺ πῆγε, ὅλοι τὸν ἐζητοκραύγαζαν μὲ ἐνθουσιασμὸ καὶ τὸν ὠνόμασαν σωτῆρα τῆς Πατρίδος, τὸ δὲ ὄνομά του ἔμεινε ἀθάνατο.

Ἑρωτήσεις :

1. Ποιὸ χρόνο καὶ ποιὸ μῆνα ἔγινε ἡ Ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας ;
2. Ποιοὶ ἐπετέθηκαν πρῶτοι στὴ ναυμαχία ;
3. Γιατί ἔφυγε ὁ Ξέρξης μετὰ τὴν καταστροφὴ καὶ δὲν ἔμεινε νὰ πολεμήσῃ πάλι ;
4. Πῶς ἐτίμησαν τὸ Θεμιστοκλῆ μετὰ τὴ νίκη ;

11. Ἡ μάχη τῶν πλαταιῶν (379 π.Χ.)

Ὅταν ἔφυγε ὁ Ξέρξης μετὰ τὴ νίκη τῶν Ἑλλήνων στὴ Σαλαμίνα, ὁ Μαρδόνιος πέρασε τὸ χειμῶνα στὴ Θεσσαλία. Τὴν ἀνοιξη τοῦ 479 π.Χ. ἔστειλε τὸ Βασιλιὰ τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρον τὸν Α' (τὸν ὁποῖον οἱ Πέρσες εἶχαν παραλάβει μαζί τους διὰ τῆς βίας) στοὺς Ἀθηναίους.

Τοὺς ὑποσχέθηκε ὅτι ἂν γίνουν φίλοι του, θὰ τοὺς χτίσῃ τὴ κατεστραμμένη πόλη τους καὶ τοὺς ναοὺς. Ὅταν οἱ Σπαρτιᾶτες ἔμαθαν αὐτό, φοβήθηκαν μήπως δεχτοῦν τὶς προτάσεις, ἐπειδὴ ἤξεραν τὶς καταστροφές ποὺ εἶχαν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι.

Ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι ἂν καὶ εἶχαν πάθει τόσες καταστροφές τὰ σπίτια τους, δὲν θέλησαν νὰ γίνουν προδότες τῆς πατρίδας τους.

Μάλιστα ὁ Ἀριστείδης εἶπε στοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Μαρδονίου ὅτι « ὅσο ὁ ἥλιος ἔχει τὸν ἴδιο δρόμο, ἐμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι δὲ θὰ συμμαχήσωμε μὲ τοὺς Πέρσες, ποὺ ἔκαψαν τὴ πόλη μας καὶ τοὺς ναοὺς μᾶς, ἀλλὰ θὰ συνεχίσωμε τὸν ἀγῶνα, ὥσπου νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ πατρίδα μας ». Παρακάλεσε ὁμως τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν Σπαρτιατῶν, νὰ στείλουν ἀμέσως στρατὸ γιὰ βοήθεια πρὶν φθάσῃ ὁ Μαρδόνιος στὴν Ἀττική.

Ὁ Μαρδόνιος θύμωσε, ὅταν ἔμαθε τὴν ἀρνητικὴ ἀπάν-

τηση τῶν Ἀθηναίων καὶ προχώρησε μὲ τὸ στρατό του μέχρι τὴν Αθήνα, χωρὶς νὰ συναντήσῃ κανένα ἐμπόδιο.

Βρῆκε τὴν Ἀθήνα ἔρημη, ἐπειδὴ εἶχαν φύγει ὅλοι μὲ τὶς γυναῖκες, τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς γέρους στὴ Σαλαμίνα.

Πάλι προσπάθησε νὰ κἀνῃ τοὺς Ἀθηναίους νὰ συνθηκολογήσουν, ἀλλὰ οἱ Ἀθηναῖοι, ἂν καὶ ἀργοῦσαν οἱ Σπαρτιᾶτες νὰ στείλουν βοήθεια, ἀρνήθησαν πάλι.

Ἔστειλαν πάλι ἀπεσταλμένους στὴ Σπάρτη καὶ ἔκαναν παράπονα διὰ τὴν ἀργοπορία των.

Τότε οἱ Σπαρτιᾶτες ἔστειλαν στρατό ἀπὸ 40.000 ἄνδρες μὲ ἀρχηγὸ τὸν Πausanias. Στὸ δρόμο γιὰ ἐνίσχυσή τους ἦλθαν καὶ ἄλλοι Πελοποννήσιοι. Πέρασαν τὸν Ἴσθμὸ τῆς Κορίνθου καὶ ἐνώθησαν μὲ 8.000 Ἀθηναίους καὶ 600 Πλαταιεῖς ποὺ εἶχαν ἀρχηγὸ τὸν Ἀριστείδη.

Ὁλος ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων ἔγινε 100.000 μὲ ἀρχιστράτηγο τὸν Πausanias.

Ὁ Μαρδόνιος στὸ μεταξὺ εἶχε καταστρέψει τὴν Ἀθήνα. Ὅταν ὁμως ἔμαθε, ὅτι Σπαρτιατικὸς στρατὸς ἐβάδιζε ἐναντίον του, ἔφυγε πρὸς τὴν Βοιωτία κοντὰ στὴ περδιάδα τῶν Πλαταιῶν. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἦλθε καὶ αὐτὸς στὶς Πλαταιεῖς καὶ παρατάχθηκε ἀπέναντι ἀπὸ τοὺς Πέρσες. Στὸ δεξιὸ παρατάχθηκαν οἱ Σπαρτιᾶτες, ἀριστερὰ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ στὸ μέσον οἱ ἄλλοι.

Πολλὲς ἡμέρες ἔκαναν μικρομάχες.

Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρος ὁ Α΄, ποὺ ἦταν ἀναγκαστικά, ὅπως εἶδαμε, στὸ στρατόπεδο τῶν Περσῶν, ἐγνωστοποίησε στοὺς Ἕλληνες κρυφὰ τὸ σχέδιο τοῦ Μαρδονίου. Ὅταν ἄρχισε ἡ μεγάλη μάχη, πρῶτος ἐπετέθηκε ὁ Μαρδόνιος κατὰ τοῦ στρατοῦ τῶν Σπαρτιατῶν. Τότε ὁ Πausanias σὰν ἀρχιστράτηγος ἔδωκε γενικὴ διαταγὴ νὰ ἐπιτεθοῦν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Οἱ Πέρσες πολέμησαν γενναῖα, ἀλλὰ πολὺ κατώτερα ἀπὸ τοὺς Σπαρτιᾶτες.

Στοὺς Σπαρτιᾶτες, δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ δείξουν τὴν πολεμικὴ τους τέχνη καὶ νὰ πολεμήσουν σὰν θηρία.

Ἐπάνω στὴ μάχη σκοτώθηκε ὁ Μαρδόνιος. Τότε ὁ Πέρσης φοβήθησαν καὶ ἄρχισαν νὰ φεύγουν. Ἐκλείσθησαν μέσα στὸ ξύλινο τεῖχος, ποὺ εἶχε ἐτοιμάσει ὁ Μαρδόνιος.

Με τὴν ὄρμὴ τους ὅμως οἱ Ἕλληνες κυρίευσαν τὸ τεῖχος.
Ἡ καταστροφὴ ποὺ ἔπαθαν οἱ Πέρσες ἦταν μεγάλη.
Ἐκ τῆς 300.000 ἔμειναν μόνο 43.000 καὶ μάλιστα ἀπ' αὐ-
τούς, ποὺ δὲν πῆραν μέρος στὴ μάχη.

Αὐτοὶ ἔφτασαν σὲ κακὰ χάλια στὴν Ἀσία καὶ ἀπὸ
τότε δὲν ἦλθαν ποτὲ ποιά Πέρσες στὴν Ἑλλάδα.

Μετὰ τὴν νίκη ἔθαψαν τοὺς 1.300 Ἕλληνες ποὺ σκοτώ-
θηκαν στὴ μάχη μὲ μεγάλες τιμές. Ἀπὸ τὰ λάφυρα ἔφτιαξαν
χρυσὸ τριποδα καὶ τὸν χάρισαν στὸ ναὸ τῶν Δελφῶν.
Μεγάλο μέρος ἀπὸ τὰ λάφυρα ἔδωκαν καὶ στὸ Πausanias,
ποὺ ἦταν ὁ πρωτεργάτης τῆς Νίκης.

Τιμώρησαν αὐστηρὰ τοὺς Θηβαίους ποὺ ἔγιναν σύμ-
μαχοι μὲ τοὺς Βαρβάρους.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος μὲ ἀρχηγοὺς τὸν
Σπαρτιάτη Λεωτυχίδη καὶ τὸν Ἀθηναῖο Ξάνθιππο μὲ 110
πλοῖα νίκησε καὶ ἔκαψε τὸ Περσικὸ στόλο στὸ ἀκρωτήριο
τῆς Μυκάλης.

Ἀπὸ αὐτὲς τὶς νίκες πῆραν θάρρος οἱ Ἴωνες καὶ ζήτησαν
βοήθεια ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Ἐρωτήσεις :

1. Πότε ἔγινε ἡ Μάχη τῶν Πλαταιῶν καὶ μὲ ποιὸ
ἀρχηγό.

2 Ποῖοι ἐβοήθησαν τοὺς Ἀθηναίους;

3 Πόσοι σκοτώθηκαν ἀπὸ τοὺς Πέρσες καὶ πόσοι
ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες;

4. Τί ἔγιναν οἱ Πέρσες ποὺ σώθηκαν μετὰ τὴ μάχη ;

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ

12. Νικηφόροι πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Πausanias.

Ἄν καὶ οἱ Σπαρτιάτες μὲ τοὺς Ἀθηναίους πίστευαν
καθένας χωριστά, ὅτι αὐτοὶ ἦταν οἱ πρωτεργάτες τῆς νίκης,
ἐνώθηκαν ὅμως καὶ ἔγιναν σύμμαχοι.

Πίστευαν ὅτι ἦσαν γενναῖοι καὶ ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς Πέρσες.

Σκοπὸς τῆς συμμαχίας ἦταν νὰ διώξουν τοὺς Πέρσες ἀπὸ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὴν Ἀρχηγία ὅλων τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων τὴν ἔδωσαν στὸν Πausanία.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος μὲ τὴ διοίκηση τοῦ Πausanία ἐδιώξε τοὺς Πέρσες καὶ ἐλευθέρωσε τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου.

Τὴν ἴδα ἐποχὴ ἐλευθέρωσε τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις ποὺ ἦταν στὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἐκυρίευσε τὸ Βυζάντιο.

Ὁ Πausanίας ἀπὸ τὰ πολλὰ λάφυρα ποὺ πῆρε μετὰ τὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν καὶ ἀπὸ τὶς μεγάλες τιμὲς καὶ τὴ δόξα, ποὺ ἔγινε Ἀρχηγὸς στὸ συμμαχικὸ στρατὸ καὶ τὸ στόλο, ἔγινε ὑπερήφανος καὶ ἐγωϊστῆς. Ἄρχισε νὰ μὴ σέβεται τοὺς νόμους τῆς Πατρίδος καὶ ἐζοῦσε μὲ πολυτέλεια σὰν πλούσιος Πέρσης. Ἦθελε μάλιστα νὰ γίνῃ ἡγεμόνας τῆς Ἑλλάδος καὶ συννενοήθηκε μὲ τοὺς Πέρσες γιὰ νὰ τὸν βοηθήσουν.

Τότε οἱ ἔφοροι στὴ Σπάρτη τὸν δίκασαν σὲ θάνατο. Γὰ νὰ σωθῆ κλείσθηκε στὸ ναὸ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐπειδὴ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν πάρουν ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τὴ βία, ἔχτισαν τὶς πόρτες καὶ τὰ παράθυρα καὶ ἐκεῖ μέσα πέθανε ἀπὸ τὴν πείνα. Μάλιστα λένε πῶς τὴ πρώτη πέτρα στὸ χτίσιμο τὴν ἔβαλε ἡ μητέρα του γιὰ νὰ δείξει πῶς πρέπει νὰ τιμωροῦνται οἱ προδότες.

Ἐρωτήσεις :

1. Γιατί ἐνίκησαν τοὺς Πέρσες οἱ Ἕλληνες καὶ τοὺς ἔδωξαν ἀπὸ τὸ Αἶγαῖο καὶ τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας ;
2. Ποιὸς ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγία τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ καὶ στόλου ;
3. Γιατί δίκασαν σὲ θάνατο τὸ Πausanία οἱ ἔφοροι τῆς Σπάρτης ;

13. Θάνατος τοῦ Θεμιστοκλῆ.

Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς πού νίκησε τοὺς Πέρσες στὴ θάλασσα πέθανε ἄδοξα.

Ἐπειδὴ ἦταν βίαιος στὸ χαρακτῆρα καὶ ἀνήσυχο μυαλό, ἦρθε σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς πολιτικούς καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐξόρισαν στὸ Ἄργος.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ οἱ Σπαρτιᾶτες τὸν κατηγοροῦσαν στοὺς Ἀθηναίους γιὰ προδοτικὴ συνεργασία μὲ τὸ Πausanias.

Τότε οἱ Ἀθηναῖοι τὸν δίκασαν σὲ θάνατο καὶ μαζί μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες πῆγαν νὰ τὸν πιάσουν.

Πρόφθασε ὅμως ὁ Θεμιστοκλῆς κι' ἔφυγε γιὰ τὴ Περσία, ὅπου ὁ Ἄρταξέρξης, πού ἦταν διάδοχος τοῦ Ξέρξη, τοῦ ἔδωσε τρεῖς πόλεις στὴ Μ. Ἀσία νὰ παίρνη τὰ εἰσοδήματά τους καὶ νὰ ζῆ.

Σὲ μιὰ ἀπὸ αὐτὲς πού λεγόταν Μαγνησία, πέθανε ἀπὸ βαρεῖα νόσο τὸ 459 π.Χ. Ἀργότερα οἱ συγγενεῖς του ἔφεραν τὰ ὄστᾶ του καὶ τὰ ἔθαψαν στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ ἀπέναντι ἀπὸ τὴ Σαλαμίνα.

Ἐρωτήσεις :

1. Ποιό χρόνο πέθανε ὁ Θεμιστοκλῆς ;
2. Γιατί τὸν δίκασαν σὲ θάνατο οἱ Ἀθηναῖοι ;
3. Ποῦ πῆγε γὰ νὰ σωθῆ ;
4. Ποῦ πέθανε καὶ ποῦ ἔθαψαν τὰ ὄστᾶ του ;

14. Ἀθηναϊκὴ συμμαχία καὶ θάνατος τοῦ Ἀριστείδη.

Μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπομάκρυνση καὶ τὴ καταδίκη σὲ θάνατο τοῦ Πausanias οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἤθελαν νὰ τοὺς διοικήσῃ πάλι Σπαρτιᾶτης ἀρχηγός. Τότε ἐστράφησαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους στρατηγούς Ἀριστείδη καὶ Κίμωνα.

Οἱ Σπαρτιᾶτες ἔφυγαν ἀπὸ τὴ συμμαχία, γιὰτὶ δὲν ἤθελαν νὰ πολεμᾷ ὁ στρατός τους μακριὰ ἀπὸ τὴ Πελοπόννησο καὶ μάλιστα ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος.

Αὐτοὺς τοὺς ἀκολούθησαν καὶ ἄλλοι Πελοποννήσιοι. Ἔτσι τοὺς ἐπιθετικούς πολέμους τοὺς ἔκαναν οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τοὺς νησιῶτες καὶ μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας.

Τὴν ὀργάνωση τῆς συμμαχίας καὶ τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ τὴν ἀνάθεσαν στὸν Ἀριστείδη, τὸν ὁποῖον διώρισαν ναύαρχον τοῦ συμμαχικοῦ στόλου.

Ὁ Ἀριστείδης ἀπέκτησε τὴν ἐκτίμηση καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν συμμάχων.

Αὐτὸς ὁ δίκαιος ἄνθρωπος κανόνισε πόσο στρατό, πλοῖα καὶ χρήματα θὰ δίνηι κάθε πόλη στοὺς συμμάχους καὶ δὲν ἔγινε κανένα παράπονο.

Ἔτσι μετὰ ἓνα χρόνο ἀπὸ τὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν, ἔγινε ἡ Ἀθηναϊκὴ συμμαχία. Τὴν ἔδρα τῆς τὴν εἶχε στὴ νῆσο Δῆλο, ὅπου ὑπῆρχε καὶ κοινὸ Ταμεῖο πού ἐμαζεύοντο τὰ συμμαχικὰ χρήματα. Μετὰ δέκα χρόνια δηλαδὴ τὸ 468 π.Χ., ὁ Ἀριστείδης, πού ἦταν ὁ δίκαιος ὀργανωτὴς αὐτῆς τῆς συμμαχίας, πέθανε τόσο φτωχός, πού δὲν εἶχε οὔτε τὰ ἔξοδα γιὰ νὰ τὸν θάψουν.

Ἀπὸ εὐγνωμοσύνη ἡ Πατρίδα τοῦ ἔκανε μνημεῖο στὸ Φάληρο καὶ προίκισε τὰ δύο του κορίτσια.

Ἐρωτήσεις :

1. Πῶς καὶ πότε ἔγινε ἡ Ἀθηναϊκὴ συμμαχία ;
2. Ποιὸς ἔκανε τὴν ὀργάνωση αὐτῆς ;
3. Ποῦ ἦταν ἡ ἔδρα τῆς συμμαχίας αὐτῆς ;
4. Πότε πέθανε ὁ Ἀριστείδης καὶ σὲ ποιά κατάσταση ;
- 5 Πῶς ἐτίμησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀριστείδη ;

15. Ὁ Κίμωνας.

Μετὰ ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἀριστείδη ἔγινε ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων ὁ Κίμωνας.

Αὐτὸς ἦταν γυιὸς τοῦ Μιλτιάδη καὶ ἔχασε ἀπὸ μικρὸς τὸν πατέρα του.

Στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του ἦταν ἄτακτος καὶ ἀγαποῦσε τὶς διασκεδάσεις καὶ τὰ ποτά. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως

τὰ ἔσταμάτησε αὐτά, ἔγινε καλὸς πολίτης καὶ ἀφοσιώθηκε στὴν ὑπηρεσία τῆς Πατρίδας.

Σ' αὐτὸ τὸν ἐβοήθησαν οἱ συμβουλές τοῦ Ἀριστείδη. Νέος ἐπολέμησε στὴ μάχη τῆς Σαλαμίνας.

Ἦταν πολὺ γενναιόδωρος καὶ ὅλη του τὴ περιουσία τὴ δώρισε στοὺς φτωχοὺς.

Ὅταν ἔβγαινε ἔξω στοὺς δρόμους τὸν ἀκολουθοῦσαν οἱ δοῦλοι, ποὺ μοίραζαν ροῦχα καὶ χρήματα στοὺς φτωχοὺς.

Ἐγινε ἀρχηγὸς τοῦ στόλου τῶν συμμάχων.

Ὡς ἀρχηγὸς τοῦ στόλου ἐλευθέρωσε ὅλες τὶς πόλεις, ποὺ ἦταν στὰ παράλια τῆς Θράκης καὶ τῆς Χαλκιδικῆς.

Ἐδίωξε τοὺς Δόλοπες ἀπὸ τὴ νῆσο Σκύρο, ποὺ ἦταν μιὰ φυλὴ Πειρατῶν.

Κατόπιν ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτεθῆ ἔναντιὸν τῶν Περσῶν μέσα στὴ χώρα τους τὴν Ἀσία.

Τὸ 467 π.Χ. μὲ 200 Ἀθηναϊκὰ πλοῖα καὶ 100 συμμαχικά, πῆγε στὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἔδιωξε τοὺς Πέρσες ἀπὸ τὴν Καρία καὶ τὴ Λυκία. Συνέχεια νίκησε στὸ ποταμὸ Εὐρυμέδοντα τὸ Περσικὸ στόλο καὶ σκόρπισε τὰ πληρώματα τῶν Περσικῶν πλοίων, ἀφοῦ ἔβγαλε στρατὸ στὴ ξηρὰ. Δηλαδή, σὲ μιὰ ἡμέρα ἔδωσε δύο μάχες στὴ θάλασσα καὶ στὴ ξηρὰ καὶ νίκησε καὶ στὶς δύο.

Περισσότερα ἀπὸ 200 Περσικὰ πλοῖα βυθίστηκαν ἢ αἰχμαλωτίστηκαν.

Ἐπειτα γύρισε δοξασμένος στὴν Ἀθήνα καὶ φορτωμένος ἀπὸ ἐχθρικά λάφυρα, τὰ ὅποια διέθεσε γιὰ νὰ ὀχυρώσῃ τὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιᾶ.

Ἀλλὰ διέθεσε γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὸ Ναυτικὸ καὶ ἄλλα χάρισε στοὺς φτωχοὺς.

Ἐρωτήσεις :

1. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἀριστείδη ποιὸς ἔγινε ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων ;
2. Γιατί ἀγαποῦσαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Κίμωνα ;
3. Ποῦ πολέμησε καὶ ποιὸς περιοχὲς ἐλευθέρωσε ὁ Κίμων ;

16. Ἐξορία καὶ θάνατος τοῦ Κίμωνα.

Ὁ Κίμωνας ἦταν ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης μεταξὺ ὄλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ πολεμοῦν μόνον μὲ τοὺς Βαρβάρους. Ὄταν οἱ Σπαρτιᾶτες τοῦ ζήτησαν βοήθεια, γιατί εἶχαν στασιάσει οἱ Μεσσήνιοι, ἔστειλε ἀμέσως βοήθεια.

Πῆρε 4.000 Ἀθηναίους καὶ πῆγε ὁ ἴδιος καὶ ἐπολιόρκησε τοὺς Μεσσηνίους στὸ φρούριο τῆς Ἰθώμης.

Ἐπειδὴ ὁμως ἀργοῦσε νὰ καταλάβῃ τὸ φρούριο, οἱ Σπαρτιᾶτες ὑποψιάσθηκαν ὅτι εἶναι συνεννοημένος μὲ τοὺς Μεσσηνίους, τὸν εἰδοποίησαν νὰ πάρῃ τὸ στρατό του καὶ νὰ φύγῃ, γιατί δὲν τὸν ἐχρειάζοντο.

Ὄταν γύρισε στὴν Ἀθήνα, οἱ Ἀθηναῖοι θεώρησαν αὐτὸ μεγάλη προσβολὴ καὶ τὸν ἐξόρισαν στὴν Βοιωτία τὸ 461 π.Χ. Ἀργότερα ἢ ἔχθρα μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν ἔφθασε μέχρι πολέμου.

Ἔτσι οἱ δύο ἀντπαλοὶ στρατοὶ πολέμησαν τὸ 457 π.Χ. στὴ Τανάγρα τῆς Βοιωτίας.

Τότε προσῆλθε μόνος του ὁ Κίμων, γιὰ νὰ πολεμήσῃ ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης. Δὲν τὸν δέχθηκαν ὁμως οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ αὐτὸς ἄφησε 100 φίλους του καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ πολεμήσουν μὲ ἀνδρεία.

Σ' αὐτὴ τῇ μάχῃ νικῆθηκαν οἱ Ἀθηναῖοι.

Οἱ φίλοι ὁμως τοῦ Κίμωνα πολέμησαν σὰν λιοντάρια καὶ ἐσκοτώθηκαν ὅλοι.

Αὐτὸ ἔκανε τοὺς Ἀθηναίους νὰ θαυμάσουν τὴ φιλοπατρία τοῦ Κίμωνα καὶ νὰ τὸν ἀνακαλέσουν ἀπὸ τὴν ἐξορία.

Συμφιλίωσε τοὺς Ἀθηναίους μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες καὶ τὸ 449 π.Χ. ἔκανε τὴ τελευταία ἐπιθετικὴ ναυτικὴ ἐπιχείρησι.

Πῆρε τὸ στόλο του καὶ πῆγε νὰ ἐπιτεθῇ καὶ νὰ διώξῃ τοὺς Πέρσες ἀπὸ τὴν Κύπρο πού τὴν κατεῖχαν.

Ἐπολιόρκησε τὴ πόλιν Κίτιο (σημερινὴ Λάρνακα).

Ἐκεῖ πληγώθηκε βαρεῖα καὶ πέθανε.

Κράτησαν κρυφὸ τὸ θάνατό του οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ

Πέρσες στή μάχη που ἔγινε στή Σαλαμίνα τῆς Κύπρου, φοβήθηκαν καί σκόρπισαν, ἔπεδῆ ἐνόμιζαν ὅτι ἀρχηγός τοῦ στόλου ἦταν ὁ Κίμωνας

“Ὅταν γύρσαν στό Πειραᾶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔθαψαν μέ μεγάλες τιμές τὸ σῶμα του

Ἀπὸ τότε ποτὲ ἄλλοτε ο Πέρσες δὲν ἦλθαν νὰ ἐπιτεθοῦν σὲ καμμὰ Ἑλληνικὴ πόλη κι ἀπὸ τοὺς ἐπιθετικούς αὐτοὺς πολέμους ἐλευθερώθηκαν ὅλες οἱ Ἑλληνικὲς πόλεις.

Ἔτσι τελείωσαν οἱ ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Μάλιστα λέγεται ὅτι ἔγινε εἰρήνη μέ τοὺς Πέρσες, γι’ αὐτὸ δὲν ἦλθαν ἄλλη φορὰ στήν Ἑλλάδα.

Ἡ εἰρήνη αὐτὴ ὠνομάσθηκε Κιμωνίος εἰρήνη.

*Ερωτήσεις :

1. Γιατί οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν ἐξορία τὸν Κίωνα ;
2. Ποῦ πολέμησαν οἱ Ἀθηναῖοι μέ τοὺς Σπαρτιάτες ;
3. Ποῦ ἔφχασε ἡ φιλοπατρία τοῦ Κίωνα ;
4. Ποῦ σκοτώθηκε ὁ Κίμωνας καὶ ποιά σημασία ἔχει αὐτὸ σήμερα ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΑΚΜΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἡγεμονία τῶν Ἀθηναίων.

Μετὰ ἀπὸ τοὺς Περσικοὺς Πολέμους, ὅλες οἱ Ἑλληνικὲς πόλεις ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των. Τότε μὲ μεγάλη ὄρεξη ἄρχσαν νὰ φτιάνουν τὶς πόλεις των, πού εἶχαν καταστρέψει οἱ Πέρσες.

Ἀκόμη ἄρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες.

Τὴ μεγαλύτερη πρόοδο ὅμως ἀπὸ ὅλες τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις σημείωσε ἡ Ἀθήνα.

Τότε δηλαδή τὰ 50 χρόνια ἀπὸ τὸ τέλος τῶν Περσικῶν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, πού κυβέρνησε τὴν Ἀθήνα ὁ Περικλῆς ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἔφθασε στὴ μεγαλύτερη ἀκμὴ του.

Σταμάτησαν πιά οἱ σύμμαχοι μετὰ ἀπὸ τὶς νίκες τῶν Ἑλλήνων νὰ στέλνουν στρατὸ καὶ στόλο καὶ ἔστελναν στοὺς Ἀθηναίους μόνον χρήματα.

Μὲ τὰ χρήματα αὐτὰ ἔφτιασαν οἱ Ἀθηναῖοι μεγάλο στόλο καὶ ὠχύρωσαν μὲ

Περικλῆς.

τείχη, πού ὠνομάσθηκαν μακρὰ τείχη, τὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιᾶ.

Ὅλοι ὑποτάχθηκαν στὴ Ἀθηναϊκὴ συμμαχία πλὴν τῶν Σπαρτιατῶν, πού ἔφυγαν πρῶτοι ἀπὸ αὐτῆν.

Ὅσοι θέλησαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴ συμμαχία, τιμωρήθηκαν, ὅπως ἡ Νάξος καὶ ἡ Θάσος.

Ἐρωτήσεις :

1. Ποία Περίοδο ἔφθασε σὲ μεγάλη ἀκμὴ ἡ Ἀθήνα ;
2. Ποιὸς κυβέρνησε κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ τὴν Ἀθήνα ;
3. Ποιὰ χώρα ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀθηναϊκὴ συμμαχία ;

2. Χρυσοῦς αἰώνας τοῦ Περικλῆ.

Στὴ περίοδο πού κυβέρνησε τὴν Ἀθήνα ὁ Περικλῆς, ἡ ἀκμὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἔφθασε σὲ τέτοιο σημεῖο, πού ἀκόμα μέχρι σήμερα δὲν τὴν ἔφθασε καμμιά ἄλλη χώρα τοῦ Κόσμου.

Ἡ περίοδος αὐτὴ ὠνομάσθηκε χρυσοῦς αἰώνας τοῦ Περικλῆ.

Ὁ Περικλῆς ἦταν ἀρχηγὸς στὸ δημοκρατικὸ κόμμα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὅταν ἄρχισε νὰ πολιτεύεται, ὁ δὲ Κίμωνας στὸ ἀριστοκρατικὸ.

Ὅσο ἐζοῦσε ὁ Κίμωνας, τὰ πολεμικὰ του κατορθώματα δὲν ἄφιναν νὰ φανῆ ἡ πολιτικὴ ἰκανότητα τοῦ Περικλῆ.

Ὅταν ὅμως πέθανε ὁ Κίμωνας, κυβέρνησε 20 χρόνια συνέχεια τὴν Ἀθήνα ὁ Περικλῆς.

Τότε οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν πολίτευμα δημοκρατικὸ καὶ ὅλοι οἱ πολίτες εἶχαν ἴσα δικαιώματα.

Στὴ διοίκηση ὅμως τῆς πολιτείας δὲν ἐπροτιμᾶτο ἐκεῖνος πού κατήγετο ἀπὸ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια, ἀλλὰ ὁ ποιοῦ ἰκανός.

Τότε τὸ ἐμπόριο ἔφθασε σὲ μεγάλη ἀκμὴ κι' ὅλοι ζοῦσαν πλοῦσια κι' εὐτυχισμένοι.

Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ προόδεψαν τὰ γράμματα, ὅσο σὲ καμμιά ἄλλη ἐποχὴ μέχρι σήμερα. Τότε ἔζησαν οἱ μεγαλύτεροι δραματικοὶ ποιητῆς, Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς καὶ Εὐρι-

πίδης, πού ἔγραφαν τὰ ἀρχαία δράματα, τὰ ὅποια παίζονται σήμερα στὰ θέατρα καὶ τὰ θαυμάζει ὅλος ὁ κόσμος, ὅταν τὰ βλέπη ἢ ὅταν τὰ διαβάζη.

Τὴν ἴδια ποχὴ ἔζησαν οἱ μεγάλοι ἱστορικοὶ Ἡρόδοτος καὶ Θουκυδίδης.

Ὁ μὲν Ἡρόδοτος ἔγραψε διὰ τὰ αἴτια καὶ τὶς ἀφορμὲς τῶν Περσικῶν πολέμων, ὁ δὲ Θουκυδίδης μὲ λεπτομέρεια τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμο.

Ἀκόμη τὴν ἴδια ἐποχὴ ἐφάνηκαν καὶ οἱ φιλόσοφοι

Ναὸς Ἀπτέρου Νίκης.

Ἀναξαγόρας, ὁ ὅποιος ἦταν καὶ δάσκαλος τοῦ Περικλῆ καὶ ὁ Σωκράτης, πού ἐδίδασκε γιὰ τὴν ἀρετή.

Τὰ ἔργα αὐτῶν εἶναι γραμμένα στὶς περισσότερες γλώσσες τοῦ κόσμου καὶ τὰ διαβάζουν μὲ θαυμασμὸ σήμερα.

Αὐτὸν τὸν πολιτισμὸ κληρονομήσαμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, πού εἶναι θαυμαστὸς στοὺς ξένους.

Ἀκόμη τὴν ἴδιαν ἐποχὴ ἔζησαν οἱ μεγάλοι καλλιτέχνες γλύπτες Μύρων, Πολύκλειτος καὶ ὁ Περίφημος Φειδίας τοῦ ὁποίου τὰ σπουδαιότερα ἔργα εἶναι τὸ ἄγαλμα τοῦ Δία

στήν Ἀρχαία Ὀλυμπία καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ποὺ βρίσκεται στὸ Παρθενῶνα ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολη.

Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἀκόμη ἔγιναν τὰ μεγαλύτερα ἔργα στὴν Ἀκρόπολη, ποὺ μᾶς θυμίζουν τὴν ἀκμὴ τῆς Ἀθῆνας καὶ τὴ μεγάλη δόξα τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλῆ.

Αὐτὰ εἶναι ὁ Νσὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τὸ Χάλκινο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ Ἐρέχθειο, οἱ Καρυάτιδες κόρες καὶ τὸ στολίδι τῆς Ἀκρόπολης ὁ Παρθενώνας, ποὺ μέσα ἦταν στημένο τὸ χρυσολεφάντινο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργο τοῦ γλύπτη Φειδία.

Αὐτὴ ἡ ἐποχὴ ἢ καλύτερη τῆς ἱστορίας μας, λέγεται χρυσοῦς αἰώνας τοῦ Περικλῆ, καὶ δόξασε τὴν Ἑλλάδα σ' ὅλο τὸ κόσμο, γιατί ἔγινε πηγὴ νὰ διδάσκωνται ὅλες οἱ γενιές.

Ἐρωτήσεις :

1. Γιατί ὠνομάσθηκε χρυσοῦς αἰώνας ἢ ἐποχὴ τοῦ Περικλῆ ;

2. Ποιοὶ ἱστορικοί, φιλόσοφοι καὶ γλύπτες ἔζησαν αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ;

3. Ποιά ἔργα ἔγιναν στὸν ἱερὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

431 - 404 Π. Χ.

1. Παραμονές τοῦ πολέμου.

Νόμιζε κανείς μετὰ ἀπὸ 50 χρόνια ποὺ κράτησε ὁ χρυσοῦς αἰώνας τοῦ Περικλῆ, ὅτι τὰ μίση, τὰ ὁποῖα ἐχώριζαν τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις, θὰ ἔσβηναν.

Αὐτὸ ἦταν πιὸ πιστευτό, γιατί τὸ 445 π.Χ. ἐγινε ἡ τρακονταετῆς εἰρήνη μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν. Δυστυχῶς ὅμως τὰ πράγματα δὲν ἦταν ἔτσι.

Ἡ Σπάρτη δὲν ἤθελε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἡγεμονία τῶν Ἀθηναίων κι' ὠργάνωσε τὶς δυνάμεις της, γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὴ κυρίαρχη στὴν Ἑλλάδα.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τὸ φέρσιμο τῶν Ἀθηναίων τὸ ἐγωϊστικὸ, ἀπὸ τὴ μεγάλη δύναμη καὶ τὸ πλοῦτο, ἐγέννησε τὰ μίση στοὺς συμμάχους.

Ἔτσι τὸ 431 π.Χ. καταργήθηκε ἡ τριακονταετῆς εἰρήνη κι' ἄρχισε ἐμφύλιος πόλεμος, ποὺ κράτησε 27 χρόνια καὶ ὠνομάσθηκε Πελοποννησιακὸς πόλεμος.

Ὁ πόλεμος αὐτὸς ἔφερε τὴ καταστροφή στὴν Ἑλλάδα καὶ ἄρχισε νὰ πέφτῃ ἡ ἀκμή της, χωρὶς νὰ μπορέσῃ νὰ συνέλθῃ ποτέ.

2. Αἷτια κι ἀφορμὴ.

Τὸ σπουδαιότερο αἷτιο τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου ἦταν ἡ ἀντίθεση ποὺ εἶχαν μεταξὺ των οἱ Ἀθη-

ναῖοι, γιατί εἶχαν δημοκρατία καὶ τοὺς κυβερνοῦσε ὁ λαός με τούς Σπαρτιᾶτες, πού εἶχαν ὀλιγαρχικὸ πολίτευμα, καὶ τοὺς κυβερνοῦσαν οἱ ὀλίγοι ἀριστοκράτες.

Αὐτὴ ἡ ἀντίθεση ἔγινε ἀκόμη πιὸ μεγάλη, ὅταν ἡ Ἰθάκη ἔγινε μεγάλο καὶ ἰσχυρὸ Κράτος καὶ ἦταν κυρίαρχος στὴ Μεσόγειο, μέχρι ἀκόμη καὶ στὸν Εὐξείνιο Πόντο καὶ Αἴγυπτο.

Αὐτὸ γέννησε τὴ ζήλεια στοὺς Σπαρτιᾶτες καὶ πρὸ πάντων στοὺς Κορινθίους.

Οἱ Κορινθιοὶ ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐπικίνδυνους ἀνταγωνιστὲς τῶν Ἀθηναίων στὸ ἐμπόριο καὶ τὴ Βιομηχανία.

Μάλιστα οἱ Κορινθιοὶ ἀνησύχησαν πολὺ, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἔφτασαν τὸ ἐμπόριό του, μέχρι τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ στὰ παράλια τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας.

Ἐπειδὴ δὲν μπορούσαν μ' ἄλλο τρόπο νὰ σταματήσουν τὴ πρόοδο τῶν Ἀθηναίων γύρευαν ἀφορμὴ κινὰ κάνουν πόλεμο.

Ἡ ἀφορμὴ δόθηκε ὅταν ἐπαναστάτησε ἡ ἀρχαία Ἐπίδαμος (τὸ σημερινὸ Δυρράχιο) πού ἦταν ἀποικία τῆς Κέρκυρας.

Τότε οἱ Κορινθιοὶ ἐπενέβησαν καὶ οἱ Κερκυραῖοι ζήτησαν τὴν βοήθεια τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἂν κι' ἐγνώριζαν ὅτι καταπατοῦν τὴν τριακονταετῆ εἰρήνη, βοήθησαν τοὺς Κερκυραίους κι' ἔτσι νικηθήκαν οἱ Κορινθιοὶ.

Ἀκόμα ἄλλη ἀφορμὴ ἦταν τὸ ψήφισμα πού ἔκανε ὁ Περικλῆς, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ τὰ πλοῖα τῶν Μεσογείων νὰ φέρνουν τὰ ἐμπορεύματά των στὰ λιμάνια τοῦ Κράτους τῶν Ἀθηναίων.

Καὶ αὐτό, ἐπειδὴ οἱ Μεγαρεῖς ἦταν σύμμαχοι τῶν Σπαρτιατῶν.

Κατόπιν ἀπ' αὐτὰ οἱ Κορινθιοὶ ἔπεισαν τοὺς συμμάχους τους Σπαρτιᾶτες, νὰ καλέσουν σὲ συνέδριο ὅλα τὰ μέλη τῆς Πελοποννησιακῆς συμμαχίας.

Ἐκεῖ ἀποφασίστηκε νὰ γίνῃ πόλεμος με τοὺς Ἀθηναίους.

Ὁ πόλεμος αὐτὸς πού κράτησε 27 χρόνια ἀπὸ τὸ

431 μέχρι τὸ 404 π.Χ. πῆρε τὸ ὄνομα Πελοποννησιακὸς πόλεμος.

Ἐρωτήσει :

1. Γιατί σταμάτησε ἡ εἰρήνη κι' ἔγινε πόλεμος μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν ;

2 Πόσα χρόνια κράτησε ὁ πόλεμος αὐτὸς καὶ πῶς ὠνομάστηκε ;

3. Ποιά ἦταν τὰ αἷτια καὶ ποιὲς οἱ ἀφορμὲς του ;

3. Τὰ πρῶτα 10 χρόνια τοῦ πολέμου.

Τὴν ἀνοιξη τοῦ 431 π.Χ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀρχίδαμος, μὲ πολὺ καὶ δυνατὸ στρατὸ πάνω ἀπὸ 50 χιλιάδες μπῆκε στὴν Ἀττικὴ κι' ἄρχισε νὰ καταστρέφῃ αὐτή. Τότε δὲ εἶχαν τὴ συνήθεια νὰ κόβουν τὰ δέντρα καὶ νὰ καῖνε τὰ σπαρτά.

Οἱ γύρω ἀπὸ τὴν Ἀττικὴ ἀγρότες χωρικοί, μπῆκαν κατὰ συμβουλὴ τοῦ Περικλῆ στὰ μακρὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, γιὰ νὰ σωθοῦν καὶ νὰ ἀντισταθοῦν στὸ γενναῖο στρατὸ τῶν Σπαρτιατῶν.

Τόσος κόσμος μαζεύτηκε μέσα στὴν Ἀθήνα, πού δὲν εἶχαν πού νὰ μείνουν.

Γέμισαν ἀκόμη οἱ ναοὶ τῶν Ἀθηναίων, γιὰ νὰ βολευτοῦν τόσοι πρόσφυγες πού μαζεύτηκαν.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχαν δυνατὸ στρατὸ νὰ πολεμήσουν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Σπαρτιατῆς στὴ ξηρά, ἔστειλαν κι' αὐτοὶ μὲ τὴν σειρὰ τους τὰ πλοῖα των μὲ στρατὸ καὶ κατάστρεψαν τὶς πόλεις τῆς Πελοποννήσου, πού ἦσαν στὰ παράλια σύμμαχοι τῆς Σπάρτης.

Ὅταν οἱ Σπαρτιατῆς ἔσωσαν τὶς τροφὲς κι' ἔμαθαν ὅτι ὁ στόλος τῶν Ἀθηναίων κατέστρεψε τὶς πόλεις των, γύρισαν πίσω στὴν Πελοπόννησο.

Τὸν ἄλλο χρόνο πάλι μπῆκε ὁ Ἀρχίδαμος στὴν Ἀττικὴ καὶ πάλι στόλος τῶν Ἀθηναίων μὲ ἀρχηγὸ τὸν Περικλῆ κατέστρεψε τὶς Πελοποννησιακὲς πόλεις.

Τὸ χρόνο ὅμως αὐτὸν βρῆκε μιὰ μεγάλη συμφορὰ τοὺς Ἀθηναίους.

Ἔνας λοιμὸς (ἀρρώστεια μεταδοτικὴ) ποὺ τὴν ἔφερε κάποιον πλοῖο ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, θέρισε τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀπὸ τὴ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τὸ συνωστισμό τῶν κατοίκων ἀπλώθηκε σ' ὅλη τὴ πόλη καὶ πέθαιναν κάθε ἡμέρα πολλοὶ ἀπ' αὐτὴν.

Πέθανε ἡ ἀδελφὴ τοῦ Περικλῆ καὶ τὰ δύο του παιδιά.

Τὸ Φθινόπωρο τοῦ 429 π.Χ. πέθανε ἀπὸ τὴν ἴδια ἀρρώστεια κι' ὁ Περικλῆς.

Τόση καταστροφὴ ἔπαθαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὴν ἀρρώστια αὐτή, ποὺ πέθαιναν οἱ ἄνθρωποι σὰν τὰ πρόβατα καὶ πολλοὶ ἔμεναν ἄταφοι.

Ὁ θάνατος τοῦ Περικλῆ ἦταν μεγάλη συμφορὰ γιὰ τοὺς Ἀθηναίους, γιατί κατόπιν φάνηκαν πολιτικοὶ ἄνδρες φιλόδοξοι, ποὺ δὲν ἐνδιαφέροντο γιὰ τὸ γενικὸ καλό, παρὰ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τίς φιλοδοξίες τους.

Τέτοιοι ἦταν ὁ Κλέωνας ποὺ ἐπεκράτησε στὴν Ἀθήνα καὶ συνέχισε τὸν πόλεμο.

Ὁ ἄλλος πολιτικὸς ποὺ φάνηκε ἦταν ὁ Νικίας, ποὺ ἤθελε εἰρήνη μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες. Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Δημοσθένης τὸ 425 π.Χ. πολιόρκησε τὴ νῆσο Σφακτηρία ποὺ εἶναι κοντὰ στὸ λιμάνι τοῦ Ναυαρίνου καὶ κατέλαβε τὴν Πύλο, ποὺ τὴν ὑπεστήριζαν 420 Σπαρτιᾶτες.

Τότε οἱ Σπαρτιᾶτες φοβήθηκαν τὸν ἀποκλεισμό καὶ ζήτησαν εἰρήνη, ἀλλὰ δὲν τὴν δέχτηκε ὁ Κλέωνας.

Ἐπεισε τοὺς Ἀθηναίους καὶ πῆγε ὁ ἴδιος στὴ Σφακτηρία. Ἐκεῖ οἱ Σπαρτιᾶτες πολέμησαν γενναῖα, ἀλλὰ δὲν μπόρεσαν νὰ φύγουν κι' ἔτσι ὁ Κλέων ἔπιασε 292 αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ἔφερε στὴν Ἀθήνα.

Οἱ Σπαρτιᾶτες δὲν τόλμησαν ποιά νὰ ἐπιτεθοῦν στὴν Ἀθήνα, γιατί τοὺς φοβέρισε ὁ Κλέων ὅτι θὰ σκότωνε τοὺς αἰχμαλώτους.

Ἀπὸ τὴ δύσκολη θέση ποὺ βρέθηκε ἡ Σπάρτη, τὴν ἔβγαλε ὁ καλὸς στρατηγὸς Βρασίδας, ποὺ μετέφερε τὸν

πόλεμο στή Μακεδονία, γιά νά διώξη τούς Ἀθηναίους ἀπό τή Πελοπόννησο.

Ἔτσι οἱ Ἀθηναῖοι, πού πῆγαν νά γλυτώσουν τίς ἀποικίες τους στή Χαλκιδική, ἔφυγαν ἀπό τή Πελοπόννησο.

Σέ μιὰ μάχη πού ἔγινε στήν Ἀμφίπολη τῆς Μακεδονίας, νικήθηκαν οἱ Ἀθηναῖοι καί σκοτώθηκε ὁ Κλέωνας ἀλλά καί ὁ Βρασίδας.

Ὅταν ἔλειψαν οἱ δύο αὐτοὶ ἄνδρες π' ἀγαποῦσαν τὸν πόλεμο, ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι καί οἱ Σπαρτιᾶτες ἦσαν κουρασμένοι ἀπὸ τοὺς πολέμους καί μὲ συμβουλές τοῦ Νικία, πού ἔγινε ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἔκαναν εἰρήνη.

Αὐτὴ ἡ εἰρήνη πού ἔγινε τὸ 421 π.Χ. ὠνομάσθηκε Νικίειος εἰρήνη.

4. Δεύτερη περίοδος τοῦ πολέμου.

Ἡ Νικίειος εἰρήνη δὲν κράτησε πολλὰ χρόνια, γιὰτι μερικοὶ φιλόδοξοι ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους νά βγοῦν πάλι στὸ πόλεμο.

Ἕνας τέτοιος γεμάτος ἐλαττώματα φιλόδοξος, ὑπερήφανος καί φίλαρχος ἦταν ὁ Ἀλκιβιάδης, πού ἦταν μάλιστα ἀνεψιὸς τοῦ Περικλῆ.

Οἱ συμβουλές αὐτοῦ καί τοῦ δασκάλου του τοῦ φιλοσοφου Σωκράτη, δὲν στάθηκαν ἱκανές νά τοῦ ἀλλάξουν τὸν χαρακτῆρα.

Ἦθελε νά βρῆ ἀφορμὴ νά διαλύσῃ τὸ Νικίειο εἰρήνη καί νά ξανακάνῃ πόλεμο.

Ἡ ἀφορμὴ δόθηκε.

Στὴ Σικελία πολεμοῦσαν τότε οἱ Ἐλισταῖοι μὲ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως Σελινοῦντος.

Τοὺς κατοίκους τῆς Σελινοῦντος τοὺς ἐβοήθουν οἱ κάτοικοι μιᾶς ἄλλης πόλεως τῆς Σικελίας, οἱ Συρακοῦσαι.

Τότε οἱ Ἐλισταῖοι ζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους.

Οἱ Ἀθηναῖοι νόμισαν ὅτι ἦταν εὐκαιρία νά καταλάβουν ὀλόκληρο τὴ νῆσο Σικελία.

Ἄν καί τοὺς ἐμπόδιζε ὁ Νικίας στήν ἐπικίνδυνη οὐτὴ

έκστρατεία τὸ 415 π.Χ. ἔστειλαν στὴ Σικελία 134 τριήρεις μὲ 5.100 στρατὸ καὶ μὲ ἄρχηγούς τὸν Ἀλκιβιάδη, τὸ Νικία καὶ τὸ Λάμαχο.

Ὅταν ἔφθασαν στὴ Σικελία καὶ ἐνῶ ὅλα ἦσαν ἔτοιμα, ἄρχισαν οἱ πρῶτες δυσκολίες, γιατί δὲν τοὺς ἐβοήθησαν οἱ Ἑλληνικὲς πόλεις τῆς Σικελίας κι' ἄρχισαν νὰ μὴ συμφωνοῦν οἱ στρατηγοί.

Τὸ χειρότερο ἦταν ὅτι τότε βρέθηκαν στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας σπασμένες οἱ κεφαλὲς τῶν Ἑρμῶν. « Αὐτὰ ἦσαν τετράγωνες κολῶνες καὶ στὸ ἐπάνω μέρος εἶχαν τὸ κεφάλι τοῦ Ἑρμῆ ».

Τὶς εἶχαν στήσει στοὺς δρόμους τότε καὶ εἶχαν γράψει ὠφέλιμες ὁδηγίες ἐπάνω σ' αὐτές, ποὺ ἐδιάβαζαν οἱ διαβάτες.

Αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ ἐθεώρησαν ἀσέβεια καὶ κακὸ σημάδι γιὰ τὴν ἐκστρατεία.

Ἐπειδὴ ὑποψιάστηκαν τὸν Ἀλκιβιάδη καὶ τὸν κατηγορήσαν ὅτι αὐτὸς ἔσπασε τὰ κεφάλια τῶν Ἑρμῶν, ἔστειλαν τὸ πλοῖο Σολαμινία νὰ τὸν φέρη, γιὰ νὰ τὸν δικάσουν.

Στὸ δρόμο ὅμως ἔφυγε καὶ πῆγε στοὺς Σπαρτιᾶτες γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ τοὺς Ἀθηναίους.

Ἐκεῖ ἔπεισε τοὺς Σπαρτιᾶτες νὰ στείλουν στρατὸ στὴ Σικελία ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Σπαρτιᾶτες ἔστειλαν στρατὸ μὲ τὸ στρατηγὸ Γύλιππο, ὁ ὁποῖος νίκησε καὶ κατέστρεψε τὸν Ἀθηναϊκὸ στόλο.

Κατὰ συμβουλή του ὁ Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἄγισ, κατέλαβε τὴ Δικέλεια καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐννιά χρόνια μὲ ἐπιδρομὲς ἐρήμωσε τὴν Ἀττικὴ.

Οἱ Σπαρτιᾶτες κατόπιν τὸν ἔστειλαν μὲ στόλο σὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας.

Ἐκεῖ ὅμως τὸν ὑποπτεύθηκαν οἱ Σπαρτιᾶτες, ἀλλὰ πρόφθασε καὶ πῆγε στὴ Περσία, καὶ παραδόθηκε στὸ Βασιλιά τῆς Πισαφέρνη.

Ἐκεῖ ἔδινε συμβουλὲς στὸ Βασιλεὺς τῆς Περσίας μὲ ποιὸ τρόπο νὰ καταστρέψῃ τὴν Ἑλλάδα.

Τότε οἱ Ἀθηναῖοι μετέφεραν τὸν πόλεμο σὰ παρά-

λια τῆς Μ. Ἀσίας, γιὰ νὰ διώξουν ἀπὸ ἐκεῖ τοὺς Σπαρτιᾶτες.

Σὲ μιὰ μάχη ποὺ ἔγινε στὴν Ἄβυδο ἦλθε σὲ βοήθεια τῶν Ἀθηναίων ὁ Ἀλκιβιάδης μὲ 8 πλοῖα.

Στὴ Ναυμαχία αὐτὴ νίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Σπαρτιᾶτες καὶ κατέστρεψαν ὀλόκληρο τὸ στόλο τους. Οἱ Ἀθηναῖοι τότε κάλεσαν τὸν Ἀλκιβιάδη στὴν Ἀθήνα. Αὐτὸς ὅμως κέρδισε κι' ἄλλες μάχες καὶ προχώρησε ὡς ποὺ κατέλαβε τὸ Βυζάντιο καὶ ἄλλες πόλεις τῆς Προποντίδος. Γύρισε δὲ στὴν Ἀθήνα τὸ 407 π.Χ. καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ μεγάλες τιμές.

Δὲν πέρασε ὅμως πολὺς καιρὸς ποὺ τὸν ὑποψιάσθηκαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὸν ἔστειλαν ἐξορία. Ἀναγκάσθηκε δὲ νὰ πάη στὰ κτήματά του στὴ Θράκη. Ἀλλὰ ἐκεῖ τὸν ἔδιωξαν οἱ Σπαρτιᾶτες καὶ πῆγε στὴν Περσία ὅπου τὸν σκότωσαν τὸ 404 π.Χ.

5. Ὑποταγὴ τῶν Ἀθηνῶν.

Οἱ Πέρσες ἄρχισαν ὅταν ἔγινε σατράπης τῆς Ἀσίας ὁ Κύρος νὰ βοηθοῦν τοὺς Σπαρτιᾶτες.

Τότε ἔγινε ναύαρχος τοῦ στόλου τῶν Σπαρτιατῶν ὁ Λύσανδρος.

Ὁ Λύσανδρος εἶχε μυαλὸ στρατηγικὸ καὶ ἦταν πολὺ ἔξυπνος καὶ παγοῦργος.

Ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ἰσχυρότεροι στὴ θάλασσα ἀπὸ τοὺς Σπαρτιᾶτες, ὁ Λύσανδρος ἀπέφευγε νὰ συγκρουσθῆ μὲ τὸ στόλο τῶν Ἀθηναίων.

Ἔτσι μὲ διαφόρους ἐλιγμούς ἔφθασε στὸν Ἑλλήσποντο, γιὰ νὰ καταλάβῃ τίς πόλεις Ἄβυδο καὶ Λάμψακο.

Οἱ Ἀθηναῖοι παρακολουθοῦσαν τὸ Λύσανδρο. καὶ ἀγκυροβόλησαν μὲ 188 πλοῖα σὲ μία θέση τοῦ Ἑλλήσποντου ποὺ τὴν ἔλεγαν Αἰγὸς ποταμοί.

Ὁ Λύσανδρος παρακολουθοῦσε μὲ προσοχὴ τίς κινήσεις τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν Πέμπτην ἡμέραν ἐπετέθη ἐναντίον τοῦ στόλου τῶν Ἀθηναίων.

Τὰ πλοῖα ἦσαν ἄδεια γιὰτὶ τὰ πληρώματα ἐβγῆκαν στὴ ξηρά.

Μαζί με τὰ πλοῖα πού κυρίεψε, ἔπιασε αἰχμαλώτους 3.000 ἄνδρες τοὺς ὁποίους σκότωσε.

Κατόρθωσε νὰ φύγη μόνον ὁ Κόνων με 12 πλοῖα καὶ νὰ πάη στὴ Κύπρο.

Ἄκόμη σώθηκε ἓνα πλοῖο πού τὸ ἔλεγαν Πάραλος κι' ἔφερε τὴ θλιβερὴ ἀγγελία στοὺς Ἀθηναίους.

Ἦταν νύχτα ὅταν ἔφθασε τὸ πλοῖο αὐτὸ στὸ Πειραιᾶ καὶ ἄρχισαν ὅλοι τὴν νύχτα ἐκείνη οἱ θρῆνοι στὸν Πειραιᾶ καὶ στὴν Ἀθήνα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄρχισαν νὰ ἐτοιμάζονται γιὰ τὴν ἄμυνα.

Στὸ μεταξὺ αὐτὸ τὸ διάστημα, ἔφθασε στὸ Πειραιᾶ με τὸ στόλο του ὁ Λύσανδρος καὶ πολιορκήσε τὶς δύο πόλεις.

Ταυτόχρονα ἔφθασαν καὶ οἱ Βασιλεῖς Ἄγισ καὶ Πανσωνίας καὶ κλείσανε τελειῶς τὴν Ἀθήνα με στρατὸ τῆς ξηρᾶς.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀμύνθηκαν με δύναμη πολὺ καιρό.

Ὅταν ὅμως σώθηκαν τὰ τρόφιμα καὶ πέθαιναν κάθε μέρα καὶ περισσότεροι, ἔστειλαν ἀνθρώπους νὰ ζητήσουν νὰ παραδοθοῦν στοὺς Σπαρτιᾶτες.

Τότε τὸ 404 π.Χ. ἔγινε εἰρήνη με βαρειοὺς ὄρους γιὰ τοὺς Ἀθηναίους. Δέχθηκαν δηλαδὴ νὰ γκρεμίσουν τὰ μακρὰ τείχη, νὰ παραδώσουν τὸ στόλο ἐκτὸς ἀπὸ 12 πλοῖα, νὰ δεχθοῦν τοὺς ἐξορίστους καὶ νὰ ἔχουν τοὺς ἴδιους φίλους καὶ ἐχθροὺς με τοὺς Σπαρτιᾶτες.

Αὐτὸ ἦταν τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ εἶχε ἀποτέλεσμα νὰ καταστρέψη τὸ ἰσχυρὸ Ἀθηναϊκὸ κράτος.

Ἀπὸ τότε, πού κατεστράφηκε τὸ Ἀθηναϊκὸ κράτος, ἄρχισε νὰ διαλύεται καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, πού σὲ τόσα μέρη ξαπλώθηκε ἀπὸ τὴ κυριαρχία τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κράτους.

Ἐρωτήσεις :

1. Ποιὸς ἦταν ὁ Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης πού ἐπολιορκήσεν τὴν Ἀθήνα ;
2. Ἀπὸ τί πέθανε ὁ Περικλῆς καὶ πότε ;
3. Ποιὸς ἐπολιορκήσεν τὴ Σφακτηρίαν στὴν Πύλο ;

4. Ποιοί πολιτικοί άρχοντες φάνηκαν μετά τὸ θάνατο τοῦ Περικλῆ ;

5. Τί σχέδιο ἔκανε ὁ Βρασίδας γιὰ νὰ διώξη τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο ;

6 Πότε ἔγινε ἡ Νικίειος εἰρήνη καὶ γιατί δὲ κράτησε πολὺ ;

7 Πῶς ἄρχισε ἡ τρίτη περίοδος τοῦ πολέμου καὶ πῶς ἀποτάχθηκε ἡ Ἀθήνα ;

ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

1. Τριάκοντα Τύραννοι και ἐπάνοδος τῆς Δημοκρατίας.

Μετὰ τὴν πτώση τῶν Ἀθηνῶν οἱ Σπαρτιᾶτες ἔγιναν κύριοι σ' ὅλες τὶς πόλεις ποὺ ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀθηνῶν. Ἐέχασαν τὶς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδιναν γιὰ ἐλευθερίες στοὺς λαούς, ὅταν πολεμεῦσαν καὶ ἄλλαξαν τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα.

Παντοῦ ἔβαλαν Σπαρτιᾶτες νὰ διοικήσουν τὶς πόλεις, ἢ φίλους τους, οἱ ὅποιοι τοὺς ἀνάγκασαν μὲ τὴ βία νὰ πληρῶνουν πολλοὺς φόρους.

Ἀκόμη καὶ πολλοὶ ποὺ πολέμησαν μαζί μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες μετάνιωσαν, ὅταν εἶδαν τὸ σκληρὸ τρόπο μὲ τὸν ὅποιο διοικοῦσαν τὶς πόλεις.

Ὁ Λύσανδρος παρέδωκε τὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν σὲ τριάντα ὀλιγορχικοὺς μὲ τὴν πρόφαση ὅτι θὰ μελετήσουν τὸ πολίτευμα.

Αὐτοὶ ἔδωξαν ὅλες τὶς ἀρχές καὶ κατήργησαν τοὺς νόμους, γιὰ νὰ κυβερνοῦν αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι.

Μάλιστα ἐζήτησαν φρουρὰ ἀπὸ τοὺς Σπαρτιᾶτες, γιὰ νὰ στηρίξουν τὴν ἀρχή τους, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἀγαπητοὶ στὸ λαό.

Μὲ τὴ δύναμη αὐτὴ ἄρχισαν νὰ ἐξορίζουν, νὰ τρομοκρατοῦν καὶ νὰ σφάζουν ὅσους ἐνόμιζαν ὅτι δὲν ἦσαν φίλοι τους.

Ἀπὸ τὴ σκληρότητά τους τοὺς ὠνόμασαν τύραννους.

Πολλοί από κείνους που έφυγαν από την Ἀθήνα, πήγαν στην Θήβα.

Ένας από αυτούς ήταν και ο Θρασύβουλος, Ἀθηναῖος στρατηγός, από εκείνους που έλαβον μέρος στο Πελοποννησιακό πόλεμο.

Ο Θρασύβουλος, δὲν μπορούσε νὰ βλέπη τὴ Πατρίδα του νὰ ὑποφέρει ἀπὸ τὴ τυραννία καὶ ἤθελε νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ. Γιὰ τοῦτο ὠργάνωσε δύναμι ἀπὸ 70 ἑξορίστους καὶ κατέλαβε τὸ φρούριο, πὺ ἦταν ἐπάνω στὴ Πάρνηθα.

Οἱ τύραννοι ἐπιχείρησαν νὰ καταλάβουν τὸ φρούριο, ἀλλὰ ἀπεκρούσθησαν.

Στὸ μεταξὺ διάστημα ἡ δύναμι τοῦ Θρασυβούλου ἔγινε 1000 ἄνδρες καὶ κατέλαβε τὸ Πειραιᾶ.

Σὲ μιὰ μάχη μάλιστα σκοτώθηκε καὶ ὁ Κριτίας, ἓνας ἀπὸ τοὺς τυράννους.

Τότε ἔδιωξαν οἱ ἴδιοι οἱ ὀλιγαρχικοὶ τοὺς τριάκοντα τυράννους.

Μεσολάβησαν οἱ Σπαρτιᾶτες νὰ μὴ γυρίσουν πάλι οἱ τύραννοι.

Ὅταν ὁμως ἔφυγαν οἱ Σπαρτιᾶτες, ὁ Θρασύβουλος κυρίεψε τὴν Ἀθήνα καὶ ἔφερε πάλι τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα.

Ἐρωτήσεις :

1. Τί πολίτευμα ἔβαλαν ο Σπαρτιᾶτες σ' ὅλες τὶς πόλεις μετὰ τὴν πτώση τῶν Ἀθηναίων;
2. Ποιοὶ ἐκυβέρνησαν τὴν Ἀθήνα; πῶς τοὺς ὠνόμαζαν καὶ γιατί;
- 3 Ποιὸς ἔδωξε τὴν τυραννία ἀπὸ τὴν Ἀθήνα;

2. Κύρου Ἀνάβασις καὶ κάθοδος τῶν μυρίων.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου ὅπως εἶδαμε, τοὺς Σπαρτιᾶτες τοὺς βοηθοῦσαν οἱ Πέρσες, γι' αὐτὸ οἱ Πέρσες τοὺς ἀγαποῦσαν καὶ τοὺς βοηθοῦσαν μὲ χρήματα.

Όταν πέθανε ο Δαρείος ο Β' το 401 π.Χ., ανέβηκε στο θρόνο της Περσίας ο μεγαλύτερος γιός του Άρταξέρξης.

Ο μικρότερος αδελφός του Κύρος, ήταν πολύ φιλόδοξος και ήθελε να πάρη με πόλεμο τη Βασιλεία από το αδελφό του.

Νόμιζε ότι τον αγαπούσε ο Περσικός λαός και υπολόγιζε και στη βοήθεια των Σπαρτιατών. Έπειδή ήσαν φτωχοί οι Έλληνες, πήγαιναν στο πόλεμο με μισθό, γι' αυτό και τους ώνόμαζαν μισθοφόρους.

Απ' αυτούς δηλαδή τους μισθοφόρους πήγαν να βοηθήσουν τον Κύρο 13.000.

Το 401 π.Χ. έβάδισαν από τας Σάρδεις και έμπηκαν μέσα στη Περσία.

Αυτή η πορεία ώνομάσθηκε Κύρου ανάβαση.

Οί δυο στρατοί συναντήθηκαν και πολέμησαν στη πόλη Κούναξα της Βαβυλωνίας. Στη μάχη αυτή νίκησαν οί Έλληνες μισθοφόροι, αλλά σκοτώθηκε ο Κύρος και η έκστρατεία απέτυχε.

Ο Άρταξέρξης ζήτησε να παραδώσουν τὰ όπλα οί Έλληνες, αλλά αυτοί αρνήθηκαν.

Τότε φάνηκε ο Ξενοφώντας ο όποϊος τους συμβούλεψε ότι μόνον, όταν γύριζαν με τάξη και όχι σκόρπιοι, θά σωνόντουσαν.

Έβγαλαν στρατηγούς νέους, γιατί όλους τους στρατηγούς τους σκότωσε με δόλο ο Τισαφέρνης, που τους έφερε σε μιὰ σκηνή για να συνεννοηθούν πώς θά γυρίσουν στη Πατρίδα τους.

Έγινε και ο Ξενοφών στρατηγός κι' έτσι γύρισαν στη πατρίδα τους περνώντας από τη Μεσοποταμία και τη χιονισμένη Άρμενία. φτάσανε στη Προποντίδα από τὰ παράλια του Έϋξεινου Πόντου κι' έτσι κατέβηκαν στην Ελλάδα.

Έκαναν τέσσαρες μήνες να φθάσουν στην Ελλάδα και αυτή ώνομάσθηκε κάθοδος των μυρίων.

Ἑρωτήσεις :

1. Γιατί ἤθελε ὁ Κῦρος νὰ πάρῃ τὴ Βασιλεία ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του Ἀρταξέρξη;
2. Γιατί τὸν βοήθησαν οἱ Σπαρτιᾶτες ;
- 3 Ποιὸς ἔσωσε τοὺς Ἕλληνες καὶ γύρισαν στὴν Ἑλλάδα ;

3. Ὁ Ἀγησίλαος καὶ ὁ Κορινθιακὸς πόλεμος.

Ο Σπαρτιᾶτες ἔβλεπαν ὅτι τὸ Περσικὸ κράτος ἀδυνατίζε καὶ ἤθελαν νὰ βροῦν ἀφορμὴ νὰ τὸ διαλύσουν.

Ἡ ἀφορμὴ δόθηκε, ὅταν ὁ νέος Σατράπης τῆς Μ. Ἀσίας Τισαφέρνης ἄρχισε νὰ βασανίζῃ τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις στὴν Ἰωνία καὶ νὰ ζητᾷ μεγάλους φόρους.

Αὐτὸ τὸ ἔκανε γιὰ νὰ τοὺς ἐκδικηθῇ, ἐπειδὴ ἐβοήθησαν τὸ Κῦρο.

Τότε οἱ πόλεις αὐτὲς ζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τοὺς Σπαρτιᾶτες οἱ ὁποῖοι σὰν ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ τοὺς βοηθήσουν.

Ἔστειλαν πολλοὺς στρατηγούς, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσαν μεγάλα πράγματα.

Τότε ἀναγκάσθηκαν νὰ στείλουν τὸν Βασιλέα Ἀγησίλαο.

Ὁ Ἀγησίλαος ἦταν μικρόσωμος καὶ κουτσὸς ἀπὸ τὸ ἓνα πόδι.

Ἦταν ὅμως καλὸς στρατηγός, εὐγενικὸς στὴ ψυχὴ, τολμηρὸς καὶ πολὺ ἔξυπνος.

Πῆρε 8000 στρατὸ καὶ πῆγε στὴ Μ. Ἀσία τὸ 396 π.Χ. Νίκησε τοὺς Πέρσες καὶ τὸ σχέδιό του ἦταν νὰ διαλύσῃ τελείως τὸ Περσικὸ Κράτος.

Ἀλλὰ τὸ σχέδιό του δὲν πέτυχε, γιατί οἱ Πέρσες ἔδωκαν πολλὰ χρήματα στοὺς Ἀθηναίους, στοὺς Κορινθίους, στοὺς Θηβαίους καὶ Ἀργεῖους, ὅταν εἶδαν ὅτι θὰ καταστρέφοντο.

Ἔτσι ἄρχισαν πάλι τὰ μίση καὶ ὅλοι αὐτοὶ ἐκήρυξαν τὸν πόλεμο κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν τὸ 395 π.Χ.

Ἡ πρώτη μάχη ἔγινε στήν Ἀλίαρτο, μιὰ πόλη τῆς Βοιωτίας, κοντὰ στή Κωπαΐδα.

Στή μάχη αὐτή νικήθηκαν οἱ Σπαρτιᾶτες καί σκοτώθηκε ὁ Λύσανδρος.

Τότε οἱ Σπαρτιᾶτες κάλεσαν νά γυρίση πίσω τὸν Ἀγησίλαο, ὁ ὁποῖος ἐνίκησε τὸν στρατὸ τῶν συμμάχων στή πόλη Κορώνεια. Ἐκεῖ ὅμως πληγώθηκε.

Ὁ πόλεμος αὐτὸς κράτσε ἐννιὰ χρόνια καὶ ἐπειδὴ οἱ περισσότερες μάχες ἔγιναν κοντὰ στήν Κόρινθο, ὠνομάστηκε Κορινθιακὸς πόλεμος.

Ὁ ναύαρχος Κόνωνας, πού μετὰ τὴ καταστροφή στοὺς Αἰγὸς ποταμούς κατέφυγε στή Κύπρο, ἐτοίμασε ἰσχυρὸ στόλο μὲ χρήματα πού τοῦ ἔδωσαν οἱ Πέρσες καὶ τὸ 394 π.Χ. κατάστρεψε τὸ Περσικὸ στόλο εἰς τὴν Κνίδον τῆς Μ. Ἀσίας.

Ἀπὸ τότε χάθηκε ἡ ἡγεμονία τῆς Σπάρτης στή θάλασσα.

Τὸν ἄλλο χρόνο ὁ Κόνωνας μὲ τὸ σατράπη τῆς Περσίας Φαρνάβαζο ἦλθαν καὶ λεηλάτησαν τὰ παράλια τῆς Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας.

Συνέχεια ἦλθε στήν Ἀθήνα καὶ ἔφτιασε πάλι τὰ μακρὰ τεῖχη.

Ἔτσι ἔσβησε ἡ Σπαρτιατικὴ συμμαχία κι' ἄρχισε νά ξαναζῆ ἡ Ἀθηναϊκὴ.

Ὅταν οἱ Σπαρτιᾶτες εἶδαν ὅτι ἔχασαν ὅλους τοὺς συμμάχους, ἐσκέφθησαν νά συνεννοηθοῦν μὲ τοὺς Πέρσες.

Ἐπειδὴ οἱ Πέρσες ἔβλεπαν νά μεγαλώνη πάλι ἡ Ἀθηναϊκὴ συμμαχία ἄρχισαν ν' ἀνησυχοῦν.

Τότε οἱ Σπαρτιᾶτες ἔστειλαν στήν Ἀσία τὸ ναύαρχο Ἀντακλίδα κι' ἔκαμαν εἰρήνη μὲ τοὺς Πέρσες.

Ἡ εἰρήνη αὐτὴ ὠνομάστηκε Ἀντακλίδειος εἰρήνη.

Εἶχε ὄρους ταπεινωτικούς γιὰ τοὺς Ἕλληνες κι' ὅλες οἱ πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας ἔγιναν ἀνεξάρτητες καὶ δὲν εἶχαν δικαίωμα νά κάνουν μεταξύ τους καμμιά συμμαχία.

Μ' αὐτὸ τὸ τρόπο ἔμειναν στή Περσία, γιὰτὶ ἔτσι ἔχασαν τὴ δύναμή τους.

Ερωτήσεις :

1. Γιατί οί Σπαρτιᾶτες ἤθελαν νὰ καταλάβουν τὸ Περσικὸ Κράτος;
2. Ποιὸς συνέλαβε αὐτὸ τὸ σχέδιο ;
3. Ποιὰ ἦταν ἡ αἰτία νὰ μὴ πετύχῃ τὸ σχέδιο γιὰ νὰ διαλυθῇ ἡ Περσία ;
- 4 Πόσα χρόνια κράτησε ὁ Κορινθιακὸς Πόλεμος ;
5. Ποιὸν ἔστειλαν οί Σπαρτιᾶτες νὰ κάμῃ εἰρήνη μὲ τοὺς Πέρσες καὶ πῶς ὠμονάστηκε ἡ εἰρήνη αὐτή ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ

1. Κατάληψη τῶν Θηβῶν καὶ ἀπελευθέρωση αὐτῶν ἀπὸ τὸν Πελοπίδα.

Οἱ Θηβαῖοι ἦταν λαὸς μὲ πολλὰ προτερήματα.

Ἡ γενναιότητα καὶ ἡ τόλμη τοὺς ἐφάνηκε ὅταν οἱ Σπαρτιᾶτες κατέλαβαν τὴν ἀκρόπολι τῶν Θηβῶν Καδμεία.

Τὸ 382 π.Χ. ὁ στρατηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν Φοιβίδας περνοῦσε ἀπὸ τὴ Θήβα, μὲ στρατό, ποὺ πήγαινε νὰ ἐπιτεθῆ στὴν πόλιν Ὀλυνθο, ποὺ ἦταν στὴν περιοχὴ τῆς Χαλκιδικῆς.

Τότε ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὀλιγαρχικῶν Λεοντιάδης τὸν ἔπεισε νὰ καταλάβῃ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Θηβῶν Καδμεία.

Τὴ διοίκηση τῆς πόλεως τὴ παρέδωσε στὸ Λεοντιάδη.

Αἱ δημοκρατικοὶ Θηβαῖοι πῆγαν στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ σωθοῦν.

Οἱ Σπαρτιᾶτες ὑποστήριζαν τοὺς ὀλιγαρχικοὺς καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς δημοκρατικοὺς.

Τρία χρόνια μετὰ τὴν κατάληψη τῶν Θηβῶν οἱ Θηβαῖοι δημοκρατικοὶ μπῆκαν κρυφὰ στὴ Θήβα, σκότωσαν τοὺς ὀλιγαρχικοὺς καὶ κυρίεψαν τὴν πόλιν.

Ἀνάγκασαν νὰ φύγῃ ἡ φρουρὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν Καδμεία καὶ στὴ πόλιν ἔφεραν πάλιν τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα.

Πολλὲς φορές οἱ Σπαρτιᾶτες ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Θηβῶν χωρὶς νὰ καταφέρουν τίποτα.

Ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Πελοπίδας μὲ τοὺς ἑπαναστάτας

κατέλαβε τὴ πόλη, οἱ Θηβαῖοι πῆραν μεγάλο θάρρος κι ἄρχισαν νὰ δοξάζονται.

Ἐρωτήσεις:

1. Πῶς λεγόνταν τὰ πολιτικά Κόμματα τῶν Θηβῶν;
2. Πῶς ἐλευθέρωσε τὴ Θήβα ὁ Πελοπίδας ἀπὸ τοὺς ὀλιγαρχικούς;
3. Ποιὸ χρόνο ἐλευθέρωσε τὴ Θήβα ὁ Πελοπίδας;

2. Ἡ μάχη στὰ Λεῦκτρα καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας.

Ἀντίθετα ἀπὸ τὸν Πελοπίδα πού καταγόταν ἀπὸ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια, ὁ Ἐπαμεινώνδας καταγόταν ἀπὸ φτωχὴ, ἀλλὰ εὐγενικὴ οἰκογένεια.

Ἦταν μεγάλος ρήτωρ μὲ σπουδαία μὀρφωση.

Πρὸ πάντων ἦταν μεγάλο στρατηγικὸ μυαλό. Οἱ δύο αὐτοὶ στρατηγοὶ ἄρχισαν νὰ γυμνάζουν τοὺς Θηβαίους καὶ ὁ Πελοπίδας ἦταν ὁ ὀργανωτὴς τοῦ περίφημου ἱεροῦ λόχου.

Ὁ Λόχος αὐτὸς εἶχε 300 ἄνδρες, πού ἦταν φίλοι καὶ εἶχαν ὀρκισθῆ νὰ βοηθᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ νὰ μὴ χωρισθοῦν μέχρι θανάτου.

Ἄξια θαυμασμοῦ εἶναι καὶ ἡ φιλία πού εἶχαν μεταξὺ τῶν ὁ Πελοπίδας καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας.

Οἱ Θηβαῖοι κατέλαβαν ὅλες τὶς πόλεις τῆς Βοιωτίας. Σ' αὐτὸ βοηθοῦσαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πού μὲ τὸ στόλο ἐνοχλοῦσαν συνέχεια τοὺς Σπαρτιᾶτες.

Ὅμως ἐπειδὴ φοβήθηκαν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονία τῶν Θηβαίων, φρόντισαν νὰ γίνῃ συνέδριο στὴ Σπάρτη, γιὰ νὰ μιλήσουν πῶς θὰ γίνῃ εἰρήνη μ' ὅλες τὶς πόλεις.

Ἐπειδὴ οἱ Θηβαῖοι δὲν δέχθηκαν τὴν εἰρήνη οἱ Σπαρτιᾶτες, ἔστειλαν στρατὸ μὲ τὸ Βασιλέα αὐτῶν Κλεόμβροτο.

Οἱ δύο στρατοὶ συναντήθηκαν στὰ Λεῦκτρα, μικρὰ πόλη τῆς Βοιωτίας τὸ 371 π.Χ.

Ἐκεῖ ὁ Ἐπαμεινώνδας παρέταξε τὸ στρατὸ του μὲ νέο σχέδιο στὴ μάχη, πού τὴν ὠνόμασε λοξὴ φέλαγγα ἀπὸ τὸ σχῆμα τῆς.

Δυνάμωσε δηλαδή τὴν ἀριστερὴ πτέρυγα σὲ μεγάλο βάθος ποὺ χωροῦσε 50 ἄνδρες καὶ ἦταν αὐτὸ ἀπέναντι ἀπὸ τὴ δεξιὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ποὺ βρίσκονταν ὁ Κλεόμβροτος.

Στὴ μέση καὶ στὴ δεξιὰ πτέρυγα εἶχε λιγότερο στρατό.

Στὴν ἀριστερὴ πτέρυγα εἶχε καὶ τὸν ἱερὸ Λόχο μὲ τὸ Πελοπίδα.

Τὸ σχέδιό του πέτυχε καὶ ἡ καταστροφή τῶν Σπαρτιατῶν ἦταν μεγάλη.

Σ' αὐτὴ τὴ μάχη σκοτώθηκαν 400 γνήσιοι ντόπιοι Σπαρτιαῖτες καὶ πολλοὶ ἄλλοι Λακεδαιμόνιοι.

Οἱ Σπαρτιαῖτες πολέμησαν ἥρωικά, ἀλλὰ νικήθηκαν.

Ἐκεῖ σκοτώθηκε καὶ ὁ Κλεόμβροτος. Ἔτσι ἡ ἡγεμονία ἔφυγε ἀπὸ τὴ Σπάρτη καὶ τὴν πῆρε ἡ Θήβα.

Τὴ νίκη αὐτὴ τῶν Θηβαίων τὴν θαύμασαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ πρὸ παντὸς τὸ πολεμικὸ σχέδιο τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

Ἐρωτήσεις :

1. *Τί ἦταν ὁ Ἐπαμεινώνδας ;*
2. *Πότε ἐγινε ἡ μάχη στὰ Λεῦκτρα ;*
3. *Γιατί ἐνίκησαν ο Θηβαῖοι ;*

3. Ἡ μάχη τῆς Μαντινείας καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

Μετὰ ἀπὸ τὴ μάχη στὰ Λεῦκτρα ὅλες οἱ πόλεις τῆς Στερεᾶς πῆγαν μὲ τὸ μέρος τῶν Θηβαίων ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν Αἰτωλία.

Οἱ περισσότερες πόλεις τῆς Πελοποννήσου, ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Μακεδονία ἦταν σὰν ὑπήκοοι τῶν Θηβαίων.

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν ἐκυβέρνησαν καλὰ καὶ δὲν ἐφέρθηκαν δίκαια σ' ὅλους, γι' αὐτὸ ἄρχισαν ὅλες οἱ πόλεις νὰ τοὺς μισοῦν.

Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ οἱ Θηβαῖοι ζήτησαν τὴν βοήθεια τῶν Περσῶν καὶ πῆγε στὰ Σοῦσα ὁ ἴδιος ὁ Πελοπίδας τὸ 367 π.Χ. νὰ τὴν ζητήση.

Ἀπὸ τὴν αἰτία αὐτὴ ἄρχισαν νὰ ξεσηκώνονται σιγὰ -

σιγά όλες οί πόλεις έναντίον τῶν Θηβαίων καί ἤθελαν νά διαλύσουν τήν Θηβαϊκή συμμαχία.

Πολεμοῦσαν δυνατά σ' ὅλα τὰ σημεῖα οί Θηβαῖοι, ἀλλά δέν μποροῦσαν νά σταματήσουν τή πτώση τῆς ἡγεμονίας τους, πού ἐρχόταν μέ ταχύ βῆμα.

Στό μεταξὺ διάστημα τὰ πράγματα χειροτέρευαν στή Πελοπόννησο.

Θάνατος τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

Ἡ Ἀρκαδία εἶχε συμμαχήσει μέ τοὺς Σπαρτιᾶτες, στή συμμαχία δέ αὐτὴ μπῆκαν καί οί Ἀχαιοὶ καί Ἡλεῖοι.

Τότε μέ πολύ στρατὸ πέρασε τὸν Ἴσθμὸ ὁ Ἐπαμεινώνδας καί ἔφθασε στήν Τεγέα τῆς Ἀρκαδίας.

Μέ τὸν Ἐπαμεινώνδα πῆγαν οί Ἀργεῖοι καί οί Μεσσηνιοί.

Τότε ἐπιχείρησε ὁ Ἐπαμεινώνδας νά καταλάβῃ τὴ Σπάρτη μέ αἰφνιδιασμό, ἐπειδὴ δέν τὴν ὑπερασπιζόταν κανεῖς.

Τὴν ἔσωσαν ὅμως οί Σπαρτιᾶτες τὴ τελευταία στιγμή.

Τότε τὸ 362 π.Χ. ὁ Ἐπαμεινώνδας παρέταξε τὶς δυνάμεις του ὅπως καί στὰ Λεῦκτρα δηλαδή, μέ τὸ πολεμικὸ

σχέδιο τῆς λοξῆς φάλαγγας στή Μαντινεία τῆς Ἀρκαδίας.

Οἱ Θηβαῖοι ὀρμητικοὶ νικοῦσαν, ἀλλὰ σὸ κρίσιμο σημεῖο τῆς μάχης σκοτώθηκε ὁ Ἐπαμεινώνδας.

Ἔτσι κατέρεισε ἡ ἡγεμονία τῶν Θηβῶν μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἐπαμεινώνδα καὶ μιὰ σύγχυσις ἐπεκράτησε σ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες, ἕως ὅτου φάνηκε μιὰ νέα Ἑλληνικὴ δύναμις ἡ Μακεδονία.

Ἑρωτήσεις :

1. *Γιατί ἄρχισαν νὰ μισοῦνε τοὺς Θηβαίους οἱ σύμμαχοί των ;*
2. *Ποιοὶ ἦσαν στή μάχη τῆς Μαντινείας μαζὶ μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες καὶ ποιοὶ μὲ τὸν Ἐπαμεινώνδα ;*
3. *Ποιό χρόνο ἐγινε ἡ μάχη τῆς Μαντινείας ;*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ

1. 'Ιστορία τῆς Μακεδονίας.

Μετὰ τὴ Θεσσαλία καὶ πέρα ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο πρὸς τὸ Βόρειο μέρος, βρίσκεται ἡ Μακεδονία. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας αὐτῆς εἶναι καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες, γιατί κατάγονται ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς.

Οἱ Μακεδόνες ἦσαν ψηλόκορμοι μὲ γερὰ σώματα καὶ οἱ καλύτεροι πολεμιστές.

Οἱ περισσότεροι ἐκαλλιεργοῦσαν τὴ γῆ καὶ ἔτρεφαν κοπάδια ἀπὸ γίδια καὶ πρόβατα.

Στὰ πρῶτα χρόνια ἦσαν ἀπολίτιστοι, ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ ὅταν κατέβηκαν πρὸς τὴ θάλασσα καὶ γνώρισαν τὸ πολιτισμὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἄρχισαν κι' αὐτοὶ νὰ γίνονται πολιτισμένους λαός.

Στὴν ἀρχὴ εἶχαν τὴ πρωτεύουσά τους στὰς Αἰγὰς (τὴ σημερινὴ Ἔδεσσα)

Κατόπιν ἔκαναν πρωτεύουσά τους τὴν Πέλλα (τὰ σημερινὰ Γιαννιτσά).

Ὅπως εἶδαμε, ὅταν οἱ Πέρσες κατέλαβαν τὴν Ἑλλάδα, ἀνάγκασαν τὸ Βασιλιά τους Ἀλέξανδρο τὸν Α' νὰ πάη μαζί τους στὴν ἐκστρατεία ποὺ ἔκαναν κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν ἔφυγαν οἱ Πέρσες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, πάλι ἔγιναν οἱ Μακεδόνες ἐλεύθεροι.

Τὸ 413 - 399 π.Χ. Βασιλιάς τῆς Μακεδονίας ἦταν ὁ Ἀρχέλαος.

Κατὰ τὴ Βασιλεία του ἡ Μακεδονία πῆρε μεγάλη πρόοδο.

Ὁ Ἀρχέλαος ἔφτιαξε δρόμους, ἔκανε πόλεις καὶ ὠργάνωσε τὸ Μακεδονικὸ στρατό.

Ἀνέπτυξε τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες καὶ τὴ πρωτεύουσά του τὴν ἔκανε κέντρο πολιτισμοῦ.

Ἐρωτήσεις :

1. Σὲ ποῖο μέρος τῆς Ἑλλάδας βρίσκεται ἡ Μακεδονία ;
2. Γιατί οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι Ἕλληνες ;
3. Ποιά ἦταν πρωτεύουσα τοῦ Μακεδονικοῦ Κράτους ;
4. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τοὺς Πέρσες ποῖός ἔγινε Βασιλιᾶς τῆς Μακεδονίας ;

2. Φίλιππος.

Ὁ Φίλιππος ὅταν ἦταν ἀκόμη 15 χρόνων, τὸν ἔπιασε αἰχμάλωτο καὶ τὸν ἔφερε στὴ Θήβα ὁ Πελοπίδας, τὴν ἐποχὴ πού ἔκανε τὴν ἐκστρατεία στὴ Μακεδονία.

Ἐκεῖ ὠφελήθηκε πολλὰ καὶ ἔμαθε πολλὰ ἀπὸ τοὺς δυὸ σπουδαιούς ἀρχοντας τῶν Θηβῶν, Πελοπίδα καὶ Ἐπαμεινώνδην.

Ἐκεῖ ἔμαθε ὅλα τὰ προτερήματα τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ γνώρισε καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν. Ἐκεῖ ἔμαθε καὶ τὴ στρατιωτικὴ τέχνη. Ἔτσι ὅταν ἔγινε Βασιλιᾶς, ἤξερε καλὰ ὅλες τὶς συνήθειες τῶν Ἑλλήνων.

Γύμνασε καλὰ καὶ ὠργάνωσε τὸ Μακεδονικὸ στρατό. Βρῆκε δὲ νέο τρόπο παρατάξεως τοῦ στρατοῦ, τὴ Μακεδονικὴ φάλαγγα.

Σύμφωνα μὲ τὴ παράταξη αὐτὴ οἱ ἄνδρες ἔμπαιναν σὲ δέκα ἕξ γραμμές.

Οἱ ἄνδρες τῶν πέντε πρώτων γραμμῶν ἐκράτουν μακρὰ δόρατα μέχρι 6 μέτρα καὶ ἔτσι σχηματίζουν πυκνὸ τεῖχος ἀπὸ λόγχες.

Τὰ δόρατα αὐτὰ ἐλέγοντο σάρισα.

Είχε και άλλα βοηθητικά σώματα, όπως τους ακοντιστάς και τους τοξότες.

Μ' αυτό το δυνατό στρατό ο Φίλιππος, νίκησε όλους τους γειτονικούς λαούς και μεγάλωσε το Κράτος του.

Κατόπιν άρχισε να κυριεύη όλες τις άποικίες των Αθηναίων στη Χαλκιδική και τελευταία τή πρωτεύουσα αυτών "Ολυνθον.

Έπειτα έβαλε σαν σχέδιο στο μυαλό του να καταλάβη τήν Ελλάδα.

Αυτό το κατάλαβε πρώτος ο Δημοσθένης, μεγάλος ρήτορας των Αθηναίων, και μέ τους περιφήμους λόγους του πού ώνομάστηκαν Φιλιππικοί, παρακινούσε τους Αθηναίους να στείλουν βοήθεια κατά του Φιλίππου.

Φίλιππος

του πού ώνομάστηκαν Φιλιππικοί, παρακινούσε τους Αθηναίους να στείλουν βοήθεια κατά του Φιλίππου.

Έρωτήσεις :

- 1 Ποῦ σπούδασε ὁ Φίλιππος ;
- 2 Πῶς ὠνόμασε τή παρόταξη τοῦ στρατοῦ του ;
- 3 Πῶς μεγάλωσε τὸ κράτος του ;

3. Ὁ ἱερός πόλεμος.

Ένας νέος εμφύλιος πόλεμος πού έγινε μεταξύ των Ελλήνων, έδωκε τήν άφορμή στο Φίλιππο, να πάρη μέρος στα πράγματα τής Ελλάδος.

Οί Θηβαῖοι μισούσαν πάντοτε τους Φωκεῖς.

Πολύ περισσότερο από τότε πού άρνήθηκαν να βοηθήσουν αυτούς στην έκστρατεία πού έκανε ο Έπαμεινώνδας στη Πελοπόννησο.

Ένόμισαν δε ότι τους δόθηκε ή ευκαιρία, για να τους

τιμωρήσουν, όταν οί Φωκείς ἐκαλλιέργησαν κτήματα πού ἀνῆκαν στό Μαντεῖο τῶν Δελφῶν.

Ἐπέφεραν τή πράξη τους αὐτή στό Ἀμφικτιονικό συνέδριο καί αὐτό κατεδίκασε τοὺς Φωκείς σέ πρόστιμο πολλῶν ταλάντων, γιατί αὐτή ἡ πράξις θεωρήθηκε ἀσέβεια.

Ἐπειδὴ τὸ πρόστιμο αὐτὸ ἦταν πολὺ βαρὺ, οί Φωκείς δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ πληρώσουν.

Γιὰ νὰ προλάβουν ὅμως τὶς ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου, ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν καί ἄρπαξαν τοὺς θησαυροὺς του.

Τότε τὸ συνέδριο ἀνέθεσε στοὺς Θηβαίους, στοὺς Λοκροὺς καί τοὺς Θεσσαλοὺς νὰ τοὺς τιμωρήσουν.

Ἔτσι ἄρχισε ἓνας πόλεμος, πού βάσταξε ἔννια χρόνια καί ὠνομάστηκε Ἱερὸς Πόλεμος.

Τοὺς Φωκείς τοὺς βοηθοῦσαν οί Σπαρτιᾶτες καί οί Ἀθηναῖοι.

Ὅταν οί Θηβαῖοι στό τέλος κατάλαβαν ὅτι θὰ νικηθοῦν, ἐζήτησαν τὴ βοήθεια τοῦ Φιλίππου.

Ἀμέσως ὁ Φίλιππος πού βρῆκε τὴν εὐκαιρία μπῆκε μὲ στρατὸ στὴ Θεσσαλία καί κατέλαβε τὴ Φωκίδα.

Κάλεσε τὸ Ἀμφικτιονικό Συνέδριο καί αὐτὸ ἀπεφάσισε ὅ,τι τοῦ εἶπε ὁ Φίλιππος δηλαδή :

1. Νὰ διαλυθοῦν τὰ μικρὰ χωριά.

2. Νὰ πληρώσουν στό Μαντεῖο 50 τάλαντα τὸ χρόνο μέχρι νὰ ξεπληρώσουν τὰ χρήματα πού ἄρπαξαν.

καί 3. Νὰ μὴ παίρνουν μέρος στό Συνέδριο, τὰς δὲ ψήφους τους νὰ τοὺς παίρνη ὁ Φίλιππος.

Ἀπὸ τότε καί μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀπόφαση γύρισε ὁ Φίλιππος στὴ Μακεδονία καί σχεδὸν διηύθυνε αὐτὸς τὸ Ἀμφικτιονικό Συνέδριο.

Ἐρωτήσεις:

1. Διατί ὁ πόλεμος μεταξὺ τῶν Θηβαίων μὲ τοὺς Φωκείς ὠνομάστηκε Ἱερὸς ;

2 Πόσα χρόνια κράτησε ὁ Ἱερὸς πόλεμος ;

3. Γιατί νικήθηκαν οί Φωκεῖς ;

4. Ἡ μάχη τῆς Χαιρωνίας.

Στὸ μεταξὺ διάστημα, νέος ἱερὸς πόλεμος ἔδωκε τὴν εὐκαιρία στὸ Φίλιππο νὰ πάρῃ μέρος πάλι στὰ πράγματα τῆς νότιας Ἑλλάδας.

Ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφισσας τὸ 339 π.Χ. καλλιέργησαν μερικὰ κτήματα τοῦ Μαντείου, τὸ Ἀμφικτιονικὸ Συνέδριο τοὺς τιμώρησε μὲ βαρὺ πρόστιμο.

Αὐτοὶ δὲν ἤθελαν νὰ πληρώσουν τὸ πρόστιμο καὶ τὸ συνέδριο κάλεσε τὸ Φίλιππο νὰ τοὺς τιμωρήσῃ.

Τότε ὁ Φίλιππος πῆρε 30.000 Πεζοὺς καὶ 2.000 Ἴππεῖς, ἐβάδισε κατὰ τῆς Ἀμφισσας καὶ τὴν κυρίεψε.

Κατόπιν κατέλαβε καὶ τὴν Ἐλάτειον, ὄχυρὰν πόλιν τῆς Φωκίδος.

Τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάλεσαν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Δήμου καὶ ἐκεῖ ὁ Δημοσθένης ἀνέβηκε στὸ Βῆμα καὶ εἶπε ὅτι πρέπει νὰ ξεχάσουν τὰ μίση καὶ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τοὺς Θηβαίους.

Ἔτσι οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τοὺς Θηβαίους ἐνώθηκον γιὰ νὰ ἀμυνθοῦν καὶ νὰ προστατέψουν τὴν ἐλευθερία τους, πὺν κινδύνευσαν ἀπὸ τὴν ἐπίθεση τοῦ Φιλίππου.

Ὁ συμμαχικὸς στρατὸς συγκεντρώθηκε στὴ πεδιάδα τῆς Χαιρώνειας, πὺν ἦταν μιὰ μικρὴ πόλις τῆς Βοιωτίας.

Ἐκεῖ ἔγινε ἡ μεγάλη σύγκρουση.

Οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πολέμησαν μὲ ὄλη τους τὴ δύναμη, γιὰ νὰ προστατέψουν τὴν ἐλευθερία τους.

Οἱ 300 μάλιστα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου πολέμησαν σὰν ἥρωες καὶ σκοτώθηκαν ὅλοι.

Ὁ Ἀλέξανδρος γιὸς τοῦ Φιλίππου ὤρμησε μὲ τὸ ἱππικὸ του καὶ ἔσπασε τὴν παράταξη τῶν Θηβαίων. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἦταν 18 χρόνων κι' ὅμως ἔγινε ὁ κύριος αἴτιος τῆς νίκης τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ μὲ τὴν τόλμη του στὴ μάχη αὐτή. . .

Οἱ Ἀθηναῖοι ὅταν εἶδαν ὅτι πρόκειται νὰ κυκλωθοῦν ἔφυγαν, ἀφοῦ ἄφησαν 1000 νεκροὺς καὶ 2000 αἰχμαλώτους.

Οἱ Θηβαῖοι ἔχασαν περισσότερο στρατὸ στὴ μάχη αὐτή.

Μετὰ τὴν μάχη καὶ τὴν νίκη, ὁ Φίλιππος ἄφησε νὰ θάψουν

τούς νεκρούς σέ μαζικούς τάφους οί 'Αθηναῖοι καί ἄφησε τούς αἰχμαλώτους ἐλευθέρους.

Στούς Θηβαίους φάνηκε ποιό σκληρὸς καί θανάτωσε τούς ἀντιπάλους του κι' ἔβαλε Μακεδονικὴ φρουρὰ πάνω στὴν ἀκρόπολη Καδμεία.

'Αργότερα οί Θηβαῖοι, γιὰ νὰ τιμήσουν τούς νεκρούς τους, ἔκαναν ἓνα μνημεῖο μὲ μαρμάρينو λιοντάρι, ποὺ λέγεται ὁ Λέοντας τῆς Χαιρωνείας.

Κατόπιν ὁ Φίλιππος προχώρησε καί κατέλαβε τίς ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας, ὅπως τὴ Χαλκίδα, τὴ Κόρινθο κι' ἔκαμε εἰρήνη μὲ τούς 'Αρκάδες καί Μεσσηνίους.

Μόνο οί Σπαρτιῶτες ἔμειναν ἐλεύθεροι μέσα ὅμως στὰ σύνορά τους.

Τέλος ἔκανε στὴ Κόρινθο Πανελλήνιο συνέδριο, ποὺ πῆραν μέρος ὅλες οί πόλεις πλὴν τῆς Σπάρτης.

'Εκεῖ ἀπεφάσισαν νὰ βοηθήσουν τὸ Φίλιππο νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Γύρισε ὁ Φίλιππος στὴ Μακεδονία, γιὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ στρατό του.

"Ενας ὅμως σωματοφύλακὰς του ποὺ τὸν ἔλεγαν Πασανία τὸν σκότωσε τὴν ὥρα ποὺ γίνονταν οί γάμοι τῆς κόρης του. "Ετσι τὸ σχέδιό του ἔμεινε γιὰ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ ὁ γιὸς του 'Αλέξανδρος.

'Ερωτήσεις :

1. *Απὸ ποιά ἀφορμὴ ἔγινε ἡ μάχη τῆς Χαιρώνειας ;*
2. *Ποιὸς ἐνίκησε στὴ μάχη αὐτὴ καί πῶς πολέμησαν οἱ σύμμαχοι ;*
3. *Μετὰ τὴ νίκη τί ἀπεφάσισε νὰ κάνῃ ὁ Φίλιππος ;*

5. 'Ο Μέγας 'Αλέξανδρος.

'Ο Μέγας 'Αλέξανδρος ἀνέβηκε στὸ θρόνο πολὺ νέος μόλις 20 χρόνων.

Γεννήθηκε στὴν Πέλλα τὸ 356 π.Χ. καί εἶχε πατέρα τὸ Φίλιππο καί μητέρα τὴν 'Ολυμπιάδα, ποὺ ἦταν κόρη Βασιλιά τῆς 'Ηπείρου.

Ὁ νεαρὸς Βασιλεὺς εἶχε πολλὰ προτερήματα.

Ἦταν φιλότιμος, ἐργατικός, εἶχε ἀγάπη στὴ μάθησι καὶ ἦταν πολὺ ἔξυπνος.

Ἀγαποῦσε πολὺ τὰ στρατιωτικὰ ὅπως ὁ πατέρας του. Ἦταν τολμηρὸς καὶ δὲν γνώρισε τί θὰ εἶπῃ φόβος,

Σὲ ἡλικία 12 χρόνων ἐδάμασε ἓνα ἄγριο ἄλογο μὲ τὴν ἄδεια τοῦ πατέρα του.

Τὸ ἄλογο αὐτὸ τὸ ἔλεγαν Βουκεφάλα καὶ ἦταν πολὺ ἄγριο.

Αὐτὸ φοβόταν ἀπὸ τὸν ἴσκιό του.

Γι' αὐτὸ τὸ γύρισε πρὸς τὸν ἥλιο καὶ ἀμέσως τὸ καβαλίκεψε.

Μετὰ ἀφοῦ τὸ κούρασε γύρισε θριαμβευτῆς καὶ τὸ ἄλογο τὸ ἡμέρωσε.

Τότε τὸν θαύμασαν ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ ὁ πατέρας του δακρυσμένος τοῦ εἶπε νὰ ζητήσῃ μεγαλύτετο Βασίλειο, γιὰτὶ ἡ Μακεδονία δὲν τὸν χωροῦσε.

Εἶχε σπουδαῖα σωματικὰ χαρίσματα. Ἦταν ξανθός, εἶχε ὠραῖα μαλλιά φυτρωμένα σ' ὄμορφο κεφάλι, ἀνδρικό πρόσωπο καὶ ἀκτινοβόλα μάτια.

Ἐρωτήσεις :

1. Πόσο χρόνων ἐγινε Βασιλεὺς ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ;
2. Ποιᾶ ἦταν τὰ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ χαρίσματά του ;
3. Τί ἔκανε νὰ τὸν θαυμάσουν ὅταν ἦταν ἀκόμη 12 χρόνων ;

6. Παιδικὴ ἡλικία καὶ μὀρφωση τοῦ Ἀλεξάνδρου .

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὴ παιδικὴ ἡλικία ἔδειξε πολλὰ χαρίσματα. Ἐπαιζε ἀκόμη καὶ Ἑλληνικὰ δράματα καὶ τραγουδοῦσε χωρικὰ ἀπὸ αὐτά.

Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος

Όταν ήταν 13 χρόνων ο πατέρας του κάλεσε από την Αθήνα το μεγάλο φιλόσοφο Αριστοτέλη, που καταγόταν από τα Στάγειρα της Χαλκιδικής, για να αναθέσει τη μόρφωση του Αλέξανδρου. Του Αλέξανδρου του άρεσε πολύ η μάθηση και σεβόταν πολύ το δάσκαλό του.

Μάλιστα έλεγε ότι στο πατέρα μου χρωστώ τη ζωή μου και στο δάσκαλό μου τη καλή ζωή μου.

Ο Αριστοτέλης εργάστηκε πολύ, ώστε ο Αλέξανδρος να αγαπήσει τα Ελληνικά γράμματα.

Από τους ποιητές περισσότερο αγάπησε ο Αλέξανδρος τον Όμηρο.

Εθαύμαζε δε τους ήρωες της Ιλιάδος, όπως το γενναίο Αχιλλέα και ήθελε να γίνει όμοιος στην ανδρεία.

Ερωτήσεις :

1. Ποιός ανέλαβε τη μόρφωση του Αλέξανδρου ;
2. Γιατ αγάπαγε τον Όμηρο και τί θαύμαζε από τη Ιλιάδα ;

7. Επανάσταση και καταστροφή των Θηβών.

Όταν ο Αλέξανδρος έγινε Βασιλιάς σε ηλικία 20 χρόνων, αφού πέθανε ο πατέρας του Φίλιππος είχε πολλές δυσκολίες.

Πρώτα απ' όλα κινδύνευε ο Θρόνος του από διαφόρους, που δεν τον έβλεπαν με καλό μάτι.

Έπειτα οι Νότιοι Έλληνες όταν έμαθαν το θάνατο του Φιλίππου, άρχισαν να έτοιμάζονται για επανάσταση.

Ο νεαρός όμως Αλέξανδρος δεν ήταν από τους ανθρώπους που τα χάνουν εύκολα.

Στην αρχή στράφηκε έναντίον των ανθρώπων που ήθελαν τον θρόνο του.

Άλλους απ' αυτούς σκότωσε κι' άλλοι έφυγαν στην Ασία.

Έπειτα με δυνατό στρατό έφτασε μέχρι τη Κόρινθο και εκεί εκάλεσε Πανελλήνιο συνέδριο όπως ο πατέρας του.

Όλες οι πόλεις τον ανεγνώρισαν για άρχιστράτηγο.

Ἔτσι ἐπῆγε ἐναντίον τῶν Βαρβάρων Περσῶν.

Τότε ὅμως διαδόθηκε ὅτι σκοτώθηκε καὶ οἱ Θηβαῖοι ἐπαναστάτησαν καὶ μάλιστα πολιορκήσαν τὴ Μακεδονικὴ φρουρὰ πού ἦταν στὴν Καδμεία.

Μὲ μεγάλη ταχύτητα ὁ Ἀλέξανδρος, ὅταν ἔμαθε γιὰ τὴν ἐπανάσταση τῶν Θηβαίων ἔφτασε στὴν Θήβα.

Κάλεσε τοὺς Θηβαίους νὰ παραδοθοῦν γιὰ νὰ μὴ κάμη πόλεμο, ἀλλὰ αὐτοὶ ἀρνήθηκαν.

Τότε ἐπετέθηκε καὶ κυρίεψε τὴ πόλη τὸ 335 π.Χ.

6.000 Θηβαῖοι σκοτώθηκαν καὶ οἱ ἄλλοι πουλήθηκαν σὰν δοῦλοι.

Ἡ πόλη τῶν Θηβῶν καταστράφηκε ὀλόκληρη. Σεβάστηκε μόνο τὸ σπίτι τοῦ ποιητῆ Πίνδαρου.

Ἦλθε κατόπιν στὴ Κόρινθο, ὅπου ὅλες οἱ πόλεις τοῦ δήλωσαν πίστη καὶ ἀφοσίωση.

Γύρισε ἔπειτα στὴ Μακεδονία καὶ ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται γιὰ τὴ μεγάλη του ἐκστρατεία ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Ἐρωτήσεις :

1. *Γιατί συνάντησε δυσκολίες στὰ πρῶτα χρόνια τῆς Βασιλείας του ὁ Ἀλέξανδρος ;*
- 2 *Πῶς ἔγινε δυνατὸς στὸ θρόνο του;*
3. *Γιατί ἐπαναστάτησαν οἱ Θηβαῖοι ;*

8. Ἐκστρατεία κατὰ τῶν Περσῶν καὶ ἡ μάχη τοῦ Γρανικοῦ .

Τὴν ἀνοιξη τοῦ 334 π.Χ. ὁ Ἀλέξανδρος ἀφοῦ ἄφησε στὴ διοίκηση τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδας τὸν Ἀντίπατρο, ξεκίνησε ἀπὸ τὴ Πέλλα γιὰ τὴν Ἀσία μὲ 30.000 πεζοὺς καὶ 5.000 ἵππεις.

Στρατηγοὶ του ἦταν ὁ Παρμενίων, ὁ Περδίκας, ὁ Κλεῖτος καὶ ὁ Ἡφαιστίων, καθὼς καὶ ὁ γιὸς τοῦ Παρμενίωνα Φιλώτας.

Ἀπὸ τὴ Θράκη πέρασε στὰ παράλια τῆς ἡ. Ἀσίας κυβερνώντας ὁ ἴδιος τὸ πλοῖο του.

Τὸν ἴδιο ἀκριβῶς καιρό, πέρασε κι' ὁ στρατὸς του μὲ

τὸ Μακεδονικὸ καὶ συμμαχικὸ στόλο πού εἶχε δύναμη 160 πλοίων.

Ὅταν ἔφθασε στὴ Τροία κατέθεσε στεφάνι στὸ μνήμα τοῦ Ἀχιλλέα, τὸν ὁποῖον ὅπως εἶδαμε θαύμαζε περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀμηρικοὺς ἥρωες.

Τότε Βασιλιᾶς στὴ Περσία ἦταν ὁ Δαρεῖος ὁ Γ'.

Ὅταν ἔμαθε ὅτι μπῆκε στὴ χώρα του ὁ Ἀλέξανδρος, διέταξε τοὺς σατράπες καὶ στρητγούς του νὰ τὸν ἐμποδίσουν νὰ προχωρήσει.

Ἀμέσως πῆραν δύναμη στρατοῦ ἀπὸ 20.000 Πέρσες καὶ ἄλλους τόσους μισθοφόρους Ἕλληνες καὶ τοὺς παρέταξαν στὴν ἀνατολικὴ ὄχθη τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ. Ὅταν ἔμαθε ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ὁ στρατὸς τῶν Περσῶν συγκεντρώθηκε στὸ Γρανικὸ ποτάμι, ἤλθε νὰ τὸν συναντήσει.

Ἀμέσως ἓνα τμήμα τοῦ ἰππικοῦ πέφτει στὸ ποτάμι, γιὰ νὰ περάσει στὸ ἄλλο μέρος τῆς ὄχθης.

Ἐκεῖ ὁ ἀγώνας ἦταν δραματικός, γιὰτι καὶ οἱ Πέρσες πολεμοῦσαν πολὺ σκληρά.

Τότε μπῆκε ὁ Ἀλέξανδρος μπροστὰ ἀπὸ τὸ στρατό του καὶ τὰ πράγματα μεταβλήθησαν, γιὰτι οἱ Μακεδόνες πῆραν θάρρος καὶ πέρασαν τὸ ποτάμι.

Σὲ μιὰ στιγμή, πού ἡ μάχη γινόταν σῶμα με σῶμα, κινδύνεψε νὰ σκοτωθῆ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὸ σπαθὶ τοῦ Πέρση στρατηγοῦ Σπιθιδράτη.

Τὸν ἔσωσε ὅμως ὁ στρατηγὸς του Κλεῖτος, πού ἔκοψε τὸ χέρι τοῦ Σπιθιδράτη, τὴ στιγμή πού ἦταν ἕτοιμος νὰ χτυπήσει τὸν Ἀλέξανδρο.

Στὸ τέλος οἱ Πέρσες φοβήθηκαν καὶ ἔφευγαν πρὸς τὰ πίσω.

Στὴ μάχη αὐτὴ σκοτώθηκαν 2.500 Πέρσες, ὅσοι δὲ Ἕλληνες μισθοφόροι ἐγλύτωσαν, πιάστηκαν αἰχμάλωτοι καὶ τοὺς ἔστειλε ὁ Ἀλέξανδρος στὴ Μακεδονία σὰν δούλους, γιὰ νὰ καλλιεργοῦν τὴ γῆ.

Μετὰ τὴ νίκη ἔθαψε μὲ τιμὲς τοὺς νεκροὺς του καὶ ἀπὸ τὰ λάφυρα ἔστειλε 300 ἀσπίδες γιὰ ἀφιέρωμα στὴν Ἀθηνᾶ.

Τὰ λάφυρα αὐτὰ κρεμάστηκαν στὸ Παρθενῶνα μὲ τὴν ἐπιγραφή.

« Ὁ Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακε-

δαιμονίων ἀπὸ τῶν Βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων»

Τὰ σημάδια ἀπὸ τὰ καρφιά ποῦ κρεμάστηκαν τὰ Περσικὰ λάφυρα φαίνονται καὶ σήμερα στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ Παρθενῶνα.

Μετὰ ἀπὸ τὴ νίκη στὸ Γρανικὸ ποταμό, ἄρχισε ὁ Ἀλέξανδρος νὰ κυριεύη σὲ λίγο διάστημα ὁλόκληρη τὴ Μ. Ἀσία.

Ἔτσι κυρίεψε τὶς πόλεις τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Λυδίας.

Ὅλες οἱ Ἰωνικὲς πόλεις τὸν ὑποδέχονται μὲ ἐνθουσιασμό σὰν ἐλευτερωτὴ.

Μόνο ἔφεραν ἀντίσταση ἡ Μίλητος καὶ Ἀλικαρνασσός, γιατί τὶς προστάτευε ὁ Περσικὸς στόλος ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἀλλὰ καὶ αὐτὲς τὶς κυρίεψε.

Κατόπιν ἔφθασε στὴ πόλη Γόρδιο γιὰ νὰ συναντήσῃ ἐκεῖ τὸν Παρμενίωνα.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ Βοϊδάμαξα εἶχαν δέσει τὶς ρόδες τῆς μὲ φλοῖδα κраниᾶς καὶ δὲν φαινόταν οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος.

Ἐπὶ τῆς παραδόσῃ ὅτι ὁποῖος λύσῃ τὸ Γόρδιο δεσμό θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀσία.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιχείρησε νὰ τὸν λύσῃ, ἀλλὰ, ἐπειδὴ στάθηκε ἀδύνατο, τὸν ἔκοψε μὲ τὸ σπαθί του, καὶ εἶπαν ὅτι τὸν ἔλυσε κι' ἔτσι πίστεψαν ὅλοι ὅτι θὰ γινόταν κύριος τῆς Ἀσίας.

Ἐρωτήσεις :

1. Πότε ξεκίνησε ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἀπὸ ποῦ γιὰ νὰ πάῃ στὴν Ἀσία;

2. Σὲ ποῖο ποταμὸ ἔγινε ἡ μεγάλη μάχη μὲ τοὺς Πέρσες;

3. Ποιὲς πόλεις ἀπὸ τὶς Ἰωνικὲς ἔφεραν ἀντίσταση;

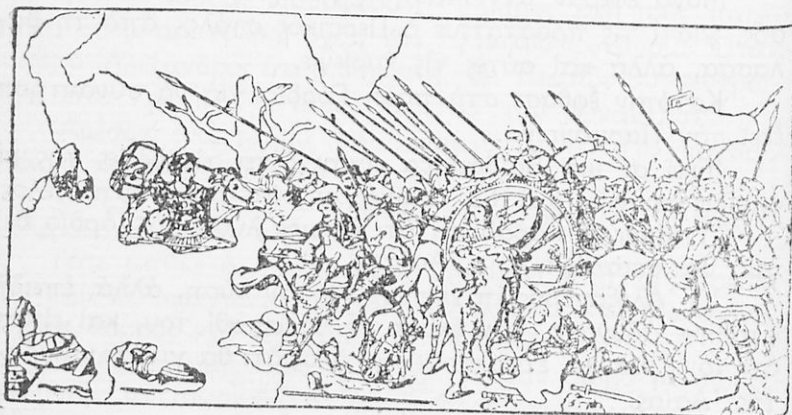
4. Πῶς ἔλυσε τὸ Γόρδιο δεσμό ὁ Ἀλέξανδρος;

9. Ἡ μάχη στὴν πεδιάδα τῆς Ἰσοῦ (333 π. Χ.)

Ὅταν νικήθηκε ὁ Περσικὸς στρατὸς στὸ Γρανικὸ ποταμὸ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος κατέλαβε ὁλόκληρη τὴ Μ. Ἀσία, ὁ Δαρεῖος ἄρχισε νὰ σκέφτεται ὅτι θὰ ἔρθῃ καὶ ἡ δική του σειρά.

Συγκέντρωσε στρατό από 400.000 πεζούς και 100.000 ίππεις, τόν όποιον άπεφάσισε νά όδηγήσει ό ίδιος. Πέρασε από τίς πεδιάδες τής Βαβυλώνος και ήλθε στά στενά τής Κιλικίας.

Οί δύο στρατοί παρατάχθηκαν στή πεδιάδα τής Ίσοϋ, όπου δέν χωρούσε όλόκληρο τό στρατό τών Περσών. Έκει οί δύο στρατοί συγκρούστηκαν και ή νίκη ήταν σκληρή. Ή Μακεδονική φάλαγγα έθριάμβευσε κι' έσπασε τήν έχθρική παράταξη. Ο ίδιος ό Άλέξανδρος πού ήταν

Ή μάχη τής Ίσοϋ.

έπί κεφαλής του ίππικού χτυπούσε τόν έχθρό από τά πλευρά.

Ο Δαρείος πού στο μεταξύ διάστημα είχε κυκλωθή από φόβο άφησε όχι μόνο τό στρατό του κι' έφυγε, αλλά κι' αυτή τήν οικογένειάν του.

Ή μητέρα του, ή γυναίκα του και τά δύο του κορίτσια πιάστηκαν αίχμάλωτοι.

Στή φυγή του ό Δαρείος άφησε τά όπλα του και τόν μανδύαν του επάνω στο άμάξι του.

Πολλά λάφυρα πήραν οί Μακεδόνες στή μάχη αυτή. Οί σκοτωμένοι στή μάχη αυτή από τούς Πέρσες πέ-

ρασαν τις 100.000 και μεταξύ αυτών ησαν και πέντε στρατηγοί.

Ἑρωτήσεις :

1. Πότε ἐγινε ἡ μάχη στὴν Ἴσσο ;
2. Γιατί νικήθηκαν οἱ Πέρσες ;
3. Πόσους νεκροὺς εἶχαν στὴ Μάχη αὐτὴ οἱ Πέρσες ;

10. Ὁ Ἀλέξανδρος κυριεύει τὴ Φοινίκη καὶ Παλαιστίνη.

Ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴ νίκη του στὴν Ἴσσο, σταμάτησε νὰ κυνηγᾷ τὸ Δαρεῖο κι' ἐγύρισε πρὸς τὸ Νότο, πού ἦταν ἡ ναυτικὴ βάση τῶν Περσῶν.

Ὅλες οἱ Φοινικὲς πόλεις παραδόθηκαν καὶ ὅλα τὰ πλοῖα τὰ Φοινικὰ, τὰ Ροδιακὰ καὶ τὰ Κυπριακὰ.

Ἔτσι μεγάλωσε καὶ τὸ στόλο του ὁ Ἀλέξανδρος. Ἀντίσταση ἔφερε μόνο ἡ Τύρος, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἀλέξανδρος κατέβαλε, ἀφοῦ τὴ πολιορκησε ἑπτὰ μῆνες.

Ἐτιμώρησαν πολὺ σκληρὰ οἱ Μακεδόνες τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αὐτῆς, ἐπειδὴ ἔσφαξαν τοὺς λίγους Ἕλληνας πού ἔπιασαν αἰχμαλώτους.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας τῆς Τυροῦ ὁ Δαρεῖος ἔστειλε πρόταση νὰ συμβιβασθοῦν μὲ τὸν Ἀλέξανδρο. Αὐτὸς δὲν τὴν δέχτηκε, ἂν καὶ τοῦ ἔδινε πολλὰ χρήματα καὶ τὴ μιὰ ἀπὸ τις κόρες του σὲ γάμο.

Ἀπὸ τὴν Τύρο ὁ Ἀλέξανδρος προχώρησε καὶ κατέλαβε ὁλόκληρη τὴν Παλαιστίνη.

Ἑρωτήσεις :

1. Γιατί ἐπετέθηκε ὁ Ἀλέξανδρος στὴ Φοινίκη ;
2. Ποιά πόλη τῆς Συρίας ἀντιστάθηκε ;
3. Τί ἀπάντησε στὶς προτάσεις τοῦ Δαρείου γιὰ συμβιβασμὸ ὁ Ἀλέξανδρος ;

11. Ἐκστρατεία στὴν Αἴγυπτο.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀφοῦ κατέλαβε τὴ Φοινίκη καὶ τὴ Παλαιστίνη, ἐστράφηκε κατὰ τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου δὲν ἔφεραν καμμιά ἀντίσταση, ἐπειδὴ εἶχαν βαρεθῆ τὸ Περσικὸ ζυγόν. Ἔτσι δέχτηκαν τὸν Ἀλέξανδρο σὰν ἐλευτερωτὴ καὶ ἔγινε κύριος ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἀλέξανδρος φέρθηκε πολὺ καλὰ στὴν Αἴγυπτο καὶ σεβάστηκε τὴ θρησκεία τους καὶ τὰ μνημεῖα τους, ποὺ ἦσαν σπουδαῖα ἀπὸ τοὺς παλινοὺς χρόνους καὶ τὰ κληρονόμησαν ἀπὸ τοὺς προγόνους τους. Ἐκεῖ στὴν ἄκρη ποὺ χύνεται ὁ Νεῖλος ποταμὸς ἔχτισε μιὰ ωραία πόλη καὶ ἔδωκε σ' αὐτὴ τὴ ὄνομά του (τὴν Ἀλεξάνδρεια). Τὰ σχέδια γιὰ τὴν πόλη αὐτὴ τὰ ἔκαμε ὁ ἴδιος ὁ Ἀλέξανδρος.

Αὐτὴ ἡ πόλις ἔγινε μεγάλο ἐμπορικὸ κέντρο καὶ τόπος τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ ξαπλώθηκε σ' ὅλη τὴν ἀνατολή.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἔμεινε στὴν Αἴγυπτο ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπεσκέφθηκε τὸ Μαντεῖο τοῦ Ἄμμωνα Δία (δηλαδὴ τοῦ Δία τῆς Αἰγύπτου).

Οἱ ἱερεῖς τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ μεγάλες τιμὲς καὶ τὸν ὠνόμασαν παιδί τοῦ Δία.

Στὴν Αἴγυπτο ὁ Ἀλέξανδρος κάθησε πέντε μῆνες καὶ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 331 π.Χ. γύρισε στὴ Φοινίκη.

Ἐρωτήσεις :

1 Πῶς δέχτηκαν οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου τὸν Ἀλέξανδρο ;

2. Ποιὰ πόλη ἔχτισε ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ πῶς τὴν ὠνόμασε ;

3. Ποιὸ Μαντεῖο ἐπεσκέφθηκε ὁ Ἀλέξανδρος καὶ πῶς τὸν ὠνόμασαν οἱ ἱερεῖς ;

4 Πόσο διάστημα κάθησε στὴν Αἴγυπτο ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ποιὸ χρόνο ἔφυγε ;

12. Ἡ μάχη στὰ Γαυγάμηλα καὶ ὑποταγὴ τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Ἄμα ὁ Δαρεῖος ἔλαβε ἀρνητικὴ ἀπάντηση ὅπως εἶδαμε στὴ πρόταση γιὰ συμβιβασμό, πῆρε ἀπόφαση πάλι νὰ πολεμήσῃ. Αὐτὴ τὴ φορὰ συγκέντρωσε ἓνα ἑκατομμύριο Πεζικό, 40 χιλιάδες ἵππεις, πολλὰ δρεπανοφόρα ἄρματα καὶ μεταγωγικὸ ἀπὸ καμήλες καὶ ἐλέφαντες.

Τὸ στρατὸ αὐτὸν τὸν συγκέντρωσε στὴν ἀνοιχτὴ πεδιάδα τῆς Ἀσσυρίας στὴ θέση Γαυγάμηλα, κοντὰ στὴ πόλη Ἀρβηλατὸ 331 π.Χ.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὴ Φοινίκη ποὺ ἦταν ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, μὲ στρατὸ ἀπὸ 47.000, πέρασε τὸν Εὐφράτη καὶ τὸ Τίγρητα ποταμὸ καὶ προχώρησε νὰ συναντήσῃ τὸ Δαρεῖο.

Συνάντησε τὸ στρατὸ τοῦ Δαρείου στὴ θέση Γαυγάμηλα καὶ οἱ δύο στρατοὶ πολέμησαν πολὺ σκληρὰ στὴ σύγκρουση αὐτῇ. Οἱ Πέρσες πολέμησαν γενναῖα, ἀλλὰ ἐφάνηκαν πολὺ κατώτεροι τῶν Ἑλλήνων. Ἐπεχείρησε νὰ κυκλώσῃ τὸν Ἀλέξανδρο, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάρθωσε ὁ Δαρεῖος.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπετέθηκε πολλὰς φορὰς μὲ τὸ ἵππικὸ κι' ἔφερε σύγχυση στὸ στρατὸ τοῦ Δαρείου. Τότε ὁ Περσικὸς στρατὸς ὑπεχώρησε μὲ ἀταξία γιὰ νὰ σωθῇ.

Οἱ Ἕλληνες τὸν καταδίωξαν καὶ τὸν διέλυσαν. Σὲ μιὰ στιγμή μάλιστα ποὺ πλήγωσε ὁ ἴδιος ὁ Ἀλέξανδρος τὸ στρατιώτη ποὺ ὀδηγοῦσε τὸ ἄρμα τοῦ Δαρείου καὶ ἂν δὲν πηδοῦσε στὸ ἄλογο ὁ Δαρεῖος, θὰ τὸν σκότωνε ὁ Ἀλέξανδρος.

Σώθηκε ἀπὸ τὴν σκόνη ποὺ τὸν κάλυπτε στὴ φευγάλα του.

Αὐτὴ ἡ μάχη ἔκρινε τὴ τύχη τοῦ πολέμου ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Ἀπὸ τότε διαλύθηκε ὁ Περσικὸς στρατὸς κι' ἔμεινε ὁ δρόμος ἀνοιχτὸς γιὰ νὰ προχωρήσῃ ὁ Ἀλέξανδρος.

Ἀμέσως ἔπειτα κατέλαβε τὴ Βαβυλῶνα, τὰ Σοῦσα μὲ τοὺς πολλοὺς θησαυροὺς καὶ τὴ Περσόπολη μὲ τὰ ὠραῖα ἀνάκτορα τῶν Βασιλιάδων. Τὸν χειμῶνα τὸν πέρασε στὴ

Περσόπολη ὁ Ἀλέξανδρος μαζί μὲ τὸ στρατό του γιὰ νὰ τὸν ξεκουράσῃ.

Τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 330 π.Χ. προχωρεῖ πρὸς τὴ Μηδίαν. Στὰ Ἐκβάτανα μαθαίνει ὅτι τὸ Δαρεῖο τὸν κρατοῦσε αἰχμάλωτο ὁ Σατράπης Βῆσσοσ πού φόρεσε τὸ Περσικὸ στέμμα καὶ ἤθελε νὰ συνεχίσῃ τὸν πόλεμο.

Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπετέθηκε μ' ἓνα μικρὸ τμήμα τοῦ στρατοῦ του ἐναντίον του.

Ἐπειδὴ κινδύνευε νὰ κυκλωθῇ ὁ Βῆσσοσ καὶ νὰ πιαστῇ αἰχμάλωτος, σκότωσε τὸ Δαρεῖο κι' ἔφυγε.

Ὁ Ἀλέξανδρος λυπήθηκε πολὺ γιὰ τὸ θλιβερὸ τέλος τοῦ Δαρείου καὶ διέταξε νὰ τὸν θάψουν στὴ Περσόπολη μὲ μεγάλες τιμές. Κατόπιν κήρυξε τὸν ἑαυτό του διάδοχο τοῦ Θρόνου καὶ διέλυσε τὸ Περσικὸ κράτος. Κυρίεψε ἔπειτα τὴ Βακτριανὴ (σημερινὸ Τουρκιστάν) ἔπιασε τὸ Βῆσσο αἰχμάλωτο καὶ τὸν δίκασε σὲ θάνατο.

Ἀφοῦ κυρίεψε ὅλους τοὺς γύρω λαοὺς πού τοῦ ἔφεραν ἀντίσταση, ἔμεινε στὶς χῶρες αὐτὲς δυὸ χρόνια.

Ἐκεῖ παντρεύτηκε τὴ Ρωξάνη, πολὺ ὠραία κόρη τοῦ Σατράπη τῆς Βακτριανῆς.

Ἐπειδὴ ἦταν σκοπὸς του νὰ ἐνώσῃ τὴν Εὐρώπη μὲ τὴν Ἀσία, πάντρεψε πολλοὺς Ἕλληνας μὲ Περσίδες, κι' ἔγινε σ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς γάμους ὁ ἴδιος κουμπάρου.

Ἐρωτήσεις :

1. *Γιατί πολέμησε πάλι ὁ Δαρεῖος μὲ τὸν Ἀλέξανδρο ;*
2. *Ποῦ ἔγινε αὐτὴ ἡ τελευταία μεγάλη μάχη ;*
3. *Ποιὰ μεγάλη σημασία ἔχει ἡ νίκη τῆς μάχης αὐτῆς καὶ γιατί ;*
4. *Ποιὸς ἐσκότωσε τὸ Δαρεῖο καὶ πῶς τὸν ἔθαψε ὁ Ἀλέξανδρος ;*
5. *Γιατί παντρεύτηκε ὁ Ἀλέξανδρος γυναῖκα ἀπὸ τὴ Περσία καὶ πάντρεψε κι' ἄλλους Ἕλληνας μὲ Περσίδες ;*

13. Ἐκστρατεία στὶς Ἰνδίες.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος κατέκτησε τὴ Περσία δὲν σταμάτησε.

Ἦθελε νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη περισσότερο, ἐπειδὴ ἦταν φιλόδοξος καὶ εἶχε σχέδιο νὰ κατακτήσῃ ὅλο τὸ κόσμο.

Σκέφθηκε μετὰ τὴ Περσία νὰ καταλάβῃ τὶς Ἰνδίες, ποὺ ἦταν πολὺ πλουσία χώρα.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 327 π.Χ. μὲ 100.000 πεζοὺς καὶ 5.000 ἵππεῖς Μακεδόνες καὶ Ἀσιάτες.. προχωρεῖ στὶς Ἰνδίες.

Ὅταν ἐμπῆκε στὶς Ἰνδίες ἔστειλε κήρυκες στοὺς διαφόρους ἡγεμόνες καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ ἔλθουν νὰ τὸν συναντήσουν.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνες δέχτηκαν τὴ πρόσκλησή του καὶ ἦλθαν νὰ τὸν συναντήσουν.

Μεταξὺ αὐτῶν ἦταν καὶ ὁ Ταξίλης, ποὺ ἔφερε πολλὰ δῶρα στὸν Ἀλέξανδρο καὶ 25 ἐλέφαντες.

Ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὸν Ἡφαιστίωνα καὶ Περδίκκα μὲ ὁδηγὸ τὸ Ταξίλη νὰ προχωρήσῃ στὸ ποταμὸ Ἰνδὸ, γιὰ νὰ φτιάξουν γέφυρα νὰ περάσῃ ὁ στρατός.

Αὐτὸς δὲ ἀφοῦ ἔδωσε πολλὰ μάχες πέρασε ἀνενόχλητος τὸν Ἰνδὸ ποταμὸ καὶ ἔφθασε στὶς πεδιάδες τοῦ ποταμοῦ Ὑδάσπη.

Ἐκεῖ ἔμαθε ὅτι στὴν ἄλλη ὄχθη εἶχε παρατάξει τὸ στρατό του ὁ Βασιλιᾶς Πῶρος.

Ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος μὲ παραπλανητικὲς κινήσεις, μὲ τεχνάσματα στρατιωτικὰ καὶ μὲ τὴ βοήθεια δυνατῆς βροχῆς, πέρασε τὸ ποτάμι.

Ἐπετέθηκε ἐναντίον τοῦ Πῶρου, διέλυσε τὸ στρατό του στὴ φονικὴ αὐτὴ μάχη καὶ ἔπιασε αἰχμάλωτο τὸ Βασιλιά Πῶρο.

Στὴ μάχη αὐτὴ σκοτώθηκαν 20.000 πεζοὶ, 3.000 ἵππεῖς καὶ περὶ τοὺς 100 ἐλέφαντες.

Ὅταν ἔφεραν αἰχμάλωτο τὸ Βασιλιά Πῶρο στὸν Ἀλέξανδρο, ἐθαύμασε τὸ παράστημά του καὶ τὴν ὠραιότητά του καὶ τὸν ρώτησε πῶς θέλει νὰ τοῦ φερθῇ. Ὁ Πῶρος ἀπάντησε, σὰν Βασιλιά. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος εὐχαριστήθηκε

για την απάντηση που του έδωσε και τον άφησε Βασιλιά στη χώρα του.

Στή θέση εκείνη για να θυμούνται όλες οι γενεές τη νίκη αυτή, έχτισε μια ωραία πόλη που την ώνόμασε Νίκαια στη μια όχθη του ποταμού και μια στην άλλη που την ώνόμασε Βουκεφάλα. Ώνόμασε δέ έτσι τη πόλη αυτή, για να τιμήση τ' άλογο του Βουκεφάλα που φόφησε εκεί.

Μετά προχώρησε στο έσωτερικό της πλούσιας χώρας των Ίνδιων και είχε σκοπό να φθάση στο Γάγγη ποταμό.

Όταν όμως έφτασε στον Ύφασι ποταμό, από τη μεγάλη κούραση της έκστρατείας αυτής, οι στρατιώτες του άρνήθηκαν να προχωρήσουν και να τον ακολουθήσουν.

Αυτό έγινε για πρώτη φορά, έπειτα από τόσες νίκες και από τόσες χώρες που κατέλαβε και στενοχώρησε πολύ τον Άλέξανδρο.

Έπεχείρησε τότε ο Άλέξανδρος να τους φιλοτιμήση και τους έταξε πολλά δώρα.

Αυτοί δήλωσαν φανερά ότι θέλουν να γυρίσουν πίσω.

Τότε ο Άλέξανδρος άπεφάσισε να γυρίση πίσω και άφου έφτιαξε αρκετά πλοία ως 2.000 από τη ξυλεία τη γύρω στον Ύδάσπη ποταμό, έδιωξε μ' αυτά πολύ στρατό.

Αυτός με τον υπόλοιπο στρατό άπεφάσισε να γυρίση πίσω στη Περσία, ύποφέροντας και ο ίδιος μαζί τις κακουχίες με τους στρατιώτες του.

Έρωτήσεις :

1. Γιατί ήθελε ο Άλέξανδρος να καταλάβη τις Ίνδεις ;

2. Ποιός έφερε αντίσταση στον Άλέξανδρο και πού ;

3 Πώς φέρθηκε στο Βασιλιά Πῶρο ο Άλέξανδρος ;

4. Ποιές πόλεις έχτισε στο ποταμό Ύδάσπη ο Άλέξανδρος και πῶς τις ώνόμασε ;

5. Γιατί δέν προχώρησε περισσότερο κι' άπεφάσισε να γυρίση πίσω ;

14. Ἐπιστροφή τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁ Ἀλέξανδρος πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ γυρίσῃ πίσω πρὸς τὴν Περσία.

Διοικητὴ τοῦ στόλου του ἔκανε τὸ παιδικό του φίλο Νέαρχο, ποὺ ἦταν ἀπὸ τὴ Κρήτη.

Τοῦ ἔδωσε πρῶτα τὴν διαταγὴ νὰ ἐρευνήσῃ τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό, ποὺ τότε τὸν ἔλεγαν μεγάλη θάλασσα.

Σ' αὐτὴ τὴ θάλασσα δὲν εἶχε ἀκόμη περάσει κανεὶς.

Κατόπιν ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ σύμφωνα μὲ τὴ διαταγὴ, ἀπὸ τὸ μέσου τοῦ Περσικοῦ κόλπου στὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς θάλασσας, ποὺ ἔπεφταν τὰ νερὰ τοῦ Εὐφράτη ποταμοῦ.

Ὁ ἴδιος ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὸ στρατό του γύρισε μέσα ἀπὸ τὴν ἔρημο, ἀφοῦ ταλαιπωρήθηκε 60 ἡμέρες.

Ὁ στρατός του ὑπέφερε πολὺ μέσα στὴ ζεστὴ ἄμμο ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Κάθε μέρα πέθεναν πολλοὶ ἀπὸ τὴ δίψα καὶ τὶς στενοχώριες.

Στὸ διάστημα αὐτὸ ὅμοια μὲ τοὺς στρατιῶτες του ὑπέφερε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, γιὰ νὰ τοὺς δίνη δύναμη καὶ ἐπιθυμία.

Εἰς τὰ Πούρα πρωτεύουσα τῆς Γεδρωσίας βρῆκαν πολλὰ τρόφιμα ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ.

Τὸν Μάρτιο τοῦ 324 π.Χ. ἔφθασε στὰ Σοῦσα. Ἐκεῖ βρῆκε τὸν Ἡφαιστίωνα καὶ τὸ Νέαρχο μὲ τὸ στόλο των, ποὺ εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν ἐρευνά του στὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανό.

Ἐκεῖ ἐκάλεσε τοὺς ἄρχοντες τῶν Περσῶν νὰ γιορτάσουν μαζί μὲ τὶς γυναῖκες τους καὶ τὶς θυγατέρες τους τὴν ἐπέλαση αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Ἀλέξανδρος πῆρε γιὰ δευτέρη γυναῖκα του τὴν Σοῦσα τὴ μεγαλύτερη κόρη τοῦ Δαρείου, τὴ δὲ μικρότερη τὴν παντρεύτηκε ὁ Ἡφαιστίωνας. Στὴ γιορτὴ αὐτὴ παντρεύτηκαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι Περσίδες.

Σ' αὐτοὺς ἔδωσε πολλὰ δῶρα ὁ Ἀλέξανδρος.

Ὅλα αὐτὰ ποὺ ἔκανε ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ ἔκανε γιὰ νὰ ἐνωθῇ τὴν ἀνατολὴ μὲ τὴ δύση. Οἱ Μακεδόνες ὅμως ἐνόμισαν ὅτι τὰ ἔκανε αὐτὰ ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ ζῆ

πλούσια, ὅπως οἱ πλούσιοι Πέρσες καὶ νὰ στολίζεται ὅπως αὐτοί.

Διὰ ὅλα αὐτὰ κατέκριναν τὸν Ἀλέξανδρο.

Ὁ Ἀλέξανδρος τότε φάνηκε πολὺ σκληρὸς καὶ γιὰ τιμωρία σκότωσε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς στρατηγούς του, ἀκόμη καὶ τὸ Κλεῖτο πού τοῦ ἔσωσε τὴ ζωὴ του στὴ μάχη τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ.

Μετὰ ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθε μὲ τὸ στρατό του εἰς τὰ

Θάνατος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Ἐκβάτανα. Ἐκεῖ ἀρρώστησε ὁ ἀγαπητὸς του Ἡφαιστῖωνας καὶ πέθανε στὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του.

Στὰ τέλη τοῦ 324 π.Χ. ἦλθε στὴ Βαβυλῶνα, τὴν ὁποία σκεφτόταν νὰ κάνῃ πρωτεύουσα τοῦ κράτους του.

Ἐκεῖ ἦλθαν ἀντιπρόσωποι ἀπὸ ὅλες τὶς Ἑλληνικὲς πόλεις, ἀκόμη ἀπὸ τὴν Αἰθιοπία, Ἰταλία, τὴ Γαλατία (σημερινὴ Γαλλία) καὶ Σκυθία (σημερινὴ Ρωσία) νὰ τὸν στεφανώσουν γιὰ τὴν ὑποταγὴ τῆς Ἀσίας. Ἐνῶ ἐτοιμαζόταν γιὰ νέες ἐκστρατεῖες νὰ καταλάβῃ κι' ἄλλες χῶρες καὶ νὰ

γίνη κυρίαρχος τοῦ κόσμου, ἀρρώστησε ἀπὸ ἐλονοσία ἀπὸ τὶς κακουχίες καὶ ἀπὸ τὴ θλίψη του γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἡφαιστίωνα.

Ἀκόμη στενοχωρέθηκε γιὰ τὸ σκοτωμὸ τῶν στρατηγῶν του.

Τὸν ἔπιασε μεγάλος πυρετὸς κι' ὅταν κατάλαβε ὅτι θὰ πεθάνη, διέταξε ν' ἀφήσουν τοὺς στρατιῶτες του νὰ τὸν ἴδοῦν γιὰ τελευταία φορά.

Πέρασε ὅλος ὁ στρατὸς ἀπὸ τὸ κρεββάτι του κι' αὐτὸς μόλις μπορούσε καὶ τοὺς χαιρετοῦσε σκύβοντας λίγο τὸ κεφάλι.

Στὶς 13 Ἰουλίου τοῦ 323 π.Χ. πέθανε σὲ ἡλικία 33 χρόνων.

Τὸ σῶμα του τὸ τοποθέτησαν σὲ μιὰ χρυσὴ λάρνακα σ' ἓνα μνημεῖο ποὺ τὸ εἶχε φτιάξει ὁ Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖος.

Ἐρωτήσεις :

1. Ποιὸν ἔκανε διοικητὴ τοῦ στόλου του γιὰ τὴν ἐπιστροφή ὁ Ἀλέξανδρος ;
2. Γιατί πέρασε πολλὰ κακουχίες στὴν ἐπιστροφή του ὁ Ἀλέξανδρος ;
3. Ὅταν ἦρθε στὰ Σοῦσα τί ἔκανε ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος ;
4. Ποιὸ χρόνο πέθανε ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἀπὸ ποιά ἀρρώστια ;
5. Ποῦ ἔθαψαν τὸν Ἀλέξανδρο ;

15. Ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Ἐξελινισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ στρατιωτικὸ καὶ τὸ πολιτικὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐπροξένησε τὸ θαυμασμὸ σ' ὅλες τὶς γενεὲς τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ μεγάλο του κατόρθωμα αὐτὸ, σ' ὅλη τὴν ἱστορία δὲν τὸ ἔχει ξεπεράσει κανεὶς.

Γι' αυτό με τὸ δίκηο του ὠνομάσθηκε Μεγάλος Ἀλέξανδρος.

Αὐτὸς ὁ θαυμάσιος Ἕλληνας, με λίγο στρατὸ κατέλαβε ὅλη τὴν Ἀσία, τὴν Αἴγυπτο καὶ ἔφθασε μέχρι τὸν Ἰνδο ποταμό.

Ἄν δὲν πέθενε τόσο νωρίς, θὰ εἶχε καταλάβει ὅλο τὸ κόσμο.

Σημασία μεγάλη ἔχουν, ὄχι τόσο τὰ στρατιωτικά του κατορθώματα, ἀλλὰ ὁ τρόπος ποῦ διοικοῦσε τὶς χῶρες ποῦ κατελάμβανε.

Μὲ τὶς νίκες του ἔφερε τὸν Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ στὶς χῶρες ποῦ κυρίευε καὶ ξύπνησε τοὺς ἀνατολικοὺς λαοὺς ἀπὸ τὴ βαρβαρότητα, ποῦ τοὺς εἶχε βυθίσει ὁ Περσικὸς ζυγός.

Αὐτὴ ἡ πράξις του ἔχει κοσμοϊστορικὴ σημασία στὸ κατοπινὸ δρόμο τῆς ἀνθρωπότητας.

Ὠφελήθηκε ἀκόμη πολὺ καὶ ἡ Ἐπιστήμη, γιατί ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε ἐπιτελεῖο ἀπὸ ἐπιστήμονες στὶς ἐκστρατεῖες καὶ ἐρενοῦσαν τὰ πάντα.

Ὅλες οἱ ἐπιστῆμες ἀναπτύχθηκαν, ὅπως ἡ Ἱστορία, ἡ Γεωγραφία, ἡ Ζωολογία, ἡ Βοτανικὴ καὶ ἡ Ἀστρονομία.

Οἱ περιγραφὲς τοῦ Ἰνδικοῦ ἀπὸ τὸ Νέαρχο ἀργότερα ἔδωκαν ἀφορμὴ στοὺς θαλασσοπόρους γιὰ τὶς ἐρευνες καὶ ἀνακαλύψεις.

Ὁ Ἀλέξανδρος πράγματι ἄλλαξε τὸ δρόμο τῆς Ἱστορίας καὶ ξύπνησε τὸν κοιμισμένο καὶ βάρβαρο λαὸ τῆς Ἀσίας καὶ τοὺς ἔδωσε τὸν πολιτισμὸ, ποῦ σκόρπισε αὐτὸς τότε καὶ καμαρώνουμε ἐμεῖς σήμερα καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα ἄξιοι συνεχιστῆς.

Ἐρωτήσεις :

1. Τί συμπεράσματα βγάζομεν ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ κατορθώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου ;

2. Τί ὠφέλεια ἔχουμε ἐμεῖς οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἀπ' αὐτά ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΕΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

1. Τὸ Βασίλειο τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἄφησε κανένα διάδοχο.

Ὅταν τὸν ρώτησαν οἱ στρατηγοὶ τοῦ σέ ποιὸν ἀφήνει τὴν Βασιλεία του, ἀπάντησε στὸν ἄριστο καὶ ἔδωσε τὸ δακτυλίδι τοῦ ποῦ εἶχε τὴ σφραγίδα τοῦ Κράτους στὸ Περδίκκα.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀφορμὴ ἀναγνωρίστηκε ὡς ἐπίσημος διάδοχος ὁ Περδίκκας καὶ διώρισε τοὺς στρατηγοὺς σατράπεις στὰ διάφορα τμήματα τοῦ κράτους.

Λίγους μῆνες ἀργότερα ἡ Ρωξάνη πρώτη γυναῖκα τοῦ Ἀλεξάνδρου, γέννησε ἀγόρι καὶ τὸ ὠνόμασαν Ἀλέξανδρο, τὸν ὁποῖον καὶ ὠρίσαν διάδοχο.

Νόμισαν ὅλοι πρὸς στιγμὴν, ὅτι θὰ ἐτελείωνε ἡ ὑπόθεσις τοῦ διαδόχου.

Δὲν ἦταν ὅμως ἔτσι τὰ πράγματα, γιατί οἱ στρατηγοὶ ἄρχισαν νὰ πολεμοῦν μεταξύ τους, γιὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ θρόνου.

Ὁ πόλεμος αὐτὸς μεταξύ των κράτησε 20 χρόνια καὶ μετὰ τὴ μάχη στὴν Ἰψὸ τὸ κράτος χωρίστηκε σὲ μικρότερα κρατίδια.

Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ τὸ κυριώτερον, ἦταν τὸ Βασίλειο τῆς Αἰγύπτου, ποῦ τὸ ἱδρυσεν ὁ Πτολεμαῖος, γι' αὐτὸ ὠνομάστηκε καὶ Βασίλειο τῶν Πτολεμαίων.

Αὐτὸς ἐργάστηκε πολὺ γιὰ τὸ Βασίλειο αὐτό. Ἔκανε πρωτεύουσα σ' αὐτὸ τὸ Κράτος τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ἔκτισεν ἕνα μεγάλο κτίριο ποῦ τὸ ἔκανε μουσεῖο.

Ἔκανε καὶ μιὰ μεγάλη Βιβλιοθήκη ποῦ ἔβαλε μέσα περισσότερους ἀπὸ 500.000 τόμους βιβλία καὶ πολλὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα.

Τὸ Βασίλειο τῆς Αἰγύπτου διατηρήθηκε μέχρι τὸ 30 π.Χ. ἀπὸ τὸ 313 π.Χ., γιατί κατόπιν ὑποτάχθηκε στοὺς Ρωμαίους.

2. Ἄλλα Βασίλεια τῶν διαδόχων.

Ἄλλο Βασίλειο ἦταν τῶν Σελευκιδῶν ποὺ τὸ ἴδρυσε ὁ Σέλευκος, στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Αὐτὸ τὸ Βασίλειο ἄρχιζε ἀπὸ τὴ Μεσόγειο μέχρι τὸν Ἰνδὸ ποταμὸ.

Ὁ Σέλευκος ἔχτισε πολλὰς Ἑλληνικὰς πόλεις.

Τὸ 64 π.Χ. ἔγινε κι' αὐτὸ Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Τὸ Βασίλειο τῶν Σελευκιδῶν χωρίστηκε σὲ μικρὰ Βασίλεια, ὅπως ἦταν τῆς Περγᾶμου, τοῦ Πόντου, τῆς Καπαδοκίας, τῆς Βακτριανῆς καὶ τῆς Βιθυνίας.

Σπουδαιότερο ἀπὸ τὰ Βασίλεια αὐτὰ ἦταν τῆς Περγᾶμου, ποὺ τὸ ἴδρυσε ὁ Φιλέταιρος.

Ὅταν πέθανε ὁ Ἀλέξανδρος ἐπαναστάτησαν ὅλες οἱ Ἑλληνικὰς πόλεις κατὰ τῆς Μακεδονίας. Ὁ Ἀντίπατρος ὅμως νίκησε τοὺς Ἕλληνας καὶ ὅταν γύρισε στὴ Πέλλα, ἐκήρυξε τὸν ἑαυτό του Βασιλιὰ τῆς Μακεδονίας.

Μετὰ τὸν θάνατό του διαδέχθηκε αὐτὸν ὁ γιὸς του Κάσσανδρος, ὁ ὁποῖος παντρεύτηκε τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Θεσσαλονίκη καὶ ἀπὸ τότε ἔδωσε τὸ ὄνομα αὐτὸ στὴ Θεσσαλονίκη, ποὺ μέχρι τότε λεγόταν Θέρμαι.

Ὅταν πέθανε ὁ Κάσσανδρος εἶχαν πεθάνει καὶ τὰ δύο παιδιὰ ποὺ εἶχε ἀποκτήσει μὲ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Θεσσαλονίκη, γι' αὐτὸ τὸν διαδέχθηκε ὁ Δημήτριος ὁ λεγόμενος πολιορκητῆς.

Αὐτὸς θέλησε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος.

Τότε τὸ 304 π.Χ. κατέλαβε καὶ τὴ Ρόδο. Τελευταῖος κυβέρνησε τὴ Μακεδονία ὁ Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς ποὺ ἦταν καλύτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἄν καὶ πολεμοῦσαν μεταξύ τους οἱ διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐργάστηκαν κι' αὐτοὶ γιὰ τὴν ἐξάπλωση τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ μέχρι ποὺ ὑποδουλώθηκαν ὅλοι ἀργότερα ἀπὸ τὸ 306 - 146 π.Χ. στοὺς Ρωμαίους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ἀπὸ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους μέχρι τοὺς Περσικοὺς Πολέμους.

	Σελίς
Ἡ Ἀρχαία Ἑλλάδα	3
Οἱ πρῶτοι κάτοικοι	3
Κυριαρχία τῆς Κρήτης	4
Οἱ πρῶτοι Ἕλληνες	4
Μυκῆνες	4
Κάθοδος τῶν Δωριέων	5
Ἡ ὁμοίότης τῶν Ἑλλήνων	5
Μαντεῖα	6
Μαντεῖο Δελφῶν	6
Ἀμφικτιονίες	7
Πανελλήνιοι ἀγῶνες	7
Τὰ Ὀλύμπια	8
Ἀποικίαι τῶν Ἑλλήνων	9
Ἡ Σπαρτιατικὴ Πολιτεία	11
Ὁ Λυκούργος	12
Οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου	12
Πρῶτος Μεσσηνιακὸς πόλεμος	17
Δεύτερος Μεσσηνιακὸς πόλεμος	18
Ὁ Βασιλεὺς Κόδρος	20
Τὸ πολίτευμα τῆς Ἀθήνας	21
Ὁ Σόλωνας	22
Οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνα	22
Κροῖσος καὶ Σόλωνας	24
Ἡ τυραννία τοῦ Πεισιστράτου	26
Κλεισθένης καὶ Ἀθηναϊκὴ Δημοκρατία	27
2. Περσικοὶ πόλεμοι.	
Ἡ Ἴωνικὴ ἐπανάστασις	29
Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου	32
Ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνα	33
Ὁ Μιλτιάδης καὶ ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνα	35
Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς	36
Ἐκστρατεία τοῦ Εἰρέξη στὴν Ἑλλάδα	38
Ἡ Μάχη τῶν Θερμοπυλῶν	39
Ὁ Εἰρέξης καταστρέφει τὴν Ἀθήνα	42
Πολεμικὸ Συμβούλιο τῶν Ἑλλήνων στὴ Σαλαμίνα	43
Ναυμαχία στὴ Σαλαμίνα	44
Ἡ Μάχη τῶν Πλαταιῶν	46
Νικηφόροι πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Πausανία ...	48
Θάνατος τοῦ Θεμιστοκλή	50
Ἀθηναϊκὴ συμμαχία καὶ θάνατος τοῦ Ἀριστείδη	50
Ὁ Κίμωνας	51
Ἐξορία καὶ θάνατος τοῦ Κίμωνα	51

3. Ἀκμὴ τῶν Ἀθηναίων

Σελίς

Ἡγεμονία τῶν Ἀθηναίων	55
Χρυσοῦς Αἰώνας τοῦ Περικλῆ	56

4. Πελοποννησιακὸς πόλεμος.

Παραμονὲς τοῦ πολέμου	59
Αἷτια καὶ ἀφορμὴ	59
Τὰ πρῶτα 10 χρόνια τοῦ πολέμου	61
Δεύτερη περίοδος πολέμου	63
Ὑποταγὴ τῶν Ἀθηναίων	65

4. Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης.

Τριάκοντα τύραννοι καὶ ἐπάνοδος τῆς Δημοκρατίας	68
Κύρου Ἀνάβασις καὶ κάθοδος τῶν μυρίων	69
Ὁ Ἀγησίλαος καὶ ὁ Κορινθιακὸς πόλεμος	71

6. Ἡγεμονία τῶν Θηβῶν

Κατὰληψη τῶν Θηβῶν καὶ ἀπελευθέρωσις αὐτῶν ἀπο τὴν Πελο- πίδα	74
Ἡ μάχη στὰ Λεῦκτρα καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας	75
Ἡ Μάχη τῆς Μαντινείας καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἐπαμεινώνδα	76

7. Μακεδονικὴ Ἡγεμονία

Ἱστορία τῆς Μακεδονίας	79
Φίλιππος	80
Ὁ Ἱερὸς πόλεμος	81
Ἡ μάχη τῆς Χαιρώνειας	83
Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος	84
Παιδικὴ ἡλικία καὶ μόρφωσις τοῦ Ἀλεξάνδρου	85
Ἐπανάστασις καὶ καταστροφὴ τῶν Θηβῶν	86
Ἐκστρατεία κατὰ τῶν Περσῶν καὶ μάχη τοῦ Γρανικοῦ	87
Ἡ μάχη στὴ Πεδιάδα τῆς Ἴσσοῦ	89
Ὁ Ἀλέξανδρος κυριεύει τὴ Φοινίκη καὶ Παλαιστίνην	91
Ἐκστρατεία εἰς τὴν Αἴγυπτον	92
Ἡ μάχη στὰ Γαυγάμηλα καὶ ὑποταγὴ τοῦ Περσικοῦ Κράτους ..	93
Ἐκστρατεία εἰς τὴν Ἰνδίαν	95
Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Περσίαν καὶ θάνατος αὐτοῦ εἰς τὴν Βαβυλῶνα	97
Ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.	99

8. Διάδοχοι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου

Τὸ Βασίλειον τῆς Αἰγύπτου	101
Ἄλλα Βασίλεια τῶν διαδόχων	102

Μονοτυπικὴ ἐκτύπωσις Ἀλεξ. Φιλοπούλου — Φαραντάτων 41, Ἀθῆναι

0020561467

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

